gemeente SLUIS

JAARSTUKKEN 2022

Voorwoord

Beste leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2022 staan. Het jaar heeft in het teken gestaan van een aantal ontwikkelingen die invloed hadden (en nog steeds hebben) op hetgeen wij met u in de begroting 2022 hadden afgesproken. De Corona-crisis, maar ook de nasleep hiervan, heeft er toe geleid dat met name in de eerste helft van het jaar een aantal activiteiten niet of mindere mate doorgang konden vinden. Gelukkig zien we dat voorzichtige stappen naar herstel zijn ingezet. In de programma's leggen wij verantwoording af over het door ons gevoerde beleid.

De opvang van vluchtelingen heeft een groot beslag gelegd op onze organisatie, maar ook op de financiën van de gemeente. Als Sluis schieten wij de bedragen voor en declareren deze bij het Rijk. De samenwerking op dit dossier met uw raad heeft er mede toe geleid dat wij als gemeente snel hebben kunnen acteren. In de betreffende paragrafen rapporteren wij hierover.

Nadat uw raad in januari vorig jaar een besluit heeft genomen over Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen zijn wij samen met onze partners Zorgsaam en de stichting Herontwikkeling Vastgoed aan de slag gegaan om te komen tot een Masterplan Oostburg. Wij hebben u, maar ook onze andere stakeholders, regelmatig geïnformeerd over de voortgang van dit, voor onze gemeente belangrijke, project.

Het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat een aantal wetswijzigingen, zoals de rechtmatigheidsverantwoording, per 1 januari 2023 in werking zou gaan treden. De voorbereidingen hiertoe zijn vorig jaar, samen met uw auditcommissie, verder geïntensiveerd. Het als gemeente verder in control komen, is ingezet. In 2022 zijn de eerste stappen gezet. We werken daar in het lopende jaar aan door. Ook is inmiddels duidelijkheid over de (uitgestelde) invoeringsdatum van de Omgevingswet. Onze interne voorbereidingen hiervoor liggen op koers.

Evenals andere gemeenten in Nederland hebben wij te maken met de krapte op de arbeidsmarkt. Op sommige punten begint de uitvoering van taken en activiteiten te knellen. We hebben in 2022 extra geïnvesteerd in het binden en boeien van mensen (zie paragraaf Bedrijfsvoering), en zetten dat in 2023 voort.

Bij de jaarstukken is de controleverklaring gevoegd met een (goedkeurend) oordeel en het accountantsverslag. Het saldo van de jaarrekening sluit op € 6,2 miljoen. Voor de toelichting hierop verwijzen wij u naar de verschillenanalyse van dit boekwerk.

Oostburg,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLUIS,

De secretaris, De burgemeester,

S.I. de Kievit-Minnaert mr. M.M.D. Vermue

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Jaarverslag

Programma's 9
Programma 1: Ruimte en beheer 9
Programma 2: Economie 22
Programma 3: Sociaal Domein 31
Programma 4: Bestuur en veiligheid 40
5: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien 46

Paragrafen 47
Paragraaf Lokale heffingen 47
Paragraaf Weerstandsvermogen 51
Paragraaf Kapitaalgoederen 57
Paragraaf Verbonden Partijen 63
Paragraaf Financiering 78
Paragraaf Bedrijfsvoering 81
Paragraaf Grondbeleid 88
Openbaarheidsparagraaf 93
Paragraaf Oekraïne 97
Paragraaf Crisis Nood Opvang 99

Jaarrekening

Balans 100
Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 102
Toelichting op de balans 103
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 143
Sisa lijst 166

Bijlagen

Begrippenlijst 176
Indicatoren 179
Overzicht investeringsuitgaven 182

Inleiding

Financieel resultaat

De gemeente Sluis sluit het jaar 2022 af met een voordelig rekeningresultaat van € 6.172.425. Het rekeningresultaat bestaat uit twee onderdelen, te weten:

	x € 1.000	
Resultaat uit overheidsactiviteiten	5.627	voordeel
Resultaat uit grondexploitatie	545	voordeel
Rekeningresultaat 2022	6.172	voordeel

Totstandkoming rekeningresultaat

In de laatste programmawijziging 2022 werd het resultaat na bestemming geraamd op een voordelig saldo van € 785.265. Het uiteindelijke resultaat is € 5.387.160 voordeliger. Hieronder volgt een overzicht van de programma's met daarbij de saldo's en de afwijking van de begrote cijfers.

(in duizenden euro's) **Omschrijving**	**Begroting 2022**			**Realisatie 2022**			**Realisatie 2022 t.o.v. begroting 2022**		
Programma:	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
1 Ruimte en beheer	17.957	35.864	17.907	18.955	34.876	15.921	-999	988	1.987
2 Economie	2.183	3.782	1.599	1.869	2.584	716	314	1.198	884
3 Sociaal domein	7.037	31.664	24.627	9.641	33.476	23.835	-2.604	-1.812	792
4 Bestuur en veiligheid	474	6.854	6.381	661	4.581	3.920	-188	2.273	2.461
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb	68.353	9.492	-58.861	70.445	10.811	-59.634	-2.092	-1.319	773
Totaal programma's	**96.003**	**87.657**	**-8.346**	**101.571**	**86.329**	**-15.243**	**-5.568**	**1.328**	**6.896**
Mutaties reserves	2.782	10.343	7.561	2.902	11.972	9.070	-120	-1.629	-1.509
Gerealiseerde resultaat	**98.785**	**98.000**	**-785**	**104.473**	**98.301**	**-6.172**	**-5.688**	**-301**	**5.387**

Het verschil tussen de begroting na wijziging en de realisatie, € 5.387.000, wordt op hoofdlijnen als volgt verklaard. Bij de Toelichting overzicht baten en lasten die is opgenomen vanaf blz. 142 is er een uitgebreide verschillenanalyse opgenomen

Progr.	Bedragen x € 1.000	Voordelig	Nadelig
div	onderhoud gebouwen	226	
div	Energie	153	
1	verkoop gebouwen, gronden	619	
1	Parkeeropbrengsten	220	
1	bermen en sloten	101	
1	wegenonderhoud waterschap		178
1	Stranden	333	
2	Grondexploitatie	545	
3	Leerlingenvervoer	495	

Progr.	Bedragen x € 1.000	Voordelig	Nadelig
3	tijdelijke noodopvang Oekraïne	2.429	
3	regelingen Sociale zaken		456
3	Jeugdzorg		316
3	Sport	173	
4	baten leges burgerzaken	100	
4	Wethouderspensioenen	96	
5	voorziening verlofsparen		432
5	Studiekosten	179	
5	OZB	94	
5	Bommenregeling	186	
5	algemene uitkering	448	
5	Stelposten *		400
5	Toeristenbelasting	569	
div	Overige	273	
	Totalen	**7.169**	**1.782**
	Saldo (verschil begroting – realisatie)	**5.387**	

* met stelposten wordt de afgeschermde financiële ruimte binnen de begroting bedoeld, die pas wordt omgezet in budgetten op basis van separate raadsvoorstellen/-besluiten.

Kerngegevens

		Rekening per 31-12-2021	Rekening per 31-12-2022
Sociale structuur			
Aantal inwoners		23.141	23.241
waarvan:			
0 t/m19 jaar		3.904	3.926
20 t/m 64 jaar		14.213	12.449
65 jaar en ouder		5.024	6.866
Aantal bijstandsontvangers		329	236
Fysieke structuur			
Oppervlakte gemeente in ha.		30.716	30.716
Aantal woonruimten		18.342	18.327
Financiële structuur			
Opbrengst belastingen en rechten	Totaal	28.245.000	32.078.000
	per inwoner	1.221	1.380
Algemene uitkering Gemeentefonds	Totaal	42.738.000	48.858.000
	per inwoner	1.847	2.102
Boekwaarde vaste activa	Totaal	103.735.000	109.072.000
	per inwoner	4.483	4.693
Eigen vermogen	Totaal	34.677.000	50.437.000
	per inwoner	1.499	2.170
Vaste schuld	Totaal	51.132.000	54.477.000
	per inwoner	2.210	2.344
Omvang exploitatie	Totaal	90.450.000	104.473.000
	per inwoner	3.909	4.495

Leeswijzer

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn regels voor de samenstelling van de jaarstukken opgenomen. Met deze stukken legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad.

Het doel van de jaarstukken is de gemeenteraad, de inwoners, de hogere overheden en andere belangstellenden te informeren over de financiële gang van zaken over het afgelopen boekjaar en de financiële positie aan het einde van het boekjaar.

In de jaarstukken treft u eerst het jaarverslag aan (programmaverantwoording en de paragrafen), daarna de jaarrekening en tot slot de bijlagen.

Jaarverslag
De programmaverantwoording bestaat uit de volgende vier programma's:
1. Ruimte en beheer
2. Economie
3. Sociaal domein
4. Bestuur en veiligheid

Daarop volgt het overzicht met de algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vennootschapsbelasting en de beleidsmatige verantwoording over 2022.
Deze programma-indeling betreft nog het vorige coalitieakkoord. Vanaf de begroting 2023 is de nieuwe programma-indeling van toepassing.

Per programma wordt achtereenvolgens weergegeven:

Inleiding: waar draait het om in het programma? Dit betreft de tekst zoals opgenomen in de begroting 2022.

Speerpunten: onderdelen van het beleid waar extra aandacht voor is. Deze worden als volgt weergegeven

Speerpunt Beschrijving van het speerpunt (tekst uit begroting)		
Wat willen we bereiken:	**Wat gaan we daarvoor doen:**	**Wat hebben we gedaan:**
Tekst uit begroting	Tekst uit begroting	Verantwoording

Verbonden partijen.
Hier gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen per verbonden partij.

Ter informatie is in ieder programma een specificatie van de lasten en baten per taakveld toegevoegd.

Naast de genoemde programma's wordt een belangrijk deel van het jaarverslag gevormd door de in het BBV verplicht voorgeschreven paragrafen:
- lokale heffingen;
- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- verbonden partijen;
- financiering;
- bedrijfsvoering;
- grondbeleid.

In de Jaarstukken 2022 is voor het eerst de Openbaarheidsparagraaf opgenomen. Dit naar aanleiding van de Wet Open Overheid die per 1 mei in werking is getreden.
Evenals in de afgelopen twee Jaarstukken is in 2022 een extra paragraaf Covid-19 toegevoegd. Voor 2022 zijn daarnaast een paragraaf Oekraïne en een paragraaf Crisis Nood Opvang aan de jaarstukken toegevoegd.

Jaarrekening
In de jaarrekening worden de gemeentefinanciën toegelicht. Deze bevat het overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop. Daarnaast is er een beschrijving opgenomen van de grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling. De balans en de toelichting daarop maken ook onderdeel uit van de jaarrekening. Tot slot vormt de SiSa-lijst een onderdeel van de jaarrekening.
Vanaf 2022 hanteren we voor de jaarrekening een aangepast format. Deze sluit beter aan bij de eisen van de BBV.

Indicatoren
Met ingang van 2017 is voor alle gemeenten een basis-set verplicht voorgeschreven indicatoren ingevoerd. Het doel hiervan is het inzichtelijker maken van de begroting en jaarstukken en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten mogelijk te maken.
De verplichte indicatoren zijn opgenomen in de desbetreffende programma's en vervangen daarmee de in voorgaande jaren gehanteerde effect- en prestatie-indicatoren.

Alle indicatoren en beschikbare cijfers zijn te bekijken via de website www.waarstaatjegemeente.nl. Op deze website is ook achtergrondinformatie beschikbaar over de bronnen en definities van de indicatoren en wat er precies wordt gemeten met de indicatoren.

Een aantal indicatoren uit de basis-set is wellicht niet voor alle gemeenten beschikbaar, maar is wel van belang voor alle gemeenten. Gemeenten waarvoor de informatie beschikbaar is moeten deze opnemen in de begroting en jaarstukken. In de 'Regeling beleidsindicatoren' is bepaald dat als de informatie niet beschikbaar is, de gemeenten deze niet hoeven op te nemen.

Niet alle indicatoren zijn in deze jaarstukken ingevuld, met name in die gevallen waarbij er op www.waarstaatjegemeente.nl geen actuele of helemaal geen informatie beschikbaar is. Bij deze indicatoren staat de tekst 'nog niet bekend'.

Afrondingsverschillen
In dit document worden veel cijfermatige overzichten weergegeven als veelvouden van € 1.000. Echter, bij de totalen wordt gerekend met de werkelijke, onafgeronde bedragen. Hierdoor komen afrondingsverschillen voor.

Programma's

Programma 1: Ruimte en beheer

Er is sprake van een gedeeltelijke mismatch tussen vraag en aanbod op onze woningmarkt. De gemeente Sluis streeft naar een passende huisvesting voor iedere doelgroep. Er wordt ruimte geboden voor innovatieve woonvormen en voor initiatieven die wonen en zorg combineren.

Alle 17 kernen en buurtschappen zijn belangrijk. Stads- en dorpsraden spelen een belangrijke rol bij de vorming van initiatieven. Gedurende de komende raadsperiode gaat extra aandacht uit naar Aardenburg, IJzendijke en Nieuwvliet(-Bad). Voor Aardenburg en IJzendijke wordt een integraal plan voor de gehele kern opgesteld. Daarnaast wordt voor het gebied rondom Nieuwvliet een masterplan opgesteld. De projecten in Cadzand-Bad, Waterdunen en Aantrekkelijk Oostburg bevinden zich in een uitvoerende fase. Voor het project Havengebied Breskens is de uitvoering in 2019 gestart. Daarnaast gaan we de komende jaren uitvoering geven aan het nieuwe beleidsplan Speelvoorzieningen.

Een goed onderhouden openbare ruimte is belangrijk voor de leefbaarheid. Deze ruimte dient bovendien goed toegankelijk te zijn voor mensen met een beperking. Een openbare ruimte waarin we aandacht hebben voor klimaatadaptatie dat begint bij bewustwording van verandering van het klimaat. De openbare ruimte moet uiteindelijk in 2050 klimaatrobuust zijn ingericht. Hiervoor zijn we samen verantwoordelijk. Goed onderhoud en een goede toegankelijkheid gelden ook voor de bestaande natuur. Uitgangspunt is dat in principe geen nieuwe natuur wordt ontwikkeld en dat de bestemming 'Natuur' geen belemmering vormt voor de ontwikkeling van omliggende percelen.

Een duurzame gemeente is het streven maar duurzaamheidsmaatregelen moeten wel lonen. Uitbreiding van het aantal windturbines is niet aan de orde; het inzetten van landbouwgronden voor het plaatsen van zonnepanelen is een ontwikkeling, die zorgvuldig moet worden onderzocht.

De gemeente Sluis zet zich in voor doorontwikkeling van inzameling van huishoudelijk afval om de doelstellingen uit het landelijk programma VANG-Huishoudelijk afval (VANG-HHA) te kunnen benaderen.

Verkeersveiligheid en een goede doorstroming van het verkeer zijn van groot belang. Hierbij geldt ook de aanwezigheid van voldoende parkeerplaatsen en het hebben van een efficiënt parkeersysteem. Ook streven wij naar behoud en versterking van een goede gebiedsontsluiting.

1.1 Beheer openbare ruimte en accommodaties
De openbare ruimte is goed onderhouden, toegankelijk en zo duurzaam mogelijk ingericht en de gemeentelijke accommodaties zijn beperkt in aantal, goed onderhouden, energiezuinig en toegankelijk voor mensen met een beperking.

Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
1.1.1 Ruimtelijke Ordening Een goede digitale bereikbaarheid (5G) c.q. zo hoog mogelijke dekkingsgraad voor onze inwoners, ondernemers en toeristen.	Via Monet gaan we in gesprek om de mobiele bereikbaarheid te versterken.	Op 22 maart 2022 hebben wij u per brief geïnformeerd over het convenant met Glasdraad voor de uitdraad van glasvezel in de (kleine)

	We maken afspraken met bedrijven over de uitrol van glasvezel.	kernen en het buitegenbied. In de commissie Ruimte/AB op 12 april 2022 is hierover een informatieve presentatie verzorgd. Op 23 juni 2022 heeft de raad unaniem een motie aangenomen om de uitrol van glasvezel in de kernen en het buitengebied te stimuleren. Per brief van 1 september 2022 hebben wij gerapporteerd over de opvolging daarvan. In het najaar van 2022 heeft Glasdraad bevestigd dat er voldoende animo was om de uitrol te starten. De uitvoering is in voorbereiding.
1.1.2 Wonen en bouwen We hebben in 2040 een toekomstbestendige, duurzame woningvoorraad die kwalitatief en kwantitatief in balans is met de behoefte. Door samenwerking met provincie en regiogemeenten is er sprake van (meer) concrete financiële ondersteuning door het Rijk.	We geven uitvoering aan het plan van aanpak Plancapaciteit, dit in samenhang en afstemming met de Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen en de herziening van de regionale Woonvisie. Dit leidt o.a. tot het opstellen van een paraplubestemmingsplan, regionale woningmarktafspraken en herziene prestatieafspraken met Woongoed Zeeuws-Vlaanderen.	Op 22 september 2022 is de Regionale Woonvisie Zeeuws-Vlaanderen vastgesteld. Samen met de Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen vormt dit het kader voor het lokale woonbeleid. Dit laatste is in vierde kwartaal uitgewerkt in het –nu nog concept- Beleidsplan Wonen, welk plan de basis vormt om de woonambities van de gemeente tot uitvoering te kunnen brengen. Eind 2022 zijn ook diverse gesprekken met stakeholders gevoerd om input op te halen voor dit beleidsplan. De vaststelling van het Beleidsplan Wonen is voorzien voor de raadscyclus van juni 2023.
1.1.3 Kernenbeleid Evenwicht in vraag en aanbod van voorzieningen in de vijf grootste kernen van de gemeente. Behoud van een goede binnen- en	We geven uitvoering aan het plan van aanpak Plancapaciteit Sluis. We geven uitvoering aan de nota Sport zoals die in de raadsvergadering van	In juli 2022 werd het multifunctioneel centrum te Aardenburg in gebruik genomen. Daarmee vervingen we de oude gymzaal door een grotere en geïntegreerde sportzaal die ook voor

buitensportaccommodatie in de vijf grootste kernen van de gemeente. Een ontmoetingsruimte voor algemeen gebruik in de overige kernen. Breed gedragen visies voor de kernen Aardenburg, IJzendijke en Retranchement.	september 2021 is vastgesteld. Vooruitlopend daarop worden de binnensportaccommodaties in de kernen Aardenburg (2022) en IJzendijke (2024) vernieuwd door de realisatie van nieuwe multifunctionele centra. Op 25 februari werd de visie Krachtig Verbonden vastgesteld. Ingediend amendement 11c betrof het Kernenbeleid en Sport en activering. Besloten werd dat het niet gewenst is dat er actief ingezet wordt op het terugbrengen van deze voorzieningen in de kernen die niet tot de vijf grootste behoren. Dit geldt eveneens voor de dorpshuisvoorzieningen in de kleine kernen. Deze gebouwen/accommodaties worden in de verduurzamingsopgave van de gemeentelijke gebouwen meegenomen. Een integraal voorstel wordt t.z.t. aan de raad voorgelegd. We werken de visies voor de desbetreffende kernen uit in samenspraak met onder andere de stads- en dorpsraden.	dorpsevenementen geschikt is. De dorpsvisie voor Retranchement is inmiddels uitgewerkt en afgerond. Dit leidde tot opening van het nieuwe dorpshuis in het voormalig kerkgebouw, de realisatie van een parking aan de rand van het dorp en een verdere aankleding van de openbare ruimte in het omliggend wallengebied.
1.1.4 Cultureel erfgoed Faciliteren van behoud, ontwikkeling en exploitatie van particulier erfgoed en andere (semi) overheidsinstanties (o.a. kerken en molens). Versterken betekenis cultureel erfgoed voor toerisme en recreatie. We streven naar behoud van het (historische) polderlandschap.	Cultureel erfgoed vormt een wezenlijk onderdeel van het toeristisch recreatief product en is daarom ook wezenlijk onderdeel van de activiteiten op het gebied van streekpromotie en gastheerschap. In 2022 wordt hieraan verder vorm en inhoud gegeven. Niet alleen de musea maar ook andere vormen van cultureel erfgoed (o.a. molens en kerken) spelen hierbij een belangrijke rol.	De samenwerking in de Zwinstreek krijgt verder vorm en inhoud. In 2022 is gestart met het verkrijgen van het Vlaamse predicaat Landschapspark. Voor de Zwinstreek wordt hierbij ingezet op het opstellen van een masterplan om zodoende het landschap te behouden, versterken en beleefbaarder te maken. Een belangrijk onderdeel is de werkgroep Erfgoed.

	De samenwerking in de Zwinstreek krijgt verder vorm en inhoud. Ingezet wordt op het verkrijgen van het Vlaamse predicaat Landschapspark. Voor de Zwinstreek wordt hierbij ingezet op het opstellen van een masterplan om zodoende het landschap te behouden, versterken en beleefbaarder te maken.	
1.1.5 Gebouwen en openbaar groen Vermindering van het aantal gemeentelijke vastgoedobjecten (accommodaties).	We inventariseren het gemeentelijk vastgoed (gebouwen, infrastructuur en openbaar groen) en stellen op basis daarvan en in relatie tot de opgave verduurzaming een meerjaren onderhoudsplan op, inclusief een investerings- en beheerskostenraming (huur inbegrepen). In lijn met de uitgangspunten van Krachtig Verbonden worden diverse gemeentelijke gebouwen afgestoten.	Er is veel voorbereiding gedaan voor een actualisatie van het gemeentelijk vastgoed en om de basis op orde te brengen. Dit gaat onder meer over de keuze voor het afstoten van gemeentelijke gebouwen, aanschaf van een gebouwen beheerprogramma en het uitvoeren van inspecties van onze gebouwen. In Q2 2023 vindt hierover besluitvorming plaats. Deze basis leidt tot een nieuw meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP) waarin we ook de thema's duurzaamheid, toegankelijkheid en wettelijke verplichtingen meenemen.
1.1.6 De openbare ruimte is goed onderhouden en is aangepast aan de klimaatverandering.	We willen de openbare ruimte onderhoudsarm en klimaatadaptief inrichten. Daarvoor zijn de bewustwording en het uitwerken van de Uitvoeringsagenda/Strategie de eerste stappen vanuit klimaatadaptatie. De onkruidbestrijding in de openbare ruimte staat onder druk door het verbod op gebruik van bestrijdingsmiddelen. We zetten in op extra middelen voor een extra onderhoudsploeg van	In 2022 hebben we, na vaststelling door de gemeenteraad, de eerste stappen gezet om de resultaten vanuit het I-report te vertalen in het betreffende project. We gaan Q2 2023 toetsen of we met de betreffende maatregel ook daadwerkelijk label B behalen. Insteek is om dit komende periode voor meerdere onderdelen te doen. Binnen ontwerpen kijken we naar een vormgeving waarmee we

	Dethon om dit probleem beheersbaarder te krijgen.	straatreiniging enz. zo optimaal mogelijk kunnen uitvoeren.
1.1.7 Optimaal onderhoud aan bomen in openbare ruimte.	Uitvoering geven aan het nieuwe onderhoudsbestek Bomen waarvoor in het vierde kwartaal 2021 opdracht wordt gegeven.	In 2022 is hier een aanvang mee gemaakt maar dit is nog niet volledig afgerond. We verwachten dit in 2023 af te ronden.

1.2 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Een betere aansluiting van vraag en aanbod op de woningmarkt met aandacht voor nieuwe woonvormen, combinaties wonen-zorg en het voorkomen van (langdurige) leegstand. Dit geldt voor alle kernen waarbij er specifieke aandacht uit zal gaan naar Nieuwvliet, IJzendijke en Aardenburg. Tevens is het van belang om in te spelen op veranderende wetgeving en daarbij rekening te houden met de veranderende rol van de overheid.

Wat willen we bereiken:	**Wat gaan we daarvoor doen:**	**Wat hebben we gedaan:**
1.2.1 Omgevingswet Een vlotte overgang van bestaande naar nieuwe wetgeving. Zoals nu voorzien wordt de Omgevingswet in juli 2022 van kracht. Deze wet voorziet in het samenvoegen van vele wetten en verordeningen, met als doel deregulering, minder vergunningen en meer overzicht voor de burger.	Voorbereidingen treffen voor de invoering van de Omgevingswet en oefenen met de nieuwe wet- en regelgeving, evenals testen van en oefenen met het nieuwe zaaksysteem portaal Leefomgeving voor vergunningen, toezicht en handhaving. Daarnaast wordt het personeel verder voorbereid en opgeleid. Voor de inwerkingtreding moet tenminste voldaan worden aan de minimale actiepuntenlijst van de VNG (laatste versie 9 juni 2021), gericht op processen vergunningverlening en toezicht en handhaving, Burgerparticipatie, adviesrecht, gedecentraliseerde bodemtaken, kostenverhaal, leges, mandaat en planschade. De onderdelen waarover besluitvorming moet plaatsvinden zijn opgenomen in de bestuurlijke jaaragenda.	In 2022 is bekend geworden dat de Omgevingswet, zoals nu voorzien, in januari 2024 van kracht wordt. Door de goede voorbereiding hebben we vertrouwen dat we klaar zijn voor de invoering. Een groot deel van de vereiste besluiten zijn door uw raad genomen. Overige vereiste besluiten zijn opgenomen op de bestuurlijke jaaragenda. In 2022 is gestart met het digitaal aanvragen van vergunningen. Sinds 1 januari 2023 is dit proces volledig gedigitaliseerd.

1.3 Natuur, Landschap en duurzaamheid
Behoud van een kwalitatief mooi landschap met een juiste balans tussen de verschillende functies. Goed toegankelijke (recreatie)natuurgebieden en een gezonde agrarische sector maken hiervan onderdeel uit.

Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan
1.3.1 CO2-reductie Een evenredige bijdrage leveren aan de gestelde doelen met betrekking tot CO2-reductie vanuit het Klimaatakkoord van Parijs, het Nederlands Klimaatakkoord en de RES Zeeland.	Het onder voorwaarden toestaan van maximaal 20 MW aan zonneparken voor het opwekken van duurzame energie nabij het verdeelstation in Oostburg. In samenwerking met de provincie extra uitbreiding van 10 MW zon op dak. Pilot zonneoverkapping met energieopslag en laadpalen op een parking in Sluis. Het betrekken, informeren, stimuleren en waar nodig ondersteunen van inwoners en bedrijven om stapsgewijs energie te besparen (o.a. door isoleren en elektrificeren) en op termijn (uiterlijk 2050) aardgasvrij te wonen. Dit doen we middels een communicatieplan, burgerparticipatie, energieloketten, stimuleringsregeling 'Duurzamer en langer thuis' en op termijn wijkuitvoeringsplannen.	Op 12 april 2022 bent u schriftelijk geïnformeerd over de aangegane intentieovereenkomst. De intentieovereenkomst voor het zonnepark Oostburg is afgelopen per 31 december 2022 en er is besloten om deze niet te verlengen. Op 31 januari 2023 bent u hierover schriftelijk geïnformeerd in de commissie Samenleving/Middelen. Er is een Zeeuws loket voor zon op dak opgericht en zijn gestart met het adviseren van geselecteerde dak eigenaren met voldoende opwekpotentie in Oostburg. Uit eerste onderzoek is gebleken dat de pilot met zonneoverkapping voor energieopslag en laadpalen momenteel nog niet haalbaar is. De gemeenteraad heeft 24 februari 2022 de ‘Verordening Leningen Duurzaam en Langer Thuis’ vastgesteld. We hebben een website duurzaam Sluis opgezet. We communiceren naar onze bewoners ook via social media en lokale kranten over onze plannen en de mogelijkheden hoe we kunnen inzetten op besparing en de vraag naar aardgas terug kunnen brengen. We organiseerden een duurzaamheidsmarkt in Sluis.
1.3.2 Verduurzamen De gemeente als organisatie verder verduurzamen vanuit een voorbeeldfunctie.	De mogelijke maatregelen uit het verduurzamingsplan prioriteren aan de hand van wettelijke verplichtingen, het	Wij hebben het uitvoeringsprogramma Verduurzaming gemeentelijke organisatie

	opstellen van een CO2-voetafdruk van de organisatie, tijd- en kostenindicatie van de maatregelen, ambitieniveau en de uitkomsten van de intern uitgezette enquête Duurzaam op mijn werk.	vastgesteld. Hierbij is ook een CO2-voetafdruk opgesteld. Jaarlijks wordt het uitvoeringsprogramma en de CO2-voetafdruk gemonitord en waar nodig bijgewerkt. Zie hiervoor ook de paragraaf Bedrijfsvoering.
1.3.3 Klimaat Een openbare ruimte in de kernen en het buitengebied dat behalve klimaatadaptief is ingericht, ook een drager is van het landschap en een bijdrage levert aan behoud en versterking van de biodiversiteit.	Een samenwerking initiëren met de partijen in het buitengebied waarbij we integraal en gezamenlijk de uitdagingen (verzilting, droogte, hitte, verlies biodiversiteit, landbouwtransitie) inzichtelijk maken en toewerken naar oplossingen.	We werken binnen een Zeeuws-Vlaamse en Zeeuwse samenwerking. Op Zeeuws-Vlaams niveau hebben we een gezamenlijke klimaatadaptatie strategie opgezet. Hierbij is een iReport met labelsystematiek opgezet. Eind 2022 is in het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) geadviseerd het iReport en de labelsystematiek Zeeuws breed uit te rollen. Dit heeft geresulteerd in een raadsbesluit. Ook werkt de Zeeuwse samenwerking aan een gezamenlijk uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie.

1.4 Verkeer, vervoer en waterstaat

Optimaliseren van de mobiliteit, wat in ieder geval inhoudt een veilig routenet (gebiedsontsluiting), een effectief parkeer- en vervoerssysteem en goede bereikbaarheid van voorzieningen. Tevens streven we naar een goed werkend watersysteem.

Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
1.4.1 Parkeren De juiste parkeerder op de juiste plaats. Dit vraagt met name aandacht in de kernen en langs de kust.	We ontwikkelen een parkeervisie voor parkeren aan de kust en in de kernen. De eerste fase is aanpassing van de huidige parkeervisie om digitalisering mogelijk te maken in het eerste halfjaar van 2022. Deze aangepaste visie bieden we in december 2021 aan de raad ter vaststelling aan. Vervolgens ontwikkelen we de parkeervisie in 2022 verder in nauwe samenhang met de omvangrijkere op te stellen mobiliteitsvisie. Daarna	In 2022 is de uitvoering opgepakt van het raadsbesluit d.d. 23 december 2021 om toe te werken naar een digitaal vergunningensysteem gebaseerd op kerntekenregistratie. Onderdeel van deze voorbereiding waren gesprekken met diverse stakeholders (doelgroepenbenadering) en het verzamelen van data zoals parkeerdruk, parkeerduur en

	bereiden we de uitvoeringsplannen van de parkeervisie voor.	parkeermotief. In dat kader wordt er in 2023 in het laag- en hoogseizoen parkeeronderzoek gehouden om te bezien of alle parkeerplaatsen in de wijken van de kernen Sluis en Cadzand-Bad onder het vergund parkeerregime gebracht kunnen worden. Eind 2022 is de concept parkeerverordening 2024 opgeleverd. Op 9 februari 2023 heeft u deze vastgesteld.
1.4.2 Ketenmobiliteit Een combinatie van OV, deelfiets of –auto behoort daarbij tot de mogelijkheden (slimme mobiliteit), Evenals een koppeling met de vervoersvoorziening op grond van de Wmo (binnen de financiële kaders). We willen bij deze ontwikkelingen binnen het OV op een actieve manier betrokken worden.	We nemen deel aan het provinciaal en regionaal overleg om te komen tot een goed werkend vervoerssysteem, waarbij vervoersvormen zo mogelijk gecombineerd worden en ketenmobiliteit van deur tot deur centraal wordt geregisseerd. Deelfietsen, deelauto's en vervoer op afroep worden daarbij ingezet op trajecten aansluitend op de OV-dienstregeling of juist daar waar een OV-dienstregeling ontbreekt.	We werken de Regionale Mobiliteitsstrategie op provinciaal en regionaal niveau, verder uit. Er wordt een combinatie gemaakt tussen OV, fijnmazig netwerk en deur tot deur vervoer. We werken op basis van vraag. Per januari 2025 moet het gewijzigde systeem operationeel zijn.
1.4.3 Gebiedsgerichte aanpak We streven naar een breed gedragen wegen-categorisering en slagenstructuur (inclusief de route parallel aan de kust).	We nemen initiatief om met de andere wegbeheerders en belanghebbenden te komen tot GGA-projecten (gebiedsgerichte aanpak). Momenteel bereiden we een gemeentelijke mobiliteitsvisie voor die voor de raadcyclus van december 2021 geagendeerd staat.	Een GGA-project waar we in 2022 mee gestart zijn, is het uitvoeren van een onderzoek met andere wegbeheerders naar het verplaatsen van het landbouwverkeer vanuit de kern Schoondijke naar de rondweg Schoondijke (noordelijk deel vanaf Lange Heerenstraat richting Breskens). Langs de rondweg dienen dan passeerstroken aangelegd te worden.
1.4.4 Riolering Een actueel Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2024 (gebaseerd op de evaluatie van de planperiode 2014-2018) waarin zowel de vigerende als de toekomstige wetgeving en de strategie voor de komende jaren op het	Inventariseren, ontwerpen en uitvoeren van de maatregelen die voortvloeien uit het gemeentelijk rioleringsplan in samenspraak met waterschap Scheldestromen.	In 2022 startten we met rioolinspecties en –reiniging op basis van het nieuwe bestek 2022-2025. Het Gemeentelijk Rioleringsplan is aangepast op de capaciteit van de nutsbedrijven. Er zijn

gebied van hemel-, afval- en grondwaterzorg (inclusief de daarbij behorende financiële middelen) zijn verwerkt. Het GRP geeft inzicht in wat we hebben en vooral hoe het systeem functioneert als geheel en heeft als doel maatregelen uit te werken om het risico op wateroverlast te verminderen.		rioolvervangingsprojecten voorbereid in Aardenburg, Hoofdplaat, Breskens, IJzendijke, Schoondijke, Waterlandkerkje en Sluis. Er waren in 2022 in de volgende kernen rioolwerken in uitvoering: Aardenburg, Cadzand, Hoofdplaat, Oostburg, Waterlandkerkje, Schoondijke en Sint Anna ter Muiden. Er was samen met DNWG een aanbesteding voor de vervanging van een persriool aan de Sint Bavodijk (uitvoering 2023). Meer detailinformatie over alle werken treft u aan bij de paragraaf kapitaalgoederen.

Openbaar Lichaam afvalstoffenverwijdering Zeeland OLAZ

Algemeen
De gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (O.L.A.Z.) is het samenwerkingsverband van alle 13 Zeeuwse gemeenten op het gebied van de afvalverwijdering.

De Zeeuwse gemeenten droegen hun taken op het gebied van de afvalverwijdering over aan O.L.A.Z.. Dit met uitzondering van de inzameling van huishoudelijk afval. O.L.A.Z. is verantwoordelijk voor de verwerking van door of namens de gemeenten ingezamelde afvalstoffen. Eén van de taken is het in de markt zetten van de ingezamelde afvalstoffen. En uiteindelijk ook het sluiten van contracten met verwerkers voor het verwerken van de ingezamelde afvalstoffen.

In opdracht en voor rekening van O.L.A.Z. exploiteert de Zeeuwse Reinigingsdienst (ZRD) de milieustraten in de provincie Zeeland. Het bestuur van O.L.A.Z. bepaalt het acceptatiebeleid op de milieustraten. O.L.A.Z. brengt de exploitatiekosten van de milieustraten in rekening bij de gemeenten.

Ontwikkelingen
Tariefontwikkelingen in de markt
De situatie op de afvalmarkt is ten opzichte van 2021 in 2022 gestabiliseerd. De opbrengsten voor verschillende deelstromen zijn ongeveer gelijk. De transport- en verwerkingskosten blijven toenemen. Deze ontwikkelingen werken kostenverhogend voor de begroting van 2023 en de jaren erna.

PMD nascheiding
Per 1 januari 2020 is in de gemeenten Borsele, Reimerswaal, Noord Beveland en Terneuzen gestart met de pilot nascheiding van PMD (plastic- en metalen verpakkingen en drankenkartons). Vanaf 1 januari 2023 is gemeente Reimerswaal over op PMD bronscheiding. In totaal doen 10 Zeeuwse gemeenten geen nascheiding.

Het contract voor de verwerking van brandbaar restafval en het PMD nascheiding addendum is verlengd tot en met 31 december 2027.

Voorlichting en communicatie
Vanuit O.L.A.Z. wordt ongeveer elk kwartaal een communicatiecampagne gelanceerd. Onderwerpen die aan bod geweest zijn, zijn: glas, voedselverspilling en PMD. Het volgende onderwerp is de GFT wel/niet lijst.
Organisatie 'Race Against Waste' organiseert wedstrijden op basisscholen. In 2022 was dit om textiel in te zamelen. In 2023 wordt E-waste ingezameld. O.L.A.Z. financiert en begeleidt deze organisatie sinds 2022 structureel.

Uitbreiding
Per 1 januari 2023 is het Afvaloverslagstation (AOS) Koegors te Terneuzen in eigendom van O.L.A.Z.. Dit is een uitbreiding van 29.000 vierkante meter. De huur van de overslaglocatie in Goes kan in 2025 definitief stopgezet worden.

Milieustraten
Door de rijksoverheid geformuleerde VANG-doelstelling van 75% afvalscheiding en gemiddeld 100 kilogram restafval per inwoner per jaar in 2020 zullen steeds meer afvalstromen via de milieustaten gescheiden worden ingezameld. Ook de wetgeving dwingt de gemeenten om op de milieustraten steeds meer verschillende afvalstromen te scheiden. In 2019 en 2020 is onderzocht waar de knelpunten liggen bij de huidige milieustraten.

- Als gevolg van toenemende werkzaamheden op de milieustraten (meer afvalscheiding en een hoger tonnage) zijn de personeelskosten structureel gestegen.
- De toegankelijkheid voor bezoekers die geen aanslag afvalstoffenheffing betalen is vrijwel ongeremd. Denk aan bedrijven. Bovendien is er veel bezoek van Brabanders en Belgen. In 2022 is besloten dat er een slagboomtoegangscontrole komt op alle Zeeuwse milieustraten. De details en uitvoering moeten nog uitgewerkt worden.
- Een 'kringloopfunctie bij de milieustraat' bevordert circulaire economie. O.L.A.Z. voert een haalbaarheidsonderzoek uit. Een kringloopfunctie faciliteren kost 10 miljoen euro per milieustraat. Aan de gemeenteraden is eind 2022 gevraagd om een zienswijze in te dienen over de voorzetting van het onderzoek naar regionalisering. In Zeeuws Vlaanderen komt er mogelijks een kringloopfunctie bij AOS Koegors. In de loop van 2023 wordt dit onderzoek verder uitgerold.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland

Omgevingswet
Een belangrijke ontwikkeling op onder meer milieugebied is de komst van de Omgevingswet. De geplande inwerkingtreding is opnieuw uitgesteld. De acties om als RUD tijdig gereed te zijn om de Omgevingswet te kunnen uitvoeren lopen volgens plan.
In 2022 zijn deelnemers bezocht om samen te testen of het Digitale Stelsel Omgevingswet voor het aanvragen voor vergunningen en melding goed is ingericht en is gesproken over samenwerkingsafspraken in de keten.

Na het inwerking treden van de Omgevingswet gaat een aantal 'niet basistaken bodem' van bevoegd gezag van provincie naar gemeenten over. Een projectgroep brengt in kaart hoe de Zeeuwse gemeenten, de provincie Zeeland en de RUD Zeeland aankijken tegen de uitvoering van deze bodemtaken en de financiering ervan.
In 2022 zijn de voorbereidingen getroffen voor de implementatie van een nieuw zaaksysteem VTH (RX Mission).

Toezicht en handhaving groene wetten
In de periode tot juli 2022 waren de taken van de Inspecteur Groene Wetten erg aan verandering onderhevig. De huidige ontwikkelingen op het gebied van stikstof, het

soortenbeleid en de nieuwe Omgevingswet zijn aanleiding geweest voor een brede heroriëntatie op dit taakveld. In overleg met Gedeputeerde Staten wordt een visie opgesteld voor groene handhaving voor de komende vijf jaar.

Ondermijning
Het AB gaf de opdracht aan RUD Zeeland om de rol en het takenpakket op het gebied van ondermijning uit te werken. Op 4 oktober 2021 stemde het AB in met het plan van aanpak. Op 7 maart 2022 heeft het AB ingestemd met de 4e begrotingswijziging 2022. De zienswijze van Sluis om aandacht te vragen voor de omvang van de overhead en voortaan een integraal voorstel op te stellen wordt opgevolgd.

Overige ontwikkelingen
Besluitvorming op basis van de adviezen in het rapport Berenschot over de samenwerking met de VRZ en de GGD was voorzien in het najaar van 2021, maar heeft nog niet plaatsgevonden. Er is wel opdracht verstrekt om een bestuurlijke verkenning te doen op het gebied van huisvesting en advies uit te brengen over de aanpak van de huisvestingsvraagstukken van de GGD, VRZ en de RUD.

Het AB heeft in 2022 een nieuwe producten en dienstencatalogus vastgesteld. Actualisatie was noodzakelijk in verband met de beoogde inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2023 én de gewenste wijzigingen / nieuwe producten voor deelnemers en RUD Zeeland. Daarnaast is het document in opzet vereenvoudigd. De inwerkingtreding is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Uitgangspunten deelnemersbijdrage
De uitgangspunten voor de deelnemersbijdrage zijn in 2022 ongewijzigd. De begrote deelnemersbijdrage voor 2022 bedroeg €10 miljoen. In 2022 zijn 7 begrotingswijzigingen vastgesteld. De wijzigingen hadden betrekking op externe veiligheid, onttrekkingen algemene reserve, actualisatie vergunningen, ondermijning, aanpassingen jaarplannen, bestemming resultaat 2021 en aanpassing op basis van 2e voortgangsrapportage 2022. Daarmee komt de gewijzigde begroting voor 2022 op € 13,4 miljoen.

Wat heeft het gekost

(in duizenden euro's) Omschrijving	Begroting 2022			Realisatie 2022			Realisatie 2022 t.o.v. begroting 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
02-1 Burgerzaken	-	42	42	-	40	40	-	2	2
03-1 Beheer overige gebouwen en gronden	187	384	197	490	431	-59	-303	-46	256
063-1 Parkeerbelasting	2.239	-	-2.239	2.459	1	-2.458	-221	-1	219
11-1 Crisisbeheersing en brandweer	7	230	223	6	2.372	2.367	1	-2.142	-2.143
12-1 Openbare orde en veiligheid	-	321	321	-	182	182	-	139	139
21-1 Verkeer en vervoer	359	7.713	7.354	477	6.203	5.727	-118	1.509	1.627
22-1 Parkeren	-	853	853	1	812	811	-1	40	41
24-1 Economische havens en waterwegen	196	577	381	341	744	404	-145	-168	-22
42-1 Onderwijshuisvesting	80	613	533	68	642	574	12	-29	-41
52-1 Sportaccommodaties	229	1.797	1.568	298	1.587	1.289	-69	210	279
53-1 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	27	499	472	20	412	392	7	87	80
54-1 Musea	30	579	549	34	660	627	-4	-81	-77
55-1 Cultureel erfgoed	2	427	425	1	431	430	1	-4	-5
57-1 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	664	5.363	4.699	777	5.190	4.413	-113	173	286
61-1 Samenkracht en burgerparticipatie	730	2.258	1.529	866	2.133	1.267	-137	125	262
72-1 Riolering	5.036	3.501	-1.535	5.171	3.734	-1.437	-135	-233	-98
73-1 Afval	4.066	3.319	-747	4.056	3.331	-726	10	-11	-21
74-1 Milieubeheer	10	1.357	1.347	99	1.148	1.049	-89	209	298
75-1 Begraafplaatsen en crematoria	432	528	96	339	470	131	93	58	-34
81-1 Ruimtelijke ordening	2.290	3.885	1.595	2.263	3.048	785	27	837	810
83-1 Wonen en bouwen	1.374	1.617	243	1.189	1.302	113	185	315	130
Totaal programma 1	**17.957**	**35.864**	**17.907**	**18.955**	**34.876**	**15.921**	**-999**	**988**	**1.987**
Mutaties reserves	1.096	1.043	-53	856	2.819	1.964	241	-1.776	-2.017
Resultaat na bestemming	**19.053**	**36.907**	**17.854**	**19.811**	**37.695**	**17.884**	**-758**	**-788**	**-30**

Toevoeging aan reserves = Lasten
Onttrekking aan reserves = Baten

Beleidskader

- Coalitieakkoord 2022-2026
- Coalitieakkoord 2018-2022
- Krachtig Verbonden (2021)
- Regionale Woonvisie Zeeuws-Vlaanderen (2022)
- Nota Bodembeheer van de landbodem van Zeeuws-Vlaanderen (2022)
- Westerscheldekust visie (2022)
- Klimaatadaptiestrategie Zeeuws-Vlaanderen (2022)
- Gebiedsplan West Zeeuwsch-Vlaanderen; Natuurlijk Vitaal (2004)
- Gebiedsplan West Zeeuwsch-Vlaanderen; Natuurlijk Vitaal, bijstellingsnota (2010)
- Masterplan Aantrekkelijk Oostburg (2012)
- Visie Duurzaam Sluis 2013-2020 (2013)
- Masterplan Voorzieningen (2011)
- Welstandsnota (2012)
- Erfgoedvisie (2013)
- Nota Strategisch eigendommenbeleid (2012)
- Groenbeheerplan 2017-2021
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2024
- Beheerplan Openbare verlichting 2013-2022
- Beheerplan Speelterreinen 2009-2018
- Beheerplan Gebouwen 2013-2020
- Notitie Verkoop en verhuur van openbare grond 2017
- Notitie Handhaving eigendomsrecht bij onrechtmatig gebruik gemeentegrond 2017
- Wegenbeheerplan 2017-2026
- Convenant met stads- en dorpsraden
- Integraal veiligheidsbeleid 2018-2022 met jaarlijks een bijbehorend uitvoeringsprogramma
- Integraal veiligheidsbeleid 2023-2026
- Ambitiedocument Wederopbouw Oostburg: Kwaliteiten en kansen Toetsingskader bij afgifte omgevingsvergunningen
- Beleidsnota Archeologie, eerste herziening 2017
- Kerkenvisie Sluis 2018
- Voorwerpen in de openbare ruimte gemeente Sluis 2016
-

Programma 2: Economie

Inleiding
Een gezond ondernemersklimaat en voldoende arbeidspotentieel zijn essentieel voor de leefbaarheid en om de toekomst van een welvarend West Zeeuws-Vlaanderen te waarborgen. De gemeente geeft ondernemers volop de ruimte en wil hiervoor optimale randvoorwaarden creëren. Er komt meer aandacht voor acquisitie van bedrijven en het bedrijventerrein in Eede wordt uitgebreid.

Recreatie en toerisme vormen voor onze lokale economie een zeer belangrijke pijler. De gemeente Sluis zet in op een betere bereikbaarheid van onze kust en biedt ruime mogelijkheden aan ondernemers die willen inzetten op kwaliteitsverbetering. Het bieden van gepaste huisvesting voor werknemers die tijdelijk in de gemeente verblijven, maakt hiervan onderdeel uit.

Ook de agrarische sector is van groot belang, zowel voor de karakteriserende aanblik van ons landschap als voor de continuïteit van de voedselproductie. De gemeente Sluis steunt ondernemers die willen uitbreiden als gevolg van schaalvergroting.

2.1 Economische ontwikkeling De werkgelegenheid wordt versterkt op basis van samenwerking.		
Wat willen we bereiken:	**Wat gaan we daarvoor doen:**	**Wat hebben we gedaan:**
2.1.1 Arbeidsmarkt Een evenwichtige, inclusieve, toekomstbestendige Zeeuwse arbeidsmarkt.	In 2022 is er extra focus op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt vanuit de doelgroep banenafspraak. Hiervoor ondersteunt de arbeidsmarktregio Zeeland werkgevers die moeite hebben met het invullen van vacatures. Concreet: - 100 inclusieve organisatieanalyses bij werkgevers om functies te creëren voor mensen die graag willen werken maar (nog) niet beschikken over de juiste kwalificaties. We streven in 2022 naar 5 analyses binnen onze gemeente (25 in Zeeuws-Vlaanderen); - Vanuit de uitgevoerde analyse realiseren we 80 extra plaatsingen. Dit zijn er 4 voor Sluis (20 voor Zeeuws-Vlaanderen). De businesscase om het expatcentrum Zeeuws breed te organiseren wordt in 2022 afgerond.	Er waren Zeeuws breed 50 adviesgesprekken, waarvan 11 in Zeeuws-Vlaanderen en 1 in de gemeente Sluis. Dit resulteerde in 18 extra plaatsingen. Er zijn in Zeeuws-Vlaanderen geen kandidaten geplaatst. Het Expat Center Zeeland is vanaf 1 januari 2023 Zeeuws breed. De businesscase is sluitend dankzij de financiële bijdragen van 8 Zeeuwse gemeenten, de Provincie Zeeland en de Arbeidsmarktregio Zeeland. Het WSP is per 1 januari 2023 van Viaflex (Dethon) overgegaan naar de gemeente Terneuzen. De dienstverlening wordt uitgevoerd voor de gemeenten Terneuzen, Sluis en, op een aantal deelaspecten, voor de gemeente Hulst.

	In 2022 nemen we een besluit over de toekomstige positionering en financiering van het WSP.	
2.1.2 Onderwijs Een toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur door behoud van leerlingen in het Nederlandse onderwijssysteem en een verbeterde samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven.	Periodiek monitoren we hoe effectief de startgroepen bijdragen aan het behoud van kinderen in het Nederlandse onderwijssysteem. We stimuleren partijen om het aantal praktijkroutes uit te breiden en extra plaatsen te realiseren binnen de sectoren Zorg en Techniek.	Voor de startgroepen is het aantal peuters met 10% gestegen en deze groep gaat daarna ook naar het basisonderwijs in onze gemeente. In 2022 zijn de praktijkroutes doorontwikkeld en het geïntegreerd in het totale onderwijs bij Scalda. De Praktijkroute is een hybride onderwijsvorm, in samenwerking met het bedrijfsleven, die zorgt voor thuis nabij onderwijs. Deze onderwijsvorm is minder afhankelijk van het aantal studenten en daarmee toekomstbestendig. Er zijn praktijkroutes binnen zakelijke dienstverlening, commerciële dienstverlening, horeca en toerisme. Ook heeft de zorg twee praktijkroutes: ouderenzorg en gehandicaptenzorg. In de techniek is er startte er net een traject met de grote chemiebedrijven (waaronder DOW) om een praktijkroute procestechniek, maintenance en mogelijk logistiek te starten. Er zijn nu 20 studenten die in West-Zeeuws-Vlaanderen een studie in de praktijkroute doen. Het aantal studenten uit de gemeente Sluis dat een praktijkroute volgt is 15. Een stijging van 10 leerlingen ten opzichte van september 2019 (5).

2.1.3 Economisch beleid De ontwikkeling van economisch beleid en een strategie voor de toekomst, samen met de verschillende sectoren en ondernemers-verenigingen.	We stellen gezamenlijk met de verschillende sectoren en ondernemers een economische agenda op en voeren deze uit. We werken toe naar uniforme samenwerkingsafspraken met middenstands-/ ondernemersverenigingen.	De voorbereidingen om te komen tot een economische agenda zijn gestart. De gesprekken met de stakeholders hebben plaats gevonden. De uniforme afspraken zijn nog niet definitief. In 2023 worden deze opgeleverd tezamen met de economische agenda
2.1.4 Toerisme Een eenduidige en herkenbare toeristische promotie van de streek met aandacht voor de profilering van het (vaak nog verborgen) achterland en de kernen.	We geven uitvoering aan de visie op streekpromotie en gastheerschap middels het vastleggen van prestatieafspraken met de stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen. Specifiek gaat hierbij aandacht uit naar de koppeling met Zeeuwse activiteiten. De regio is immers onderdeel van de bestemming Zeeland. Samenwerking hierin is dan ook van belang om onze regio als onderscheidend onderdeel van Zeeland te positioneren. In de uitvoering gaat specifiek aandacht uit naar de profilering van het achterland en de koppeling met het cultureel erfgoed. Inzichtelijk wordt gemaakt op welke wijze ondernemers (kunnen) bijdragen aan de promotie van de regio waardoor de regio gezamenlijk en krachtig kan worden gepositioneerd.	Voor 2022 zijn prestatieafspraken vastgelegd met de stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen. Zij hebben vanuit de subsidie uitvoering gegeven aan de visie op streekpromotie en gastheerschap.

2.2 Bedrijfsinfrastructuur
Er is sprake van een gezond vestigingsklimaat voor bedrijven.

Wat willen we bereiken:	**Wat gaan we daarvoor doen:**	**Wat hebben we gedaan**
2.2.1 Bedrijventerreinen Een goede invulling van de bestaande bedrijventerreinen en van alternatieve vestigingslocaties, passend binnen de uitgangspunten van de NED-regeling.	We zetten in op een zo snel mogelijke realisatie van de uitbreiding van het bedrijventerrein De Vlaschaard zodat er weer nieuwe vestigingslocaties beschikbaar komen.	Het traject tot aankoop van de benodigde gronden loopt. De planologische procedure starten we in 2023 op.

2.2.2 Een op de vraag afgestemd aanbod van bedrijventerreinen.	We streven ernaar om ook in de toekomst te beschikken over voldoende bedrijventerreinen. We doen dit door: - het reeds in 2022 (i.p.v. 2023) uitvoeren van de werkzaamheden tot de aanleg van de extra ontsluiting in de zuidoostelijke strook van het bedrijventerrein Deltahoek Uitbreiding. Hierdoor kan ook dit gedeelte van het terrein beter worden verkaveld; - het bedrijventerrein De Vlaschaard uit te breiden met 2,5 ha netto uitgeefbaar terrein; vooralsnog geen invulling te geven aan het voornemen tot het weg bestemmen van de private bedrijventerreinen. Het aanvullende bedrijventerrein in Nieuwvliet en Sluis vergroot het aanbod voor geïnteresseerde bedrijven die zich willen vestigen in onze gemeente.	De extra ontsluiting bij Deltahoek is in uitvoering en zal in 2023 worden afgerond. Ten aanzien van de Vlaschaard, zie punt 2.2.1 Er is geen invulling gegeven aan het voornemen tot weg bestemmen van de private terreinen.
2.2.3 Winkelgebieden Sterke, geconcentreerde winkelgebieden met zo min mogelijk leegstand.	We gaan winkelgebieden sterker en compacter maken. Daarbij maken we gebruik van differentiatie tussen de winkelkernen en de functies die ze vervullen. Planologische ruimte voor detailhandel wordt teruggebracht. We gaan in overleg met de detailhandelsbranche om samen de wensen en mogelijkheden op het gebied van blurring nader te onderzoeken. Met blurring wordt branchevervaging bedoeld zoals bijvoorbeeld een boekwinkel die ook een horecahoek inricht. Sanering van planologische ruimte voor detailhandel is mogelijk aan de orde op basis van het DPO en het onderzoek van de provincie.	We stelden in 2022 een nieuw Distributie Planologisch Onderzoek (DPO) op voor supermarkten en horeca. Hierin keken we naar de beschikbare ruimte voor groei van de supermarktsector. Resultaat en gevolg onderzoeken we nog nader. In 2023 komt dit proces tot besluitvorming. Voor wat betreft blurring zijn we gebonden aan wetgeving vanuit de alcoholwet.

2.2.4 Agrarische sector Een toekomstbestendige en duurzame agrarische sector.	We gaan (economisch) beleid opstellen voor de agrarische sector gericht op versterking van het platteland.	In 2022 is en in 2023 werkten we aan het opstellen van de economische agenda en het beleid Duurzaamheid. Beiden zijn nauw verbonden met de agrarische sector. Eind 2023 presenteren we de resultaten. Om een breed gedragen duurzaamheidsbeleid te realiseren is in 2022 gekozen onze inwoners om input te vragen door middel van een burgerberaad. Het 'burgerakkoord' implementeren we in ons duurzaamheidsbeleid.

2.3 Recreatie, toerisme en cultuur
De productiviteit in de toeristische sector wordt in samenwerking met andere sectoren verhoogt onder andere op basis van promotie.

Wat willen we bereiken:	**Wat gaan we daarvoor doen:**	**Wat hebben we gedaan:**
2.3.1 Rood-voor-groen Een passende vereveningsbijdrage rood-voor-groen waarbij sprake is van een evenwichtige bijdrage aan voorzieningen en die niet belemmert om te investeren in kwaliteit.	Hieraan is voldaan door herziening van de rood-voor-groen regeling, uitgewerkt in de nota Grondbeleid 2021. Dit speerpunt kan in 2022 komen te vervallen.	De rood voor groen regeling is aangepast in de nota Grondbeleid 2021. Tevens zijn er uitgangspunten voor zelfrealisatie opgesteld.
2.3.2 Toerisme Behoud van een evenwichtige balans tussen inwoner, toerist, ondernemers en omgeving.	Aandacht voor het versterken van ambassadeurschap en gastheerschap is onderdeel van de prestatieafspraken met de stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen. Hierbij wordt voortgeborduurd op de marketingacties vanuit *We zien je hier graag* waarbij is ingezet op het versterken van de binding met de regio. De uitgangspunten van Trots op je regio worden hierbinnen geïntegreerd.	In 2022 zijn verschillende gastheerschapscursussen gegeven. Ruim 100 ondernemers en organisaties namen hieraan deel.
2.3.3 Een goede afstemming tussen toerisme en zorg.	We willen invulling geven aan de verbinding tussen de sectoren toerisme en zorg op grond van het stimuleringsprogramma	Om de vakantiedrukte op de huisartsenposten te verminderen hebben de huisartsen in Breskens, Sluis en Oostburg

	Gezondheidstoerisme en de aanpak Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen. Ook onderzoeken we opnieuw samen met Nucleus, Recron en CZ de mogelijkheden van een vakantiezorgpost. Op deze vakantiezorgpost kunnen toeristen met iedere zorgvraag, op vaste tijden, binnenlopen.	besloten om met de Medicoo app te werken. Uit de evaluatie blijkt dat huisartsen enthousiast zijn over het gebruik van de app. Het scheelt veel 'binnenlopers' en telefoontjes. De huisartsen besloten om het gebruik van de Medicoo app te continueren.
2.3.4 Strandbeleid Behoud van het weidse, open en natuurlijke karakter van de kust zowel langs de Noordzee als langs de Westerschelde.	Het strandbeleid wordt geëvalueerd en geactualiseerd. Hierbij geven we ook aandacht aan het onderscheidende karakter van de Westerscheldekust. Het geactualiseerde beleid moet een kader vormen voor behoud en ontwikkeling van het strand waarvan het belang en het gebruik ook buiten het zomerseizoen steeds belangrijker wordt. In navolging van de badposten in Cadzand-Bad, het Zwin en Nieuwvliet wordt de mogelijkheid onderzocht om de badposten in Groede en Breskens te vervangen. Dit in lijn met de in 2020 gerealiseerde posten en – vanuit de gebruikservaringen van deze posten - in nauwe afstemming met de reddingsbrigade. Onderzocht wordt hierbij of – met oog op de veiligheid van badgasten – uitbreiding van het aantal posten (al dan niet met subposten) wenselijk en mogelijk is.	De visie op de Westerscheldekust is in mei 2022 vastgesteld. De evaluatie van het strandbeleid leidde tot een herijking van het bestaande beleid. Het herijkingsproces loopt door tot in 2023. Ook de vervanging van strandposten wordt hierin meegenomen. Op 24 mei 2022 heeft een informatieve raadbijeenkomst plaatsgevonden, waarin u bent meegenomen om u een beeld te kunnen vormen.
2.3.5 Visie toeristenbelasting Een breed gedragen visie op de besteding van de toeristenbelasting waarbij bestaande onderzoeken leidend zijn.	We stellen met betrokken partijen (waaronder HISWA-RECRON en ondernemersverenigingen) een visie op met betrekking tot de besteding van de toeristenbelasting.	Met de brancheorganisaties is gesproken over de toeristenbelasting. Dit resulteerde in de uitgifte van een folder met uitleg over de besteding van de toeristenbelasting.

2.3.6 Cultureel Meer structurele afstemming, samenwerking en kennisuitwisseling tussen de gemeente en cultuurinstellingen en tussen cultuur- en erfgoedinstellingen onderling.	Er is een structureel overleg tussen de werknemers van cultuur, musea, erfgoed en toerisme/recreatie opgezet. In het overleg staat voorlopig streekpromotie centraal. Met als doel integraal naar de verschillende beleidsterreinen te kijken. Ook extern wordt de samenwerking actief opgezocht. Een verkennend overleg over de rol van molens in streekpromotie vond plaats. Het jaarlijkse molenoverleg wordt opgepakt waarbij streekpromotie aan de agenda wordt toegevoegd. Aan de hand van de museumvisie (vastgesteld in 2021) wordt de samenwerking tussen musea onderling en de gemeente verder ingevuld. Vanaf mei tot eind 2021 is capaciteit beschikbaar gesteld om hieraan uitvoering te geven. In het najaar vindt een culturele markt plaats met en voor alle culturele instellingen uit de gemeente.	Op 8 juni 2022 hebben we een bijeenkomst georganiseerd voor culturele organisaties. Het doel om onderlinge bekendheid te vergroten en verdere samenwerking te stimuleren, werd daarin bereikt. De wens werd daarbij uitgesproken om een gezamenlijk platform te creëren en meerdere bijeenkomsten per jaar te organiseren. De functie van museumcoördinator is in 2022 door de gemeente ingevuld. Daarnaast is een samenwerkingsverband tussen de musea opgericht. De samenwerking tussen de gemeente, dit samenwerkingsverband en de stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen is versterkt. In de prestatieafspraken met Stichting Gastvrij voor 2023 heeft de promotie van musea extra aandacht.

NV Economische Impuls Zeeland
De RvC van Impuls bestond uit drie leden en is samengesteld conform de triple helix: leden met een achtergrond bij bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Er is een vierde lid benoemd die aansluit bij het voornemen om de samenstelling van de aandeelhouders van Impuls te herstructureren. Er is kennis en kunde rondom financiën en (investerings-)fondsen toegevoegd. Meer informatie volgt in de loop van dit jaar.

Holding Zeeuwse Visveiling
Directie en Raad van Commissarissen van Holding Zeeuwse Visveiling zijn, samen met de aandeelhouders, bezig met de voorbereidingen voor een aandelenoverdracht. Naar verwachting wordt dit traject in 2023 afgerond.

PZEM / GBE Aqua
In 2022 is verder uitvoering gegeven aan de drie hoofdonderdelen van de aandeelhoudersstrategie PZEM NV:

- Het belang in Evides rechtstreeks in overheidseigendom brengen (afgerond in 2021);
- De wholesale activiteiten vervreemden (afgerond in 2022);
- Een oplossing vinden voor het belang van PZEM in EPZ, kerncentrale Borssele (wordt verder opgepakt in 2023).

In december 2022 heeft de buitengewone AvA van PZEM besloten in te stemmen met de verkoop van de wholesale activiteiten van PZEM. Middels een voorhangprocedure is de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om hierover te adviseren. In de commissie van 13 december 2022 is de voorhangbrief besproken en heeft de commissie unaniem geadviseerd niet in te stemmen met de voorgenomen verkoop. Desondanks heeft de AvA in meerderheid besloten hier wel mee in te stemmen waarmee ook dit onderdeel van de aandeelhoudersstrategie is afgerond. In 2023 zal verder gewerkt worden aan het vinden van een oplossing voor het belang van PZEM in EPZ.

De gemeente verkreeg in 2021 een pakket van 3.253 aandelen, waarmee er een belang van 3,253% in GBE Aqua is ontstaan. Het doel van GBE Aqua is het houden en beheren van de aandelen in Evides en het uitoefenen van stemrecht daarop voor eigen rekening en risico, maar ten behoeve van de aandeelhouders van de vennootschap. Verder al hetgeen met het voorgaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, dit alles in de ruimste zin van het woord. GBE Aqua houdt 50% van de aandelen in Evides. B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides (GBE) houdt de andere 50% van de aandelen.

De vennootschap heeft ter financiering van de verwerving van het belang in Evides N.V. een tweetal vast rentende leningen afgesloten met een looptijd tot en met 31 juli 2027. Het toepasselijke rentepercentage bedraagt voor beide leningen -0,455%.
De provincie Zeeland heeft in verband met de verstrekte financiering een borgstelling afgegeven. Daarnaast zijn er aanvullende voorwaarden gesteld zoals:
- De verplichting van aandeelhouders van GBEA om dividenden of andere opbrengsten uit hun PZEM aandelen aan te wenden voor agiostorting in GBEA, zodat de door de bank verstrekte leningen conform overeengekomen aflossingsschema kan worden afgelost.
- Voorafgaande toestemming van de bank voor het doen van dividenduitkeringen door GBEA aan haar aandeelhouders.

In 2022 heeft de gemeente Sluis een bedrag van € 2.647.000 gestort vanuit het ontvangen PZEM-dividend als agiostorting (verkrijgen deelneming) aan GBE Aqua.

Wat heeft het gekost?

(in duizenden euro's)

Omschrijving	**Begroting 2022**			**Realisatie 2022**			**Realisatie 2022 t.o.v. begroting 2022**		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
32-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.100	2.091	-9	1.782	1.238	-545	318	853	536
33-2 Economische promotie	27	153	126	28	153	124	-1	-0	1
34-2 Economische promotie	54	809	754	58	683	626	-3	125	128
57-2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	730	728	1	511	510	1	219	218
82-2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 2	**2.183**	**3.782**	**1.599**	**1.869**	**2.584**	**716**	**314**	**1.198**	**884**
Mutaties reserves	218	151	-67	429	196	-233	-211	-45	166
Resultaat na bestemming	**2.401**	**3.933**	**1.532**	**2.298**	**2.780**	**482**	**103**	**1.153**	**1.050**

Toevoeging aan reserves = Lasten
Onttrekking aan reserves = Baten

Beleidskader

- Krachtig Verbonden (2021)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Coalitieakkoord 2018-2022
- Krachtig Verbonden (2021)
- Westerscheldekust visie (2022)
- Activiteitenplan Recreatie en Toerisme 2.0
- Kadernota Recreatief verblijf (2012)
- Horecabeleid Sluis (2014)
- Nota Terrassenbeleid (2017)
- Regionaal bedrijventerreinprogramma Zeeuws-Vlaanderen 2016-2025 (2017)
- Bad-Cadzand; Zeeuwse wellness en vitaliteit met internationale allure
- Uitvoeringsprogramma badstatus Cadzand-Bad (2014)
- Strandnota Toekomst van het strand (2016)
- Nota Grondbeleid 2015-2020 (2016)
- Regionale woningmarktafspraken Zeeuws-Vlaanderen (2013)
- MKBA Zeeuws-Vlaanderen (2013)
- Ontwikkelingsplan Natuurlijk Stijlvol Cadzand-Bad (2006)
- Schilvisie Cadzand-Bad (2011)
- Masterplan Havengebied Breskens
- Koersdocument uitwerking sociaal economisch uitvoeringsplan op basis van het Visiedocument Krachtig Verbonden 2016-2020 (2015)
- Convenant Kustvisie (2-17)
- Prestatieafspraken met Woongoed ZVL
- Nota Venten gemeente Sluis 2016

Programma 3: Sociaal Domein

Inleiding
Participatie, zowel op de arbeidsmarkt als in het sociaal maatschappelijk leven, is belangrijk voor het welzijn en welbevinden van individuen. Evenals gezond bewegen en sporten. Hulp op maat, zorg nabij en innovatie zijn daarbij de leidende uitgangspunten. De gemeente Sluis streeft naar een toekomstbestendige zorginfrastructuur. En zet daartoe – indien nodig – in op ontschotting van beschikbare middelen over de grenzen van wettelijke rollen en verantwoordelijkheden heen. Een beroep op de gemeente is echter niet altijd vrijblijvend: een aanvraag om een uitkering is bijvoorbeeld een aanvraag om werk!
Voor de leefbaarheid van de streek en het vestigingsklimaat voor mensen en bedrijven zijn vooral het behoud van kwalitatief goed onderwijs en goede zorg dichtbij belangrijk. Dit zijn dan ook speerpunten in ons beleid. We werken daarbij nauw samen met de andere gemeenten, onze maatschappelijke partners en de zorgverzekeraar.

Plan van aanpak programma Sociaal Domein
Reeds in de Kadernota 2019-2022 en Begroting 2019-2022 is aangegeven dat er oplopende tekorten zijn op het gebied van het Sociaal Domein. Dit heeft geleid tot de volgende taakstellende bezuiniging: € 1.650.000 in 2021 en € 1.702.000 voor de jaren 2022 tot en met 2024. Bij het vaststellen van de begroting 2022 is een amendement aangenomen om de taakstelling structureel te verlagen met € 600.000 tot € 1.102.000

Om die reden is besloten tot het vaststellen van het programma Sociaal Domein. Het doel van dit programma is: *Breng beleid en uitvoering van gemeentelijke taken/dienstverlening in het sociaal domein binnen de financiële, inhoudelijke, beleidsmatige en juridische kaders.* Daarbij is een organisatorisch goede inbedding van belang.

Inmiddels is de volgende afbakening voor het programma Sociaal Domein vastgesteld:
Sociaal domein is een term gebruikt voor alle sectoren die te maken hebben met de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering.

Dit sluit aan bij de indeling/afbakening van het onderdeel Sociaal Domein, zoals gehanteerd in het visiedocument Krachtig Verbonden.

In 2020 vond een inventarisatie plaats van het huidige en gewenste beleid in het Sociaal Domein. Op basis hiervan zijn de gewenste beleidsrichtingen vertaald in een beleidsplan en implementatieplan Sociaal Domein.

3.1 Samenkracht
Inwoners nemen verantwoordelijkheid voor elkaar en voor hun woon- en leefomgeving.

Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
3.1.1 Maatschappelijk werk We realiseren een algemene voorziening voor maatschappelijk werk voor de begeleiding van kwetsbare inwoners. Deze voorziening is duidelijk herkenbaar en vrij toegankelijk. Het belang van de klant staat voorop.	Maatschappelijk werk is onderdeel van de scenario's. In 2022 geven we verder uitvoering aan dit scenario. Hierbij wordt het advies over de inrichting van de toegang meegenomen.	Er is en wordt veel tijd gestopt om de basis op orde te krijgen. Hierdoor ontstaat ruimte om in 2023 e.v. proces- en casusregie op orde te krijgen.

We bieden onafhankelijke cliëntondersteuning voor kwetsbare inwoners bij het indienen van een aanvraag voor geïndiceerde hulp voor degenen die dat nodig hebben c.q. wensen. We doen dit bij voorkeur in samenspraak met de onafhankelijke cliëntondersteuning die door de zorgverzekeraar op grond van de Wet langdurige zorg wordt geboden.	Samen met de gemeenten Hulst en Terneuzen nemen we deel aan een koploperproject Cliëntondersteuning. Voor dit project is er ondersteuning vanuit VWS, inclusief een budget. Met dit project evalueren we de huidige vorm van cliëntondersteuning en is een advies voorzien voor een toekomstig model.	Er is voor ondersteuning in het project een projectleider aangetrokken. Het afgelopen jaar is gewerkt aan een rapport. Dit rapport bevat de uitkomsten van het aanbod- en behoefteonderzoek. De kaders voor de Zeeuws-Vlaamse visie is hierin ook opgenomen.
3.1.2 Accommodaties Er is evenwicht in vraag naar en aanbod van voorzieningen waarbij functioneel/doelmatig, toegankelijk en betaalbaar de kaders zijn.	In 2021 werd het vastgestelde masterplan Voorzieningen geëvalueerd en een vervolgnotitie wordt opgesteld voor de vervolgstappen, inclusief strategisch eigendommenbeleid Sluis. Vanaf 2022 geven we uitvoering aan het strategisch eigendommenbeleid (afstoten/behoud, samenvoeging, toegankelijkheid en duurzaamheid) en het nog vast te stellen huurbeleid.	Sinds 2022 vervangt de nieuwbouw van het MFC Aardenburg de diverse versnipperde voorzieningen. Het MFC is gasloos en energieneutraal. Op 23 december 2021 heeft de raad besloten tot garantstelling in de vorm van een borgtocht aan coöperatie BOSS voor verduurzamingsinvestering en in sportvoorzieningen in de negen kernen. In 2022 heeft dit opvolging gekregen. In 2022 werden overtollige accommodaties afgestoten: de werkplaats Groede, de school en de peuterspeelzaal Schoondijke.
3.1.3 Toegankelijkheid Alle gemeentelijke gebouwen en de openbare ruimte zijn toegankelijk voor onze inwoners en toeristen en organisaties worden gestimuleerd om hun gebouwen, openbare ruimten en evenementen toegankelijk te maken.	In 2022 voeren we de acties uit de nota Lokale agenda toegankelijkheid verder uit. Eind 2022 wordt een nieuwe nota aan de raad aangeboden.	Er zijn het afgelopen jaar 15 gemeentelijke gebouwen getoetst door Ongehinderd. Daarnaast hebben we uitvoering gegeven aan diverse acties van de nota Lokale agenda Toegankelijkheid. Dit alles nemen we mee in de nota MJOPD (zie 1.1.5. en paragraaf kapitaalgoederen en gebouwen die voorzien is in 2023.

3.1.4 Mantelzorg Mantelzorgers voelen zich gesteund, ondersteund en gewaardeerd. We creëren bewustzijn, bij zowel mantelzorgers als hun sociaal netwerk. We zetten in op een mantelzorgvriendelijke werkomgeving.	We geven uitvoering aan de acties uit het beleidsplan Mantelzorg 2020–2024 met extra aandacht voor het zorgen voor een mantelzorgvriendelijke werkomgeving.	Er is het afgelopen jaar voornamelijk uitvoering gegeven aan de structurele en standaard activiteiten en werkzaamheden, zoals een gezamenlijk etentje voor mantelzorgers.

3.2 Ondersteuning en Begeleiding
Alle inwoners (incl. nieuwkomers) kunnen naar wens en vermogen participeren in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Waar nodig worden mensen in een kwetsbare positie gestimuleerd, geholpen en beschermd.

Wat willen we bereiken:	**Wat gaan we daarvoor doen:**	**Wat hebben we gedaan:**
3.2.1 Toegang tot zorg Een ondersteunings- en hulpaanbod dat past bij wat mensen nodig hebben, dat aansluit bij onze basisvoorzieningen en dat effectief, dichtbij en betaalbaar is.	Er wordt een dienstverleningsconcept opgesteld waarin proces- en casusregie en het meten van de effectiviteit van zorg zijn geborgd.	Er is en wordt veel tijd gestopt om de basis op orde te krijgen. Hierdoor ontstaat ruimte om in 2023 e.v. proces- en casusregie stevig te organiseren
3.2.2 Arbeidsparticipatie Zoveel mogelijk mensen vanuit de uitkering aan een baan helpen (zie 2.1.1). Een goed taalniveau voor alle inwoners en een vlotte integratie van statushouders en andere nieuwkomers, zodat ze volledig kunnen meedoen in de samenleving.	We starten met de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. We evalueren periodiek en informeren de gemeenteraad via de bestuursrapportage en het jaarverslag.	De taakstelling statushouders is in 2022 gerealiseerd (+8). In 2022 is de nieuwe Wet inburgering in werking getreden. Alle inburgeringsplichtigen van 18 jaar zijn binnen 6 maanden gestart op een passende leerroute. Eind 2022 waren dit vijf personen in de B1 route, vier personen in de Zelfredzaamheidsroute en drie jongeren voor een Taalboost van 18 weken om te kijken wat het beste vervolgtraject is. Eind 2022 zaten nog drie inburgeraars in de fase van de brede intake. Er zijn nog geen inburgeraars uitgevallen of vrijgesteld. De contacten met de samenwerkingspartners verlopen goed. De

		maatschappelijke begeleiding doen we niet meer zelf maar wordt nu ingekocht via Vluchtelingenwerk. Voor de voorzieningen die bijdragen aan het voldoen aan de inburgeringsplicht ontvangen wij een specifieke uitkering (SPUK). Deze wordt als bijlage bij de jaarrekening verantwoord.
3.2.3 Begeleide participatie Een algemene voorziening creëren voor arbeidsmatige dagbesteding die voldoende is qua capaciteit, spreiding en variëteit (in doelgroep en soort) en die aansluit bij de kenmerken van onze populatie.	De voorziene startdatum van de algemene voorziening dagbesteding is het eerste kwartaal 2022. Voor de uitvoering stellen we een passend budget beschikbaar aan de betrokken zorgaanbieders. De losse indicaties dagbesteding worden beëindigd.	De algemene voorziening dagbesteding is per 1 juli 2022 gerealiseerd.
3.2.4 Onderwijsondersteuning/leerling-zaken Iedere leerling moet naar school kunnen. Als vervoer een belemmering vormt, dan treffen we een voorziening in de vorm van leerlingenvervoer. Dit vervoer is adequaat en kostenbewust. We beperken ons daarbij strikt tot wat wettelijk mogelijk is. We streven naar inclusief onderwijs. Zoveel mogelijk jongeren hebben een startkwalificatie.	We hanteren in 2022 de door de gemeenteraad vastgestelde Verordening leerlingenvervoer. We voeren de opgestelde visie in het document Rondom het Kind uit en zorgen voor een goede aansluiting tussen onderwijs en zorg, zodat alle kinderen gelijke kansen krijgen en het maximale uit hun capaciteiten kunnen halen. We geven uitvoering aan de Leerplichtwet en het leerlingenvervoer via het RBL. Monitoring vindt plaats via het Dashboard Sociaal Domein.	De Zeeuws Vlaamse afspraken rondom Onderwijs-Zorg arrangementen vanuit het plan 'rondom het Kind' zijn in 2022 vertraagd. In 2023 zijn de gesprekken weer opgestart. Met het Regionaal bureau Leerlingenzaken zijn nieuwe afspraken vastgelegd. De dashboards Sociaal domein zijn gerealiseerd.
3.2.5 Maatwerkvoorzieningen Wmo	Het beleidsplan Schuldhulpverlening is	Per 1 juli is de algemene voorziening dagbesteding gerealiseerd. Inwoners

We willen dat mensen die in financiële problemen dreigen te komen, vroegtijdig hulp zoeken. We willen het aantal cliënten dat gebruik maakt van geïndiceerde maatwerkvoorzieningen terugbrengen naar het gemiddelde aantal bij vergelijkbare gemeenten.	vastgesteld in 2021. In 2022 worden indicatoren schuldhulpverlening toegevoegd aan de kwartaalrapportage Sociaal Domein. In 2022 worden de Wmo-beleidsregels geactualiseerd ten aanzien van individuele voorzieningen (algemeen gebruikelijk en/of per woonzorglocatie). Als onderdeel van de brede monitoring Sociaal Domein beoordelen we of het aantal indicaties afneemt.	kunnen hier zonder indicatie naar toe. We actualiseerden en pasten hier de beleidsregels Wmo op aan. Het afgelopen jaar is via een verkorte en versnelde werkwijze hard gewerkt aan het wegwerken van de ontstane achterstanden binnen de Wmo. Via deze aanpak handelden we ruim 500 meldingen af. Uw raad is hier op 24 juni 2022 schriftelijk over geïnformeerd.
3.2.6 Maatwerkvoorzieningen Jeugdzorg Jeugdhulp is beschikbaar, bereikbaar en toegankelijk. Afname aantal indicaties en kosten in de jeugdzorg. Terugdringen van het aantal meldingen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.	In 2022 richten we ons op de uitvoering van de actielijnen die zijn vastgesteld door de 13 Zeeuwse gemeenten in de Transformatieagenda Jeugd. Deze actielijnen zijn opgesteld volgens de landelijke transformatiedoelen voor een structureel houdbaar jeugdhulpstelsel . We richten ons daarnaast op monitoring via het Dashboard Sociaal Domein. Het plan van aanpak rondom scenario 28 (versterken proces- en casusregie) wordt uitgevoerd. Zeeuws en landelijk wordt er in 2022 gewerkt aan het opstellen van een hervormingsagenda. Monitoring vindt plaats via Dashboard Sociaal Domein.	Vanuit onze gemeente wordt een actieve bijdrage geleverd aan de uitvoering van de actielijnen in de Transformatieagenda. In samenwerking met de Keygroep is een dashboard sociaal domein ontwikkeld en opgeleverd. In september 2023 wordt uw raad uitgenodigd voor een informatiecarrousel sociaal domein. U kunt dan ook kennisnemen van het dashboard. Op 17 april 2023 hebben VNG en ministerie overeenstemming bereikt over de hervormingsagenda Jeugd. Op dit moment wordt er een Zeeuws brede visie op het zorglandschap ontwikkeld. Ook wordt onderzocht op welke manier er vanaf 2025 zal worden aanbesteed vanuit IJZ (Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland) en voor welke vorm er wordt gekozen.

		In 2022 is gewerkt aan de uitrol van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt uitgewerkt.
3.2.7 Geëscaleerde zorg Een goede, naadloze aansluiting tussen enerzijds de extramurale begeleiding vanuit de Wmo en anderzijds het aanbod op het gebied van beschermd wonen, maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingszorg.	Er wordt uitvoering gegeven aan de eind 2021 door de gemeenteraad vastgestelde regiovisie Beschermd wonen.	De decentralisatie is met een jaar uitgesteld. Er zijn vooruitlopend op decentralisatie binnen Zeeland afspraken gemaakt over de samenwerking. In 2022 onderzoek naar de governance is gestart. Hierover heeft u diverse raadsbrieven ontvangen.

3.3 Zorg en Volksgezondheid
De zorg is toekomstbestendig en (waar mogelijk) nabij georganiseerd.

Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
3.3.1 Volksgezondheid Gezondheidsbevordering – in lijn met het coalitieakkoord – in de breedste zin van het woord, zowel fysiek als mentaal.	Er wordt uitvoering gegeven aan de eind 2021 door de gemeenteraad vastgestelde nota Regionaal gezondheidsbeleid 2022-2025, inclusief het Preventieakkoord Zeeuws-Vlaanderen.	Er zijn drie bijeenkomsten van het Preventienetwerk Zeeuws Vlaanderen geweest. Hierin is aandacht voor lokale initiatieven op het gebied van preventie en gezondheid. Er is de intentie uitgesproken om de samenwerking 'Laat ze niet (ver)zuipen!' tussen alle Zeeuwse gemeenten, GGD Zeeland, Emergis preventie, Politie Zeeland-West Brabant structureel voort te zetten.
3.3.2 Sportbeleid en activering Stimuleren van sociale samenhang en volksgezondheid door middel van sport.	We voeren de in 2021 door de gemeenteraad vastgestelde Sportnota gemeente Sluis 2021-2025 uit.	Het nieuwe college heeft besloten de uitvoering van de Sportnota te temporiseren. Afgesproken is vanaf 2025 verder uitvoering te geven aan het beleid tenzij eerder mogelijk is. Ons sportbeleid draait om het bieden van een passend, gebiedsdekkend netwerk van voorzieningen. We stimuleren de sportbeoefening en hechten aan de

		preventieve werking van sport in het kader van de volksgezondheid. E.e.a. in lijn met het coalitie akkoord.
3.3.3 Toekomstige zorg Clustering wonen, zorg en voorzieningen volgens verschillende servicelevels per kern (ambulante zorg aan huis, extramurale zorg met clustering van zorgwoningen en voorzieningen, intramurale en intensieve niet-planbare extramurale zorg).	We stellen in overleg met de zorgaanbieders, woningbouwvereniging, zorgkantoor en provincie een meerjaren uitvoeringsprogramma op om te komen tot een clustering van wonen, intensieve zorg en voorzieningen in een beperkt aantal kernen op grond van 3 servicelevels.	De Masterplannen voor de integrale gebiedsontwikkelingen in Oostburg en IJzendijke zijn in voorbereiding. Hierin wordt het clusteren van Wonen, Zorg en Voorzieningen - conform vastgesteld beleid - verder geconcretiseerd. U heeft hier op 27 januari 2022 een besluit over genomen.
Integrale centra voor zorg en ondersteuning.	We stellen in overleg met de huisartsen, zorgverzekeraar en zorgaanbieders vanuit de ouderenzorg, jeugdzorg en GGZ een plan van aanpak op om te komen tot afgestemde, integrale, multidisciplinaire zorg, waarbij voor de cliënt de mogelijkheid bestaat tot zelfregie.	De vorming van integrale centra voor zorg en ondersteuning heeft in 2022 zowel op lokaal niveau als op regionaal niveau (Toekomstige Zorg ZVL) grotendeels stilgelegen. Wel is op Zeeuws niveau (vanuit Wind in de Zeilen) het initiatief genomen om te komen tot de uitrol van Kerngezond(centra) over Zeeland. De gesprekken hierover in Sluis staan in 2023 gepland.

Dethon
In 2022 is de nieuwe directeur gestart. Er is weer rust binnen de organisatie en de nadere uitwerking van het transformatieplan is opgepakt. Onderdeel van de transformatie zijn de hoognodige investeringen in de huisvesting. Tot slot zijn nieuwe afspraken met de gemeentelijke groenafdelingen en over de onkruidbestrijding voorbereid.

SWV Collectief vervoer Zeeuwsch Vlaanderen
In 2022 werd de Regionale Mobiliteit Strategie (RMS) door gemeenten en de Provincie vastgesteld. In dit kader zijn de taken die de Mobiliteitscentrale Zeeland vanaf 2025 uit zou kunnen voeren verder uitgewerkt maar hierover heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Duidelijk is wel dat de gemeenten binnen de mobiliteitscentrale verantwoordelijk blijven voor het doelgroepenvervoer, dat de kwaliteit van dit vervoer geborgd moet blijven en dat de RMS/mobiliteitscentrale Zeeland een verbetering voor de reiziger en de leefbaarheid moet opleveren. Hoe de financiële stromen gaan lopen, hoe de governance eruit gaat zien en welke consequenties dit heeft voor de reiziger is nog niet onderzocht. Hierover komt in 2024 meer duidelijkheid.

GGD Zeeland
De GGD Zeeland heeft uitvoering gegeven aan haar taken op het terrein van de publieke gezondheid. In 2022 heeft COVID-19 nog steeds invloed gehad op de werkzaamheden bij de GGD. Aan het begin van het jaar hadden ze het nog erg druk met het vaccineren, de zogenaamde boostercampagne, daarna zijn ze gaan afschalen.

Daarnaast kwam er meer werk op de GGD af door de komst van vluchtelingen uit Oekraïne en de groeiende instroom van asielzoekers. Dit had effect op onder meer de werkzaamheden voor de jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, de technische hygiëne, zorg en meer onderzoeken in het kader van tuberculose.

GGD Zeeland gaf aan dat ze op onderdelen, als gevolg van jarenlange bezuinigingen en steeds grotere uitdagingen (bijvoorbeeld op het gebied van infectieziekte bestrijding en milieugezondheidsvraagstukken), de bodem hebben bereikt. Ze gaven aan dat de huidige financiële middelen die zij ontvangen van de dertien Zeeuwse gemeenten ontoereikend zijn en dat er extra middelen nodig om de basis van de organisatie op orde te krijgen. Op deze wijze kunnen ze in de toekomst uitvoering blijven geven aan de verantwoordelijkheden op het gebied van gezondheid en preventie voor de Zeeuwse gemeenten en inwoners. Eind 2022 stelden de gemeenten, via een begrotingswijziging, hiervoor extra middelen beschikbaar.

Wat heeft het gekost

(in duizenden euro's)

Omschrijving	Begroting 2022			Realisatie 2022			Realisatie 2022 t.o.v. begroting 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
08-3 Overige baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43-3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.006	2.507	1.501	1.030	2.002	973	-24	505	528
51-3 Sportbeleid en activering	-13	113	126	0	79	78	-13	35	48
56-3 Media	-	627	627	-	855	855	-	-228	-228
61-3 Samenkracht en burgerparticipatie	800	2.087	1.287	3.670	2.775	-894	-2.870	-688	2.182
62-3 Wijkteams	23	387	364	34	323	289	-11	64	75
63-3 Inkomensregelingen	4.855	7.793	2.938	4.488	7.819	3.332	367	-27	-393
64-3 Begeleide participatie	30	5.448	5.418	30	8.027	7.997	-0	-2.580	-2.579
65-3 Arbeidsparticipatie	8	633	625	26	625	599	-18	8	26
66-3 Woonvoorzieningen	7	1.104	1.097	11	1.195	1.185	-3	-91	-88
671-3 Maatwerkdienstverlening 18+	-	2.676	2.676	-	394	394	-	2.282	2.282
672-3 Maatwerkdienstverlening 18-	41	5.678	5.637	41	6.660	6.619	-0	-983	-983
681-3 Geescaleerde zorg 18+	230	246	16	220	60	-160	10	186	176
682-3 Geescaleerde zorg 18-	-	1.336	1.336	-	1.620	1.620	-	-284	-284
71-3 Volksgezondheid	50	1.031	981	91	1.041	950	-41	-10	31
Totaal programma 3	**7.037**	**31.664**	**24.627**	**9.641**	**33.476**	**23.835**	**-2.604**	**-1.812**	**792**
Mutaties reserves	274	218	-56	274	868	594	-0	-650	-650
Resultaat na bestemming	**7.311**	**31.882**	**24.572**	**9.915**	**34.344**	**24.430**	**-2.604**	**-2.462**	**142**

Toevoeging aan reserves = Lasten
Onttrekking aan reserves = Baten

Beleidskader

- Visiedocument Krachtig verbonden (2021-2025)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Coalitieakkoord 2018-2022
- Verordening Leningen Duurzaam en Langer Thuis Sluis (2022)
- Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Sluis 2020-2024
- Verordening Participatie, Inkomen en Inburgering Sluis
- Beleidsplan Kindvoorzieningen gemeente Sluis 2021-2024
- Verordening Jeugdhulp gemeente Sluis 2021
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2018
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Sluis 2022
- Algemene subsidieverordening 2015, inclusief wijzigingen
- Integraal Armoedebeleid en kaderstelling 2020
- Regionale Nota Gezondheidsbeleid 2022-2025 Uitwerking gemeente Sluis
- Regiovisie Beschermd Wonen Maatschappelijke opvang Zeeland 2022-2025
- Sportnota gemeente Sluis 2021-2025
- Beleidsplan Integrale schuldhulpverlening Gemeente Sluis 2021-2025
- Visie op Musea gemeente Sluis 2021

Programma 4: Bestuur en veiligheid

Inleiding
Burgerparticipatie wordt steeds belangrijker. We zien daarbij een belangrijke rol voor individuele burgers, partijen in het maatschappelijke middenveld, ondernemers en stads- en dorpsraden.
Burgerparticipatie kan vorm krijgen door informeren, meedenken, meedoen en meepraten tot coproduceren en ruimte bieden aan burgerinitiatieven. De gemeente stemt haar rol daar telkens op af.

Burgers weten wat zij van de gemeente mogen verwachten, zijn tevreden over de gemeentelijke dienstverlening en hebben geen last van onnodige regels. Steeds meer diensten komen digitaal beschikbaar voor burgers en bedrijven.

Onze inwoners en bezoekers wonen, verblijven en leven in een veilige omgeving.

4.1 Dienstverlening en communicatie
De gemeente Sluis staat voor een effectieve, klantvriendelijke en goed functionerende dienstverlening. Het strategisch communicatie frame (2019-2022) geeft team communicatie de ruimte om snel te kunnen acteren in een wendbare en snel veranderende omgeving. In 2021 wordt de communicatie verder op orde gebracht. Iedereen communiceert: burgers, de raad, het college en ambtenaren.

Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
4.1.1Dienstverlening Gegarandeerde bereikbaarheid, zowel fysiek als digitaal, in alle dienstverlenende processen. Daarbij worden uniformiteit en transparantie in communicatie met betrekking tot alle vragen en verzoeken als ook lopende processen, geborgd. Burgers en ondernemers voelen zich gehoord en begrepen en worden betrokken bij de ontwikkeling van initiatieven.	Continu optimaliseren en digitaliseren van onze dienstverlenende processen, afgestemd op de veranderende wensen en behoeften in de maatschappij. Dit doen we onder andere door het creëren van een integraal klantbeeld en de ontwikkeling van het kennismanagementproces. Waar mogelijk en gewenst betrekken we de burgers en ondernemers conform het in 2020 vastgestelde beleid Burgerparticipatie. Op 16 maart 2022 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Wij zijn inmiddels gestart met de voorbereidingen hiervoor.	In 2022 zijn voorbereidingen gedaan om stappen te zetten in de verdere professionalisering van onze dienstverlening. Er is hard gewerkt om een stevige basis neer te zetten. Er wordt voorzien in de aanschaf van een kennisbank, de lancering van nieuwe e-diensten en de aanschaf van een klantcontactsysteem. In de informatie carrousel van 22 februari en 15 juni 2022 bent u bijgepraat over deze stappen.
4.1.2 Communicatie Begrijpelijke taal voor iedereen.	We gaan de organisatie verder trainen om te schrijven op taalniveau B1.	In 2022 was de kick-off van het programma ‘Helder en duidelijk schrijven voor de hele organisatie. Dit is een verplicht programma voor de hele organisatie en zal verder doorlopen in 2023.

We streven naar een digitale dienstverlening die voor iedereen, zowel intern als extern, toegankelijk is.	Er wordt beleid opgesteld en geïmplementeerd op het gebied van digitale toegankelijkheid met een focus op webformulieren en PDF-bestanden.	Dit heeft in 2022 zijn beslag gekregen als onderdeel van het strategisch informatiebeleid. Digitale toegankelijkheid is daarnaast een doorlopend proces.

4.2 Veiligheid
We zetten in op een veilige woon-, verblijfs- en leefomgeving, een gemeente waar bewoners en bezoekers zich veilig voelen.

Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
4.2.1 Veiligheid Samen met burgers en natuurlijke veiligheidspartners (politie, justitie, brandweer, zorgpartners en andere hulpverleningsdiensten) bijdragen aan een veilige leefomgeving.	We geven uitvoering aan de speerpunten uit het Integraal Veiligheidsbeleid: Jeugd: meldingen over jeugdoverlast worden snel en adequaat opgepakt. Jongerenwerkers, school en de jeugdagent van politie gaan aan de slag met deze problematiek. Preventie is hierbij een belangrijke pijler. Kwetsbaren in de samenleving: samen met politie en zorgpartners kijken we naar hoe de stijging in het aantal meldingen van verwarde personen een halt toegeroepen kan worden. Ondermijning: - Binnen de interne organisatie wordt gekeken naar hoe het staat met de bestuurlijke weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit. Hoe zorgen we er gezamenlijk voor dat de dijken die de afgelopen jaren zijn opgeworpen tegen ondermijnende criminaliteit, op hoogte blijven en dat het ontwikkelde beleid	<u>Integraal veiligheidsbeleid</u> Er is een Zeeuwse integrale veiligheidsmonitor ontwikkeld. In deze monitor is alle cijfermatige informatie over sociale- en fysieke veiligheid gebundeld. Daarnaast heeft er een dialoogsessie plaatsgevonden met al onze zorg- en veiligheidspartners. De integrale veiligheidsmonitor en de dialoogsessie zijn input geweest voor het integraal veiligheidsbeleid 2023-2026 dat de raad op 22 december 2022 vastgestelde. <u>Jeugd</u> Vooruitlopend op het vaststellen van dit beleid is er gestart met een nieuwe vorm van het jeugd-veiligheidsoverleg. Gezamenlijk zijn actuele thema's benoemd en casussen integraal opgepakt. <u>Kwetsbaren</u> Op het gebied van aanpak verwarde personen is in 2022 het overleg over personen met verward

	actueel blijft en op elkaar afgestemd wordt. - Het gemeentelijk grondgebied is erg groot en omvat veel buitengebied. Een aantrekkelijke streek voor het uitoefenen van criminele activiteiten. Samen met de ondermijningspartners kijken we op welke manier er effectief toezicht uitgeoefend kan worden in het buitengebied en hoe de meldingsbereidheid van burgers vergroot kan worden. Aan de hand van de uitkomsten van het wetenschappelijk onderzoek Kwetsbaarheid buitengebied Zeeuws-Vlaanderen wordt ook gekeken hoe er gestuurd kan worden op het crimineel minder aantrekkelijk maken van het buitengebied. - De jachthavens in Breskens en Cadzand zijn van grote toeristische waarde. Echter, ook criminelen zien kansen in de jachthavens. Door de ligging aan of in de directe nabijheid van de Noordzee zijn de jachthavens een aantrekkelijke locatie voor het smokkelen van bijvoorbeeld vreemdelingen, drugs of wapens. In het komende jaar wordt gekeken naar de weerbaarheid van de jachthavens en hoe deze verbeterd kan worden.	gedrag (E33) opnieuw vormgegeven. Wekelijks worden meldingen besproken en de aanpak integraal afgestemd tussen gemeente, politie en veiligheidshuis. <u>Ondermijning</u> - De Zeeuwse norm weerbare overheid is op 8 maart 2022 door de 15 Zeeuwse overheden vastgesteld. Er zijn 9 subwerkgroepen aan de slag gegaan met de aanpak van de verschillende beleidsmatige pijlers van de norm. - Met betrekking tot het uitgestrekte buitengebied is het onderzoek naar de vestiging van drugslabs in Zeeuws Vlaanderen uitgevoerd. Belangrijkste aandachtspunten waren controles in uitgestrekte buitengebied en meldingsbereidheid. Voor beide onderwerpen werken we aan een plan van aanpak. - In de jachthavens van Breskens en Cadzand heeft een integrale schouw plaatsgevonden. Hierbij is samenwerking gezocht met onder andere de VRZ, politie, Taskforce-RIEC. De uitkomsten van deze schouw worden verwerkt in integrale acties 2023.
Voorkomen van calamiteiten, crises en verstoringen.	Opleiden, trainen en oefenen: trainen en oefenen op onze rol, taken en	De OTO (Opleiden, Trainen en Oefenen) cyclus is gevolgd. Er

	verantwoordelijkheden in de Zeeuwse crisisorganisatie (kolom Bevolkingszorg). Ontplofbare Oorlogsresten (OO, voorheen niet gesprongen explosieven): door ontwikkelingen op het gebied van explosievenopsporing, wetgeving en de oprichting van het Kenniscentrum explosieven is er veel veranderd binnen de opsporing van ontplofbare oorlogsresten. Het huidige NGE beleid wordt naar aanleiding van deze ontwikkelingen herzien.	hebben zich diverse incidenten voorgedaan op ons grondgebied waarbij de meerwaarde van het multidisciplinaire OTO-traject duidelijk zichtbaar was (denk onder andere aan de GRIP 1 situatie bij het gaslek en ontruiming in Cadzand). In 2022 hebben we prioriteit moeten leggen bij de opvang van vluchtelingen (zie ook paragraaf crisisnoodopvang en paragraaf Oekraïne). Als gevolg daarvan is de herziening van het NGE (niet gesprongen explosieven) beleid uitgesteld.

4.3 Bestuurlijke samenwerking

We hebben te maken met diverse gemeente-overstijgende vraagstukken. We zoeken daarbij actief samenwerking op met andere partners (overheid, maatschappelijke instanties en bedrijfsleven). Om samen sterker te staan, kennis te delen, kwetsbaarheid weg te nemen en efficiencywinst te behalen. Bestaande samenwerkingsverbanden worden daarom verder uitgediept.

Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
4.3.1 Bestuurlijke samenwerking Gezamenlijke kracht, efficiencywinst en minder kwetsbaarheid.	Actieve deelname in samenwerkingsverbanden op diverse niveaus, zoals: - regionaal: Zeeuws-Vlaamse gemeenten, Onbegrensd Zeeuws-Vlaanderen (samen met bedrijfsleven), Toekomstige zorg enz. - Zeeuws: VZG, OZO. Continuering OZO. Op 8 november 2018 besloot de gemeenteraad bij het vaststellen van de begroting 2019 tot deelname aan het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO). Hiervoor is een structurele jaarlast opgenomen van € 1 per inwoner. Zoals bij	• Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen: In 2022 is een programmamanager aangetrokken om de uitvoeringsagenda behorende bij de Regiovisie te concretiseren en tot uitvoering te brengen. • Er is besloten om de samenwerking binnen het netwerk Onbegrensd Zeeuws-Vlaanderen te verlengen. • De samenwerking binnen de Toekomstige Zorg ZVL heeft in 2022 grotendeels stilgelegen als gevolg van de bestuurswisselingen na de verkiezingen en

	aanvang afgesproken, vond na 2 jaar een evaluatie plaats. Het eindrapport 'Zeeuwse samenwerking naar vlieghoogte' ontving de raad 26 februari 2021. Uit de evaluatie blijkt dat het OZO een stevige basis legt voor bundeling van Zeeuwse krachten bij regionale opgaven en lobbythema's. Ook worden aanbevelingen gedaan om de resultaten van het OZO verder te vergroten, waaronder meer aansluiting bij de volksvertegenwoordigers. Op basis van het rapport stellen wij voor de samenwerking met het OZO te continueren. Financieel brengt dit geen nieuwe gevolgen voor de meerjarenbegroting met zich mee (bedrag is structureel geraamd). - grensoverschrijdend: samenwerking met de gemeenten Maldegem, Knokke-Heist, Damme en Sint Laureins (GOS). Het verbinden van de Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen, de werkagenda North Sea Port District en de Regiodeal Zeeuws-Vlaanderen tot een sterk streekproces en een gezamenlijke, Zeeuws-Vlaamse strategische agenda en lobbytraject.	ontwikkelingen binnen de Zeeuwse Zorg Coalitie. De Toekomstige Zorg ZVL wordt in 2023 opnieuw opgestart. Mede gekoppeld aan de Regiovisie • Verder is de samenwerking binnen de OZO, P10, GOS en Stedenband Amsterdam, Heerlen, Eemsdelta gecontinueerd.

Veiligheidsregio Zeeland
In 2022 is gewerkt volgens het meerjarenbeleidsplan 2023-2025 dat het AB van de Veiligheidsregio Zeeland heeft vastgesteld, na consultatie van de gemeenteraden.
Speerpunten in 2022 waren:
- Een toekomstbestendige brandweer
- Een voorbereide crisisorganisatie
- Werken in netwerken.

Wat heeft het gekost

(in duizenden euro's) Omschrijving	Begroting 2022			Realisatie 2022			Realisatie 2022 t.o.v. begroting 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
01-4 Bestuur	-	1.241	1.241	97	1.335	1.238	-97	-94	3
02-4 Burgerzaken	418	1.268	850	533	1.406	873	-116	-139	-23
12-4 Openbare orde en veiligheid	56	3.491	3.435	31	1.840	1.809	25	1.651	1.626
672-4 Maatwerkdienstverlening 18-	-	855	855	-	-	-	-	855	855
Totaal programma 4	**474**	**6.854**	**6.381**	**661**	**4.581**	**3.920**	**-188**	**2.273**	**2.461**
Mutaties reserves	2	-	-2	-	-	-	2	-	-2
Resultaat na bestemming	**475**	**6.854**	**6.379**	**661**	**4.581**	**3.920**	**-186**	**2.273**	**2.459**

Toevoeging aan reserves = Lasten
Onttrekking aan reserves = Baten

Beleidskader

- Krachtig Verbonden (2021)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Coalitieakkoord 2018-2022
- Strategisch communicatie frame
- Controleprotocol 2022 en normenkader 2022
- Integraal veiligheidsbeleid 2018-2022
- Integraal veiligheidsbeleid 2023-2026
- Zeeuws-Vlaamse visie op dienstverlening: dienstverlening samen doen 2012-2015,
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zeeland (2014)
- Buiten de lijnen, integrale persoonsgerichte aanpak voor mensen in een sociaal-maatschappelijk kwetsbare positie.

5: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien

Inleiding
De gemeentelijke uitgaven worden gedekt uit verschillende inkomstenbronnen. Deze zijn te splitsen in specifieke en algemene inkomstenbronnen. De specifieke zijn direct te relateren aan de uitgaven van de programma's en zijn dan ook hierbinnen verantwoord. De inkomstenbronnen en uitgaven die niet direct te relateren zijn aan de programma's (algemene uitkering, lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, deelnemingen enzovoorts) zijn in dit hoofdstuk opgenomen.

Een onderdeel van het programmaplan bestaat uit een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van de overhead, het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

Voor het overzicht van de kosten van de overhead verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Wat heeft het gekost

(in duizenden euro's)

Omschrijving	Begroting 2022			Realisatie 2022			Realisatie 2022 t.o.v. begroting 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
04-5 Overhead	-526	9.175	9.701	102	10.105	10.002	-628	-930	-302
05-5 Treasury	3.225	67	-3.158	3.044	23	-3.021	181	44	-137
061-5 OZB woningen	4.771	-	-4.771	4.917	-	-4.917	-146	-	146
062-5 OZB niet-woningen	2.573	-	-2.573	2.521	-	-2.521	52	-	-52
064-5 Belastingen overige	583	650	67	520	688	168	63	-38	-101
07-5 Algemene uitkering en overige uitkering gemeentefonds	47.755	-	-47.755	48.858	-	-48.858	-1.103	-	1.103
08-5 Overige baten en lasten	-	-400	-400	-	-	-	-	-400	-400
09-5 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-5	-5	-	5	5
34-5 Economische promotie	9.972	-	-9.972	10.482	-	-10.482	-510	-	510
Totaal Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb	**68.353**	**9.492**	**-58.861**	**70.445**	**10.811**	**-59.634**	**-2.092**	**-1.319**	**773**
Mutaties reserves	1.192	8.931	7.739	1.343	8.089	6.745	-151	843	994
Resultaat na bestemming	**69.545**	**18.423**	**-51.122**	**71.788**	**18.900**	**-52.889**	**-2.243**	**-476**	**1.767**

Toevoeging aan reserves = Lasten
Onttrekking aan reserves = Baten

Beleidskader

- Financiële verordening Sluis 2017
- Controleverordening 2012
- Nota Reservebeleid 2017-2020
- Treasurystatuut Gemeente Sluis 2021
- Belastingverordeningen

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Toerekening overhead aan de heffingen
Voor de toerekening van het begrip overhead is aansluiting gezocht bij de definitie in het kader van Vensters voor Bedrijfsvoering. Overhead zijn alle kosten die indirect samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
Bij het percentage van de toerekening van overhead is het opslagpercentage uit de begroting 2022, namelijk 66%, gehanteerd.

Regionale samenwerking
Sinds 2013 is de heffing en invordering van onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, forensenbelasting, precariobelasting en reclamebelasting overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Sabewa Zeeland.

Lokale heffingen

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de inkomsten uit de lokale heffingen.

bedragen x € 1.000	**Realisatie 2021**	**Primaire Begroting 2022**	**Begr.wijz. 2022**	**Totaal begroot 2022**	**Realisatie 2022**	**Afwijking begr-rek 2022**
Onroerende-zaakbelastingen	6.933	6.638	706	7.344	7.438	94
Afvalstoffenheffing*	3.671	3.569	111	3.680	3.690	10
Rioolheffing*	4.835	4.798	214	5.012	5.165	153
Hondenbelasting	158	168	-6	162	157	-5
Precariobelasting	147	235	21	256	211	-45
Toeristenbelasting	4.915	4.705	424	5.129	5.698	569
Reclamebelasting	-8	133	16	149	146	-3
Marktgeld	23	24	-2	22	24	2
Lijkbezorgingsrechten	390	396		396	334	-62
Forensenbelasting	3.231	2.880	1.963	4.843	4.784	-59
Baatbelasting	6	11		11	4	-7
Parkeerbelastingen	1.569	1.909	14	1.923	2.062	139
Naheffingsaanslagen parkeerbelasting	420	300		300	381	81
Leges Burgerzaken	431	523	-111	412	518	106
Leges bouwvergunningen	1.242	1.570	-311	1.259	1.167	-92
Leges overige	282	160	19	179	299	120
Totaal	**28.245**	**28.019**	**3.058**	**31.077**	**32.078**	**1.001**

* inkomsten na vorming voorziening dubieuze debiteuren

Toelichting op de verschillen (> € 50.000)

Onroerende-zaakbelastingen

De onroerende-zaakbelastingen hebben per saldo € 94.000 meer opgebracht dan begroot. Deze meeropbrengst is deels te wijten aan een hogere stijging van de WOZ dan verwacht. In de begroting 2022 is rekening gehouden met een stijging van de WOZ-waarde van 6,5%. De werkelijke stijging bedroeg 6,7%. Voor het overige wordt de stijging veroorzaakt door een hoger aantal woningen dan opgenomen in de begroting. Hoewel een bijstelling heeft plaatsgevonden gedurende het jaar, blijkt deze niet voldoende geweest te zijn.

Rioolheffing

De baten rioolheffing bedragen € 153.000 meer dan begroot. Dit wordt voor ongeveer € 70.000 veroorzaakt door niet te storten in de Voorziening dubieuze debiteuren zoals vooraf wel begroot. De Voorziening blijkt hoog genoeg te zijn. Tevens zien we een hogere opbrengst in zowel de rioolheffing gezinnen als de rioolheffing groot verbruik.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting kwam € 569.000 hoger uit dan begroot. Uit cijfers van Kenniscentrum Kusttoerisme blijkt dat 2022 een recordaantal aan toeristen heeft opgeleverd voor Zeeland. Een stijging van 8% ten opzichte van 2021. Dit recordaantal overnachtingen heeft Zeeland te danken aan een stijging in het aantal overnachtingen van buitenlandse toeristen ten opzichte van 2021. Het aantal overnachtingen van Nederlandse toeristen in Zeeland bleef echter achter en daalde ten opzichte van 2021.

Lijkbezorgingsrechten

De baten lijkbezorgingsrechten zijn € 62.000 lager dan begroot. Deze baten hebben een direct verband met het aantal overlijdens en het aantal begrafenissen/urnenbijzettingen. Het aantal begrafenissen was 13 lager dan begroot. In het aantal urnenbijzettingen is echter een stijging zichtbaar van 4 ten opzichte van begroot 15. Hoewel het aantal verlengingen van grafrechten ongeveer gelijk is aan het aantal begroot, zien we dat verlengingen voor korte periode plaatsvinden (1 of 5 jaar) in tegenstelling tot de verwachte 10 jaar. Hierdoor zijn de baten ook lager dan begroot.

Forensenbelasting

De forensenbelasting heeft € 59.000 minder opgebracht dan begroot. Oorzaak van dit verschil kan gevonden worden in de ontwikkeling van de WOZ van betreffende objecten.

Parkeerbelastingen

De opbrengsten parkeerbelastingen zijn € 139.000 hoger dan begroot. Na twee Corona-jaren was veelvuldig bezoek aan onze gemeente weer mogelijk. Dit in combinatie met goed weer heeft geleid tot een hogere opbrengst.

Naheffingsaanslagen parkeerbelastingen

De baten uit naheffingsaanslagen parkeerbelastingen zijn € 81.000 hoger dan begroot. In 2022 is nadrukkelijker actie ondernomen op achterstallige betalingen middels dwangbevelen en via incasso door deurwaarders. Hierdoor bestaan de baten 2022 niet enkel uit uitgeschreven naheffingsaanslagen 2022 maar ook uit openstaande debiteuren voorgaande jaren.

Leges Burgerzaken

De opbrengsten uit leges burgerzaken zijn € 106.000 hoger dan begroot. De reden van deze meeropbrengst is een algeheel drukker baliebezoek voor documenten en diensten in brede zin. Dit in tegenstelling tot de afgelopen Corona-jaren. Specifiek voor de reisdocumenten zien we dat de dip die ontstaan is, door verruiming van de geldigheidsduur van 5 naar 10 jaar, langzaam ten einde aan het komen is.

Leges bouwvergunningen
De leges bouwvergunningen zijn € 92.000 lager dan begroot. De oorzaak hiervan ligt in een aantal grote dossiers die een langere doorlooptijd hebben dan oorspronkelijk verwacht..Daarnaast is het op dit moment erg lastig om gekwalificeerd personeel aan te trekken of in te huren.

Leges overige
Een positief resultaat van € 120.000 is behaald op de leges overige. Evenals in 2021 is deze meeropbrengst volledig veroorzaakt door de opbrengsten leges op wegen, straten en pleinen. De meeropbrengsten zijn het gevolg van ontvangen degeneratievergoedingen die de gemeente in rekening brengt als gevolg van schade veroorzaakt aan wegen. De vergoedingen dienen hierbij als dekkingsmiddel om de ontstane schade te herstellen.

Kostendekkingspercentages

Afvalstoffenheffing

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing (bedragen in €)	Uitgaven incl BTW	Inkomsten incl BTW
Huishoudelijk afval	2.901.000	366.000
Milieustraat Oostburg	661.000	
Afvalstoffenheffing (heffing/invordering)	135.000	
Totaal uitgaven en inkomsten	**3.697.000**	**366.000**
Netto lasten door te berekenen in de afvalstoffenheffing	**3.331.000**	
Opbrengst afvalstoffenheffing		**3.690.000**
Toevoegen aan de voorziening afvalstoffenheffing	**359.000**	
Dekkingspercentage afvalstoffenheffing		**111%**

Rioolheffing

Kostenonderbouwing rioolheffing (bedragen in €)	Uitgaven incl BTW	Inkomsten incl BTW
Bermsloten/beschoeiingen	161.000	70.000
Straatreiniging	348.000	
Vrijvervalriolering	3.010.000	8.000
Drukriolering	815.000	
Oppervlaktewater	89.000	
Rioolheffing (heffing/invordering)	145.000	
Totaal uitgaven en inkomsten	**4.568.000**	**78.000**
Netto lasten door te berekenen in de rioolheffing	**4.490.000**	
Rioolheffing		**5.165.000**
Toevoegen aan de voorziening rioolheffing	**675.000**	
Dekkingspercentage rioolheffing		**115%**

Lijkbezorgingsrechten

Kostenonderbouwing lijkbezorgingsrechten	Uitgaven	Inkomsten
(bedragen in €)	incl BTW	incl BTW
Lijkbezorging algemeen	36.100	0
Beheer begraafplaatsen	370.000	3.000
Begrafenissen	262.000	2.500
Totaal uitgaven en inkomsten	**668.100**	**5.500**
Door te berekenen netto uitgaven	**662.600**	
Opbrengst lijkbezorgingsrechten		**334.000**
Dekkingspercentage lijkbezorgingsrechten		**50%**

Kwijtschelding en belastingdruk

Kwijtschelding
Bij raadsbesluit van 19 december 2013 is de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen vastgesteld. De uitvoering van deze regeling ligt bij Sabewa Zeeland. In 2022 is voor een totaal bedrag van € 169.000 kwijtschelding verleend, waarvan € 159.575 betrekking heeft op 2022.

Belastingdruk

Lokale lastendruk
Voor de lokale lastendruk wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Coelo-Atlas lokale lasten
Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) van de Rijksuniversiteit Groningen brengt jaarlijks de Atlas van de lokale lasten uit. Dit is een jaarlijks overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen. Voor alle gemeenten brengen zij voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing uitgebreid in kaart: de heffingssystematiek, tarieven en kwijtschelding. Ook is onderzocht welke gemeenten de hoogste en laagste woonlasten hebben.

In de Atlas lokale lasten 2022 stond Sluis op de 93e plaats (van de 342) van gemeenten in Nederland met € 849 woonlasten voor meerpersoonshuishoudens eigenaren. In de gemeente Rijssen-Holten waren de woonlasten met € 667 het laagst. De woonlasten in de duurste gemeente Bloemendaal bedroegen € 1.736. De gemiddelde woonlasten in Nederland lagen op € 904.

De gemiddelde woonlasten voor meerpersoonshuishoudens huurders waren in 2022 € 424. De woonlasten hiervoor waren het laagst in Nijmegen met € 39 en het hoogst in Wassenaar met € 706. In Sluis was de hoogte van deze lasten € 569 en daarmee kwam Sluis op de 310e plaats te staan.

Het verschil in de lasten voor eigenaren en huurders wordt verklaard door de OZB belasting.

Paragraaf Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeente is het vermogen om incidentele financiële risico's op te kunnen vangen en daarmee de gemeentelijke structurele taken te kunnen voortzetten. We bepalen het weerstandsvermogen door de relatie te leggen tussen de weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken) en de risico's die we als gemeente lopen en waarvoor op onze balans geen voorzieningen zijn getroffen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de gemeentelijke begroting is. De conclusie betreffende het weerstandsvermogen van de gemeente Sluis is dat er voldoende vermogen is om de risico's af te dekken.

Risicomanagement

Onze gemeente heeft te maken met onder andere toenemende complexiteit en nieuwe taken. Dit vraagt iets van bestuur en organisatie. Om deze reden is het belangrijk dat de gemeente beter leert omgaan met de onzekerheden die op ons pad komen en dat daarin bewuste keuzes gemaakt worden.

Risicogestuurd werken is gebaseerd op variatie, op het durven maken van keuzes, op uitnodigen in plaats van afdwingen, op ontwikkelen in plaats van voorschrijven en op constante interactie en dialoog.

Door risicomanagement doelgericht te maken wordt het duidelijk dat het een bijdrage levert aan het realiseren van doelen. De risico's worden volledig en eenduidig beschreven en het omgaan met risico's wordt volgens een vooraf bepaalde processtap uitgevoerd.
In de begroting is per speerpunt gekeken naar de kritische succesfactoren die we nodig hebben om de doelstelling te bereiken, daarna zijn de risico’s in beeld gebracht.
De risicoscore van een bepaald risico wordt bepaald door kans en impact met elkaar te vermenigvuldigen (risicoscore = score kans x score impact). Maximaal kan een risico 25 punten scoren, wanneer sprake is van een zeer hoge kans van optreden in combinatie met zeer hoge impact.

Risicoprofiel

In de begroting 2022 werd het maximale effect van de aanwezige risico’s becijferd op ongeveer € 15.455.000. Dit resulteerde in een benodigde weerstandscapaciteit van € 17.604.000.
In het verslagjaar hebben zich in relatie tot het risicoprofiel ontwikkelingen voorgedaan met als gevolg dat het totaal van de risico’s € 15.055.500 bedraagt. Dit houdt in dat de risico’s gedaald zijn met een totaal van € 400.000.

Wij achten de weerstandscapaciteit van € 20.746.000 ruim voldoende gelet op de aanwezige risico's.

De belangrijkste wijzigingen in de aanwezige risico’s worden hierna beschreven.

Klasse	Risicoscore (kans x impact)	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Verschil
1. Zeer laag	1 t/m 2	907.500	502.500	-405.000
2. Laag	3 t/m 6	10.167.749	10.723.000	555.251
3. Gemiddeld	7 t/m 13	2.980.000	930.000	-2.050.000
4. Hoog	14 t/m 18	-200.000	500.000	700.000
5. Zeer hoog	19 t/m 25	1.600.000	2.400.000	800.000
Totaal		**15.455.249**	**15.055.500**	**-399.749**

Bijgestelde risico's gedurende 2022 ten opzichte van de begroting 2022

Zeer laag
Beschermd wonen:
Vanaf 2022 is het beschermd wonen/maatschappelijke opvang gedecentraliseerd naar de gemeenten. In 2023 komt er een nieuwe financiële verdeling over de gemeenten en een zogeheten woonplaatsbeginsel. De doordecentralisatie is met een jaar uitgesteld tot 1 januari 2024. Het risico ad € 100.000 komt te vervallen.

Wmo:
Door invoering van abonnementstarief Wmo is de financiële drempel verlaagd waardoor meer mensen een Wmo voorziening aanvragen. De extra uitgaven zijn verwerkt in de begroting waardoor het risico ad € 50.000 komt te vervallen.

Wet Elektronische publicaties (Wep):
Per 1 juli 2022 is het verplicht voor de gemeente om nieuw vastgestelde beleidsregels digitaal te publiceren in het eigen digitale publicatieblad en geconsolideerd gaan worden in de decentraleregelingenbank. Als de wet niet goed is geïmplementeerd dan heeft dit gevolgen voor de geldigheid van regelingen. De gemeente voldoet hieraan en daarmee kan het risico ad € 50.000 afgevoerd worden.

Wet open overheid (Woo):
Deze wet heeft als doel om overheden transparanter te maken (zie ook paragraaf Openbaarmaking). De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De wet komt in de plaats van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Per 1 mei 2022 is de nieuwe wet in werking getreden en vervalt het risico van € 50.000.

Laag
Omgevingswet: de invoeringsdatum is 1 januari 2024. Vanaf de datum van inwerkingtreding moeten de werkprocessen gedigitaliseerd zijn en ingericht conform de eisen van de Omgevingswet. We werken dan niet meer vanuit het OLO, maar vanuit de fysieke leefomgeving (digitaal programma voor het ontvangen van de vergunningsaanvragen). Het risico ad € 250.000 is hetzelfde gebleven, echter is de kans verlaagd van 50% naar 30. Hierdoor is het risico gewijzigd van klasse gemiddeld naar klasse laag.

Randsomware aanval en datalek:
Landelijk onderzoek wijst uit dat de belangrijkste oorzaak van datalekken het menselijk handelen is. Wij hebben beheersmaatregelen genomen om dit zo veel mogelijk tegen te gaan, zoals ons strategisch informatiebeleid, het daarbij horende uitvoeringsprogramma en diverse trainingen (waaronder Security Awareness). Dit neemt niet weg dat we het risico calculeren dat er toch iets fout kan gaan. Zo is er naast de menselijke factor het feit dat alle hard- en software kwetsbaarheden en fouten bevatten. Deze kunnen worden misbruikt door kwaadwillenden voor het uitvoeren van een ransomware aanval. De kans hierop wordt steeds groter, evenals de gevolgen en herstelkosten. We schatten de kans dat het risico zich voordoet op 10%. De kosten kunnen dan oplopen tot € 800.000.

Masterplan Nieuwvliet-Bad:
Indien er onvoldoende middelen beschikbaar zijn voor cofinanciering moet deze 'eigen bijdrage' elders gevonden worden. Alle middelen zijn beschikbaar waardoor het risico ad € 240.000 vervalt.

Pensioenen:
de verplichting die de gemeente heeft uit hoofde van pensioenen van (vml.) bestuurders wordt jaarlijks actuarieel herrekend. Deze berekening kan slechts eenmaal per jaar worden uitgevoerd op basis van de actuele disconteringsvoet die het ministerie eind december van het lopende jaar vaststelt. Daardoor is de omvang van de noodzakelijke bijstorting ten laste van het resultaat van het boekjaar vooraf niet bekend. Uit de jaarlijkse opgave van Pro-ambt blijkt dat er in 2022 een vrijval kan plaatsvinden van de voorziening wethouders pensioenen. In 2022 is er geen risico meer, maar in 2023 wordt deze weer opnieuw van kracht. Het risico 2022 ad € 600.000 komt te vervallen.

Gevaren in ketens uit het zicht:
Een gemeente neemt deel in gemiddeld 30 samenwerkingsverbanden en maakt gebruik van diensten van derden zoals softwareleveranciers. Diverse gemeenten zijn in de afgelopen twee jaar geconfronteerd met incidenten die ontstaan zijn bij derden, waarbij de gevolgen in de eigen dienstverlening merkbaar waren. Dit is een nieuw risico ad € 150.000. We sturen hierop door bij uitbesteding vooraf afspraken te maken over informatiebeveiliging en privacy.

Gemiddeld
Gemeentefonds: op basis van de onderzoeken die momenteel lopen naar een rechtvaardigere verdeling van het gemeentefonds blijkt dat onze gemeente een voordeel zal hebben in plaats van een nadeel. Het bestaande risico ad € 1.400.000 komt te vervallen. Gezien de grilligheid die elke nieuwe berekening met zich meebrengt blijven wij dit risico monitoren.

Hoog
Jeugdhulpverlening:
De vraag naar hulpverlening neemt toe en wordt complexer waardoor een betere samenwerking nodig is tussen de professionals onderling, en het gezinssysteem. De begeleiding van de gezinnen wordt arbeidsintensiever. Het risico is verhoogd van € 500.000 naar € 700.000 en blijft in klasse hoog staan.

Havengebied Breskens:
Het Havengebied Breskens is benoemd als een majeur project. Vele facetten komen in dit project samen zoals bijvoorbeeld de kustvisie, recreatie en toerisme, havenbeheer en diverse beheermaatregelen. Daarbij horen ook middelen: financiën en personele capaciteit alsmede monitoring van risico's. Het project vraagt daarnaast samenwerking met partners.
Bij de behandeling van de begroting 2023 in november 2022 werd structureel € 1 miljoen gereserveerd als preventieve maatregel ten behoeve van diverse beheermaatregelen.

Het project kent, in het algemeen, nog een aantal onzekerheden waarvoor bestuurlijke richting/besluitvorming wordt gevraagd.

Zeer hoog
Investeringsfonds Cadzand: Het risico is dat het investeringsfonds Cadzand niet genoeg middelen heeft om de openbare ruimte in te richten waardoor de gemeente een bijdrage moet leveren. Door de enorme prijsstijgingen van het laatste jaar is het risico verhoogd van € 500.000 naar € 1.000.000. Hierdoor is het risico verplaatst van klasse gemiddeld naar klasse zeer hoog. In 2023 zullen wij de situatie opnieuw beoordelen en indien nodig een nota voorbereiden met te nemen maatregelen.

Taakstelling Sociaal domein:
Het realiseren van de taakstelling Sociaal Domein is een essentieel onderdeel van de begroting en de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Alle taakstellingen zijn verwerkt in een begrotingswijziging en er is een nauwe sturing op de scenario's met als doel de gehele taakstelling in 2022 ingevuld te hebben. Het risico ad € 1.000.000 komt hiermee te vervallen.

Bouw en woningtoezicht:
Door het langdurig niet kunnen invullen van een vacature toezicht bouwen staat de controle van bouwprojecten onder druk. Deze situatie is niet uniek voor Sluis, alle gemeenten kennen het probleem van krapte op de arbeidsmarkt. Ook het inhuren van mensen is lastig. Hierdoor is de capaciteit in 2022 niet op het gewenste niveau geweest. In overleg met het bevoegd gezag worden er daarom noodgedwongen prioriteiten vastgesteld. Het risico is verhoogd naar € 800.000. Hierdoor is het risico verplaatst van klasse gemiddeld naar klasse zeer hoog.

Weerstandscapaciteit

Bedragen x € 1.000	**Incidenteel**
Eigen vermogen per 31 december 2022:	
- algemene reserve	12.278
- reserve grondexploitatie	1.340
- reserve sociaal domein	2.958
- reserve explosievenruiming	284
- reserve Dividend GBE Aqua	345
Onvoorzien	0
Onbenutte belastingcapaciteit	3.542
Totaal	**20.746**

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeente is het vermogen om financiële risico's op te kunnen vangen en daarmee de gemeentelijke structurele taken te kunnen voortzetten. We bepalen het weerstandsvermogen door de relatie te leggen tussen de weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken) en de risico's die we als gemeente lopen en waarvoor op de balans geen voorziening is getroffen.

Wij achten deze weerstandscapaciteit van € 20.746.000 (in 2021 € 17.022.000) voldoende gelet op de aanwezige risico's en het hiermee gekwantificeerde bedrag van € 15.055.500.

Financiële kengetallen

De Adviescommissie vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) heeft in 2014 zeven uitgangspunten opgesteld, waarbij de rode draad de versterking van de horizontale verantwoording is. Voor de uitwerking van de adviezen is een stuurgroep ingesteld bestaande uit vertegenwoordigers van onder meer de ministeries van BZK en Financiën, de VNG, het IPO en de commissie BBV. Een eerste resultaat is inmiddels vastgesteld. Het betreft de invoering van een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
1A Netto schuldquote	59%	82%	34%
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	59%	82%	34%
2 Solvabiliteitsratio	28%	25%	36%
3 Grondexploitatie	1%	2%	0%
4 Structurele exploitatieruimte	5%	2%	6%
5 Belastingcapaciteit	101%	101%	94%

Beschouwing kengetallen in relatie tot de financiële positie

De netto schuldquote (kengetal 1A en 1B) weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft daarmee een indicatie van de mate waarin de rente en de aflossingen op de exploitatie drukken. De netto schuldquote heeft een dalend verloop. Dit ondanks het aantrekken van lang geld in 2022 (zie hiervoor de paragraaf financiering). Het gunstige effect op de netto schuldquote wordt enerzijds bepaald door een sterke stijging in kortlopende uitzettingen (nog op te leggen Sabewa) en anderzijds door een stijging in de totale baten.

De netto schuldquote wordt zowel in- als exclusief doorgeleende gelden gepresenteerd. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de door de gemeente verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldpositie. De gemeente Sluis heeft geen uitzettingen langer dan 1 jaar.
Een netto schuldquote van lager dan 100% wordt als weinig risicovol beschouwd.

De solvabiliteitsratio (kengetal 2) geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het wordt berekend door het eigen vermogen af te zetten tegen het totale vermogen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe minder risicovol.
De solvabiliteitsratio is in 2022 gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit door een relatief hogere stijging van het eigen vermogen ten opzichte van de stijging van het balanstotaal.

Het kengetal grondexploitaties (kengetal 3) geeft een indicatie van het financiële risico dat de gemeente loopt in verband met zijn grondportefeuille. Het kengetal wordt berekend door de boekwaarde van de grondexploitaties af te zetten tegen de totale baten van de gemeente (excl. onttrekkingen aan reserves). De boekwaarde van de grondexploitaties is licht negatief (-0,04%). Een negatief kengetal betekent dat er geen boekwaarde is die moet worden

terugverdiend door verkoop van grond. De gemeente Sluis loopt dus beperkt risico op zijn voorraden grond.

De structurele exploitatieruimte (kengetal 4) geeft het verschil tussen de structurele lasten en de structurele baten weer. De Gemeentewet schrijft voor dat de begroting structureel in evenwicht moet zijn. In de jaarrekening wordt achteraf gepresenteerd of dit ook daadwerkelijk het geval was. Hoe hoger het kengetal hoe beter.
De structurele exploitatieruimte is in 2022 verhoogd ten opzichte van 2021. Met 6% is deze als goed te beschouwen.

De belastingcapaciteit (kengetal 5) geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Sluis zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft hiermee een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren. De belastingcapaciteit daalt in 2022 ten opzichte van 2021.
Hoe hoger het percentage hoe meer financiële ruimte de gemeente heeft door belastingverhoging.
In het kengetal belastingcapaciteit zijn de forensen- en toeristenbelasting niet betrokken, omdat dit geen lasten zijn voor de eigen burgers. De impact van de tariefbepaling van deze heffingen voor onze financiële positie is evenwel van aanzienlijk belang.

De ontwikkeling van de kengetallen ten opzichte van de realisatie 2021 en de begroting 2022 laten een verbeterde financiële positie zien. Belangrijke factor hierbij is de versterking van het eigen vermogen (reserves). Uiteraard moet hierbij de kanttekening worden gemaakt dat het een momentopname betreft. De raad kan op elk moment besluiten om reserves in te zetten, hetzij om bepaalde doelstellingen te realiseren, hetzij om voorkomende risico’s op te vangen.

Paragraaf Kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen zijn als volgt ingedeeld:
- Wegen
- Rioleringen
- Bermsloten en beschoeiingen
- Openbare Verlichting
- Groen
- Civiele kunstwerken
- Speelterreinen
- Gebouwen

Beleids- en beheerplannen

Voor het onderhoud zijn door de raad verschillende beleids- en beheerplannen vastgesteld. In onderstaande tabel zijn de beheerplannen weergegeven met vermelding van de programma's en de duur van het plan.

Kapitaalgoederen	Programma	Beleids-/beheerplan	Duur plan
Wegen	Ruimtelijk beheer	Beheerplan wegen	2023-2032
Rioleringen	Ruimtelijk beheer	VGRP	2020-2024
Bermen en beschoeiingen	Ruimtelijk beheer	VGRP	2020-2024
Openbare verlichting	Ruimtelijk beheer	Beleids- en beheerplan openbare verlichting	2023-2032
Groen	Ruimtelijk beheer	Beheerplan groen	2022-2031
Civiele kunstwerken	Ruimtelijk beheer	Beheerplan groen	2022-2031
Speelterreinen	Ruimtelijk beheer	Beheerplan speelterreinen	2022-2031
Gebouwen	Diverse	Beheerplan Gebouwen	2013-2020

Wegen
Er is zoveel mogelijk regulier onderhoud uitgevoerd op basis van het Beheerplan Wegen 2018-2022. In 2022 zijn ook de nieuwe weginspecties uitgevoerd. Op basis van de resultaten kreeg het nieuwe Beheerplan Wegen 2023-2032 vorm. In dit plan is ook de opwaardering van een aantal parkings aan de kust opgenomen, die wij huren van het waterschap. De totstandkoming van het beheerplan vond plaats in Q3 en Q4 (het definitieve plan is inmiddels door uw raad vastgesteld op 9 februari 2023).
Bij het beheerplan wordt uitgegaan van kwaliteitsniveau C als ondergrens, dit is het minimale niveau van verantwoord wegbeheer. Uit de weginspecties van de afgelopen jaren blijkt dat de kwaliteit licht is verslechterd.
Gestreefd wordt rehabilitaties van wegen duurzaam en integraal uit te voeren. Dit betekent dat in een rehabilitatie vervanging en/of onderhoud van andere disciplines zoals riolering, groen, kabels en leidingen zoveel mogelijk wordt meegenomen. Helaas is het voor de komende periode, vanwege een achterstand bij de vervangingswerkzaamheden bij de nutsbedrijven niet mogelijk om alle gewenste rehabilitaties van wegen integraal uit te voeren. Deze stellen we uit, zodat alsnog samen met de kabels en leidingen vervanging door de nutsbedrijven wordt opgetrokken. Hiermee wordt voorkomen dat pas aangelegde of verbeterde wegen enige tijd later door de nutsbedrijven worden opengebroken. Rehabilitaties van wegen vinden nog steeds plaats (voornamelijk in combinatie met de rioleringswerken), maar in een lager tempo.

Om het achterstallig onderhoud te verminderen voeren we gericht klein onderhoud uit op de uitgestelde wegen.

Vanwege uitgestelde rehabilitaties en van de verschuiving van rehabilitaties van onderhoud (exploitatie) naar investeringen hebben we jaarlijks een financieel voordeel. Een deel van dit bedrag zetten we in 2023 in voor benodigde extra menskracht voor de uitvoering van het wegenbeheerplan.

Kengetallen:	
Asfaltverharding	628.409 m²
Elementenverharding	1.201.704 m²
Overig (beton-, half verharding)	80.921 m²

Rioleringen
Vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan is in 2022 invulling gegeven aan:

Rioolreiniging en inspectie:
In samenwerking met de gemeenten Hulst en Terneuzen is in 2022 gestart met de uitvoering van het nieuwe bestek periode 2022 t/m 2025
In 2022 is de riolering de kernen Sluis / Sint Anna ter Muiden en Retranchement gereinigd en geïnspecteerd. Naar aanleiding van de inspecties zijn herstelmaatregelen uitgevoerd ter verbetering van de afstroming. Het gaat dan om het verwijderen van boomwortels, betonresten of doorgestoken inlaten. Afgelopen jaar zijn ook weer oude rioolstrengen in kaart gebracht die zorgen voor uitbreiding van het areaal aan riolering.

SAZ+ (Samenwerking afvalwaterketen Zeeland + Evides):
Binnen de SAZ+ is in samenwerking met de Hogeschool Zeeland het project Riobase verder uitgewerkt. Het Riobase project heeft tot doel data gedreven en risico gestuurd inzicht te krijgen in de kwaliteit van de riolering, gebaseerd op uitgevoerde rioolinspecties. Er is een dashboard met kaartmateriaal opgeleverd.

Vervangingsplanning:
De oorspronkelijke vervangingsplanning in het GRP is aangepast. De nutsbedrijven hebben minimaal 2 jaar voorbereidingstijd nodig om mee te liften op de geplande rioleringswerken.
Binnen het project AZON (Afstemming Zeeuwse Overheden ondergrondse netten) worden de werkzaamheden Zeeuws breed op elkaar afgestemd. Hierdoor moesten een aantal geplande rioleringswerken uitgesteld worden.

Er is studie gedaan naar locaties waar regelmatig wateroverlast optreedt. Dit betreft de Kaai en de Haven Aardenburg, Castor Oostburg en Ghistelkerke Breskens. In Ghistelkerke zijn de riooloverstorten aangepast.

De volgende vervangingsprojecten zijn voorbereid:
- Aardenburg Herendreef: opstellen bestek en tekening voor afkoppelen riool;
- Breskens, Dr. Broodmanstraat/Weijkmanlaan: opstellen bestek en aanbesteding;
- Breskens, Oude Rijksweg: opstellen bestek en aanbesteding;
- Breskens: verbeteren uitstroom Langeweg, aanpassen duikers, overstort Wulpenlaan teneinde om de wateroverlast in deze hoek van Breskens op te lossen. Het gaat om opstellen ontwerp en maken bestek.
- Breskens: uitbreiden Dokweg (bedrijventerrein);
- Hoofdplaat: Omgeving Molenweg, Mr. Willem Schorerstraat met uitwerking hemelwaterriool Westlangeweg. Het gaat om afronden functioneel ontwerp, start opstellen bestek;

- IJzendijke, Minnepoortstraat – Mauritsstraat: nieuw hemelwaterriool, opstellen bestek en aanbesteding;
- Schoondijke: rioolontwerp en bestek gereedmaken vervangen riool in Landbouwstraat, vernieuwen duiker in Tragel-Oost;
- Sluis: start gemaakt met opstellen functioneel ontwerp afkoppelen en vervangen riool Omgeving Kloosterstraat / Zilversmidstraat
- Waterlandkerkje,Turkeijeweg: opstellen ontwerp en bestek vervangen riool paralelweg;

In 2022 kwamen de volgende werken in uitvoering (of werden afgerond):

- Aardenburg, Oostburg, Waterlandkerkje: Relinen (renoveren door het aanbrengen van een kunststof binnenbekleding (kousmethode) van riolen in diverse straten;
- Cadzand: Nieuw riool deel Boulevard de Wielingen van Hotel de Branding tot Duindoornstraat;
- Hoofdplaat: in combinatie met onderhoud wegen Pastoor J.A.M. van den Muijsenbergstraat en Eurostraat huisaansluitingen vernieuwd;
- Oostburg: afronden rioolvervanging Centrumplan Oostburg;
- Oostburg: in combinatie met onderhoud wegen nieuw HWA-riool in Sirius aangebracht om op termijn af te koppelen. Huis aansluitleidingen vernieuwd;
- Oostburg: in combinatie met onderhoud wegen, vernieuwen huis aansluitingen Weststraat, Burg. Gratamastraat, Oudestad;
- Sint Anna ter Muiden: vervangen riool Anworpstraat / Singel / Markt / Haven
- Schoondijke: afronden project vervangen riolering Willemsweg – Lange Heerenstraat;

Betrokken bij planvoorbereiding externe projecten door projectontwikkelaars en aansluiten op gemeentelijke riolering:

- Breskens: Waterdunen;
- Breskens: ontwikkeling Havengebied;
- Breskens : Zeebad;
- Cadzand: Mariastraat 35;
- Cadzand: De Betteld;
- Nieuwvliet: Lampzinsdijk Dormio Strandresort Nieuwvliet-Bad;
- Sluis: Park Groenevelt fase 2.

Renovatie IBA’s (Individuele Behandeling van Afvalwater):

- IBA Mattiasweg 1 Waterlandkerkje is gerenoveerd;
- De IBA's aan Zandstraat 4 Sluis en Liniedijk 4 Waterlandkerkje zijn compleet vervangen.

Gemalen en Drukriolering:

In combinatie met het project Masterplan Nieuwvliet willen we de rioolpersleiding van de drukriolering in de Sint Bavodijk vernieuwen. In 2022 werd het bestek opgesteld en is aanbesteed in combinatie met DNWG. Uitvoering vindt plaats in 2023.

Voor de renovatie van pompunits (elektrisch) waren in 2021 65 schakelkasten met besturing APP300 besteld. Vanwege een tekort aan chips werden deze in de loop van 2022 geleverd en door dienst gemeentewerken ingebouwd.

7 Stuks gemalen zijn elektrisch en/of mechanische gerenoveerd en van een nieuwe besturingskast voorzien.

Voor het aansluiten op riolering van de woningen Golepoldersedijk 2 en 6 Breskens is een gedeelte drukriolering aangelegd en zijn 2 rioolgemaaltjes geplaatst. Zo wordt Provincialeweg 1 Nieuwvliet eveneens aangesloten op drukriolering.

Kengetallen:	
Vrij verval rioolleiding	261,3 km
Riool persleiding	136,9 km
Installatie Behandeling Afvalwater (IBA)	65 st
Gemalen (druk riolering)	492 st
Gemalen (hoofdriolering)	73 st
Kolken	11.330 st
Pompen	644 st
Randvoorzieningen	2 st

Bermsloten en beschoeiingen
Normaal jaarlijks maaiwerk van sloten is uitgevoerd. Naast maaiwerk is in samenwerking met waterschap Scheldestromen de onderhoudstoestand van verschillende duikers in Schoondijke in beeld gebracht. Over het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden zijn afspraken gemaakt en opgenomen in de overeenkomst Beheer Oppervlaktewater Bebouwd gebied.

In de kernen IJzendijke, Oostburg en Aardenburg zijn op verschillende plaatsen reparaties uitgevoerd aan oeverbescherming of zijn grotere delen vervangen.
We brengen in samenspraak met waterschap Scheldestromen de staat van oeverbescherming in bebouwd gebied Hoofdplaat, Breskens en omgeving in beeld brengen inclusief de vervangings- onderhoudsopgave voor de komende jaren.

Kengetallen:	
Oppervlaktewater	11 ha
Oever	43 km

Openbare Verlichting
Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is door 11 Zeeuwse gemeenten, waterschap Scheldestromen, provincie Zeeland en havenbedrijf North Sea Port gezamenlijk aanbesteed. Een gezamenlijk beheerbureau behartigt onze belangen.

Het geldende beleids- en beheerplan openbare verlichting was vastgesteld voor de periode 2013-2022. Het jaar 2022 stond daarom in het teken van het vormen van een nieuw plan voor de periode 2023 tot 2032. In dit plan speelt verduurzaming een grote rol.

De missie hierbij is om tot een duurzaam areaal openbare verlichting te komen, met als doel het bieden van een veilige omgeving voor de burger voor de lange termijn, tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. De visie is vooral gericht op ‘niet verlichten, tenzij…’. Daarbij sluit de gemeente aan op de wettelijke regelgeving, geldende normen en richtlijnen. Ook is de visie gericht op ‘aantrekkelijk en doelmatig’. Door standaardisering worden onderhoudskosten beperkt. De doelstelling “50% energiebesparing in 2023 t.o.v. 2013” wordt ruimschoots behaald.

Kengetallen:	
Lichtmasten	6.272
Conventionele armaturen	3.692
Conventionele lampen	40.693
LED armaturen	2.742
Abri's gemeente Sluis	21
Abri's Clear Channel	9

Groenvoorzieningen
In 2021 is het gemeentelijk Groenbeheerplan vastgesteld voor de periode 2022-2032. Het Groenbeheerplan geeft inzicht in het totaal areaal groenelementen inclusief straatmeubilair en op welk niveau dit onderhouden moet worden. Het vormt de basis voor het opstellen van de jaarrond onderhoudsbestekken en de daarbij behorende kwaliteitscontrole. Het kwaliteitsniveau is volgens de landelijke richtlijnen van de CROW vastgesteld op niveau B.

In 2022 zijn de onderhoudsplannen omgezet naar opdrachten, waarvan de wekelijkse controle op het behalen van afspraken en bijsturen van de werkschema's/werkomschrijvingen door medewerkers van de gemeente is uitgevoerd. Voor een groot deel van het areaal in de regio Oostburg, geven we voor het tweede jaar op rij met een aangepaste hoeveelheid medewerkers uitvoering aan de nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO Groen) met Dethon. In 2022 zijn we gestart om tot een aangepaste opzet te komen van de onkruidbestrijding op verhardingen. De uitgangspunten van de DVO Groen vormen hiervoor de basis, met als aanvulling van de juiste hoeveelheid medewerkers. De kwaliteitsmonitoring is uitbesteed aan een onafhankelijke partij die drie keer per jaar onze buitenruimte controleert (inclusief de kustlijn).

Naast de gebruikelijke integrale rioolprojecten en wegenonderhoud hebben we renovatieplannen voorbereid voor het zuidelijke deel van de wallen in Sluis en de Markt in Retranchement. Vanwege de Flora en Fauna-wetgeving zullen de wallen in fases worden uitgevoerd.

Kengetallen:	
Bomen (incl sportvelden/scholen)	14.516 st
Straatmeubilair (afvalbakken, banken, fietsenrekken, bloembakken)	2.679 st
Hagen	30.522 m1
Blokhagen	27.349 m²
Bosplantsoen	344.643 m²
Bos	82.595 m²
Grassen	1.744.096 m²
Sierheesters	102.891 m²
Rozen	1.366 m²
Halfverhardingen	91.021 m²
Zwarte grond (incl begraafplaatsen)	51.865 m²
In gebruik genomen grond	37.182 m²
Waterpartijen/vijvers	14 st

Civiele kunstwerken
Jaarlijks wordt onderhoud aan bruggen, trappen en steigers/vlonderdekken uitgevoerd om de veiligheid te waarborgen. In 2022 zijn tevens de voorbereidingen getroffen voor de plaatsing van de brug over de Kaai in Sluis.

Kengetallen:	
Bruggen en steigers	30 st
Trappen	30 st
Tunnel(coupure)	1 st

Speelterreinen
In 2021 is een nieuw beleidsplan en een nieuw beheerplan Speelvoorzieningen vastgesteld. Begin 2022 is gestart met uitvoering te geven aan de nieuwe beleidsregels. De voornaamste zaken hierbij zijn:
- Het geclusterd inkopen van speeltoestellen;
- Het door burgerparticipatie samenstellen van de nieuwe lijst speeltoestellen en speellocaties.

Jaarlijks worden meerdere inspecties uitgevoerd op de speelvoorzieningen en vindt er periodiek onderhoud plaats om veilig gebruik door de kinderen te waarborgen.

Kengetallen:	
Speelterreinen	65 st
Speeltoestellen	384 st

Gebouwen
In totaal hebben we 98 gebouwen in beheer en onderhoud. Het betreft allerlei soorten gebouwen en monumenten, van baarhuisjes tot Belfort.
Voor onze gebouwen is nog geen nieuw gebouwenbeheerplan vastgesteld. In 2022 is hiervoor een extra inventarisatie gemaakt van het gemeentelijk vastgoed, waarbij ook aandacht besteed is aan de thema's duurzaamheid, toegankelijkheid en wettelijke verplichtingen. Uit de inventarisatie blijkt dat de basis te smal is om een nieuw meerjaren onderhoudsplan inclusief duurzaamheid (MJOPD) vast te stellen. Het is nodig om eerst de basis op orde te brengen. Hiervoor wordt een stappenplan voorbereid. Eind 2022 is daarom gestart met een pilot om 6 gebouwen te inspecteren. Tevens hebben we twee gebouwen beheerprogramma's (software) getest en beoordeeld. De inspectiedata worden in een testomgeving geanalyseerd en uitgewerkt. Dit vertaalt zich in een plan van aanpak in het tweede kwartaal van 2023.
Naast de gebouweninventarisatie is afgelopen jaar o.a. veel tijd en energie gestoken in het bijtrekken van het achterstallig onderhoud van de luchtbehandelingsinstallaties, de realisatie van de nieuwe (automatische) vlaggenmast op het Belfort, de verbouwing van het Cultuurforum en de oplevering van het MFC te Aardenburg.

Kengetallen:	
Gebouwen	98

Paragraaf Verbonden Partijen

De gemeente heeft bestuurlijke en financiële belangen in gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden, stichtingen en verenigingen. Deze instellingen (verbonden partijen) voeren beleid uit voor de deelnemende gemeenten. Dit beleid kan in principe ook door de gemeente in eigen beheer worden uitgevoerd. In het algemeen geldt dat voor gemeenschappelijke regelingen en dergelijke wordt gekozen indien de gemeente dit niet alleen dan wel niet doeltreffend of doelmatig kan uitvoeren of wettelijk wordt opgelegd (VRZ en RUD). De gemeente mandateert als het ware de verbonden partijen, maar blijft wel de eindverantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Het Besluit Begroting en Verantwoording geeft aan dat in deze paragraaf tenminste aandacht moet worden geschonken aan de visie, welke onze gemeente heeft op de verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in het programmaplan. Per partij is sprake van een financieel en bestuurlijk belang.

Per 8 december 2021 nemen wij deel in GBE Aqua. Vanaf 2022 zal voor het eerst een jaarverslag opgemaakt worden over het verlengde boekjaar 2022 (vanaf 08-12-2021).

Op 5 september 2022 is de VZG-ledenbrief verstuurd over het vernieuwde rapport ‘Afspraken over samenwerken met gemeenschappelijke regelingen in Zeeland’. Op 19 september 2022 vond hierover een GR-markt plaats voor de Zeeuws-Vlaamse gemeenteraden. In 2023 worden de eerste afspraken uit dit rapport geëffectueerd, waaronder het 1 moment aanbieden van de Planning & Control stukken van de GR-en waarmee de gemeente te maken heeft. Voor Sluis zijn dit: VRZ, Sabewa, OLAZ, RUD, CVV, GGD en Dethon.

Deelname in publiekrechtelijke rechtspersonen (WGR)	**Vertegenwoordiging in vennootschappen (BV/NV)/ Stichtingen en Verenigingen**
1. Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)	7. Dethon
2. Sabewa Zeeland	8. PZEM N.V.
3. Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)	9. GBE Aqua
4. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland	10. NV Economische Impuls Zeeland
5. SWV Collectief Vervoer Zeeuwsch-Vlaanderen (CVV)	11. Holding Zeeuwse Visveiling B.V.
6. Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	12. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
	13. Vereniging van Nederlandse Gemeenten
	14. Vereniging Zeeuwse Gemeenten

Veiligheidsregio Zeeland

Verband		
	Naam	Veiligheidsregio Zeeland
	Website	www.vrzeeland.nl
	Vestigingsplaats	Middelburg
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	De VRZ heeft doelstellingen en prioriteiten vastgelegd in haar Beleidsplan 2016 – 2019.
		Dit beleidsplan is tot stand gekomen met medewerking van de medewerkers VRZ, bestuurders, gemeenteraadsleden en onze netwerkpartners.
		Het beleidsplan is thematisch ingedeeld en gaat in op de risico's die voorkomen binnen de grenzen van onze veiligheidsregio. Hierbij is er onder ander aandacht voor:
		Nucleaire veiligheid, waterveiligheid en maritieme hulpverlening, transportrisico's, chemische industrie, Maatwerk in brandweerzorg, samenleving, zelfredzaamheid en samenredzaamheid, vergrijzing en zorg.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Middelburg, Vlissingen, Goes, Terneuzen, Schouwen-Duiveland, Tholen, Noord-Beveland, Borsele, Reimerswaal, Hulst, Kapelle en Tholen.
	Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur
	Portefeuillehouder	Burgemeester mr. M.M.D. Vermue
Financiële positie		
	Bijdrage gemeente Sluis	€ 2.367.430
	Eigen Vermogen 31-12-2020	€ 4.708.553
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 4.309.962
	Vreemd Vermogen 31-12-2020	€ 34.125.916
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 33.525.975
	Bedrijfsresultaat 2021	€ 755.012
Relatie met programmabegroting		
	Programma	4 - Bestuur en veiligheid

Openbaar Lichaam afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)

Verband		
	Naam	Openbaar lichaam afvalstoffenverwijdering Zeeland
	Website	www.olazzeeland.nl
	Vestigingsplaats	Nieuwdorp
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	Het doel van de Gemeenschappelijke regeling afvalstoffenverwijdering Zeeland (O.L.A.Z.) is de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het gebied van afvalstoffenverwijdering.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen.
	Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Wethouder C.L. Liefting
Financiële positie		
	Bijdrage gemeente Sluis	€ 1.215.000
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 481.940
	Eigen Vermogen 31-12-2022	€ 551.638
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 9.966.742
	Vreemd Vermogen 31-12-2022	€ 12.986.699
	Bedrijfsresultaat 2022	€ 69.698
Relatie met programmabegroting		
	Programma	1 - Ruimte en beheer

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zeeland

Verband		
	Naam	GGD Zeeland
	Website	www.ggdzeeland.nl
	Vestigingsplaats	Goes
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	Het openbaar lichaam is ingesteld met als doel behartigen van de gezamenlijke belangen van de deelnemers met bovenstaande wet- en regelgeving. Gerefereerd wordt aan de Wet publieke gezondheid, de Wet veiligheidsregio's en de Wet op de lijkbezorging.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen
	Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Wethouder C.L. Liefting
Financiële positie		
	Bijdrage gemeente Sluis	€ 900.020
	Eigen Vermogen 31-12-2020	€ -1.289.047
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 1.419.584
	Vreemd Vermogen 31-12-2020	€ 25.170.985
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 23.407.356
	Bedrijfsresultaat 2021	€ -3.737.762
Relatie met programmabegroting		
	Programma	3 - Sociaal domein

Dethon

Verband		
	Naam	Dethon
	Website	www.dethon.nl
	Vestigingsplaats	Terneuzen
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	De Dethon voert voor de gemeente de taken op grond van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. Daarnaast is in de deze gemeenschappelijke regeling het WSP (werkservicepunt) opgenomen dat voorziet in het verbinden van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Via deze gemeenschappelijke regeling worden verschillende re-integratieprojecten gerealiseerd.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Hulst en Terneuzen.
	Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
	Portefeuillehouder	Wethouder C.L. Liefting
Financiële positie		
	Bijdrage gemeente Sluis	€ 522.266
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 1.486.733
	Eigen Vermogen 31-12-2022	€ 1.486.733
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 12.741.058
	Vreemd Vermogen 31-12-2022	€ 12.608.063
	Bedrijfsresultaat 2022	€ -
Relatie met programmabegroting		
	Programma	3 - Sociaal domein

SWV Collectief Vervoer Zeeuwsch-Vlaanderen

Verband		
	Naam	SWV collectief vervoer Zeeuwsch-Vlaanderen
	Website	-
	Vestigingsplaats	Terneuzen
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	De gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Collectief Vraagafhankelijk Vervoer Zeeuws-Vlaanderen regelt voor de gemeenten Hulst, Sluis en Terneuzen het vervoer van WMO-gerechtigden, het leerlingenvervoer en het jeugdzorgvervoer. De gemeenschappelijke regeling is eigenaar van de Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland BV (GVC). Deze vervoerscentrale regisseert het doelgroepenvervoer in de regio Zeeland en Goeree-Overflakkee. In opdracht van de Provincie Zeeland organiseert de GVC ook het Haltetaxi-vervoer.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Naast gemeente Sluis: de gemeenten Hulst en Terneuzen
	Vertegenwoordiging	Dagelijks Bestuur
	Portefeuillehouder	Wethouder C.L. Liefting
Financiële positie		
	Bijdrage gemeente Sluis	€ 1.403.261
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ -
	Eigen Vermogen 31-12-2022	€ -
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 563.606
	Vreemd Vermogen 31-12-2022	€ 540.725
	Bedrijfsresultaat 2022	€ -
Relatie met programmabegroting		
	Programma	3 - Sociaal domein

Sabewa

Verband		
	Naam	Sabewa Zeeland
	Website	www.sabewazeeland.nl
	Vestigingsplaats	Terneuzen
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	Het beogen dat de werkzaamheden op een zodanige schaal worden georganiseerd dat hierdoor minder sprake is van kwetsbaarheid, dat de kwaliteit gehandhaafd of mogelijk verbeterd wordt en efficiëncyvoordeel wordt behaald.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Reimerswaal, Terneuzen, Tholen en Waterschap scheldestromen
	Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Wethouder J. Werkman
Financiële positie		
	Bijdrage gemeente Sluis	€ 697.474
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 330.477
	Eigen Vermogen 31-12-2022	€ 127.597
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 8.564.003
	Vreemd Vermogen 31-12-2022	€ 7.727.073
	Bedrijfsresultaat 2022	€ 127.597
Relatie met programmabegroting		
	Programma	5 - Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland

Verband		
	Naam	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland
	Website	www.rud-zeeland.nl
	Vestigingsplaats	Terneuzen
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	Samen werken aan een schone en veilige werk- en leefomgeving door middel van klantvriendelijk, professioneel, doelmatig en conform vastgestelde kwaliteitseisen en dienstverleningsnormen.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen, de provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen.
	Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Wethouder C.L. Liefting
Financiële positie		
	Bijdrage gemeente Sluis	€ 682.400
	Eigen Vermogen 31-12-2020	€ 1.596.642
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 2.368.580
	Vreemd Vermogen 31-12-2020	€ 1.752.250
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 2.598.095
	Bedrijfsresultaat 2020	€ 888.831
Relatie met programmabegroting		
	Programma	1 - Ruimte en beheer

PZEM

Verband		
	Naam	PZEM NV
	Website	www.pzem.nl
	Vestigingsplaats	Middelburg
	Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	PZEM richt zich op productie, handel en levering van energieproducten en -diensten op de zakelijke markt.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Provincies Zeeland, Noord-Brobant en Zuid-Holland. Gemeenten: Sluis, Terneuzen, Hulst, Vlissingen, Middelburg, Veere, Borsele, Goes, Kapelle, Reimerswaal, Noord-Beveland, Tholen, Schouwen-Duiveland, Woensdrecht, Bergen op Zoom en Goeree-Overflakkee.
	Vertegenwoordiging	Algemene vergadering aandeelhouders
	Portefeuillehouder	Wethouder J. Werkman
Financiële positie		
	Dividend 2022	€ 2.992.409
	Eigen Vermogen 31-12-2020	€ 1.376.990.000
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 1.650.908.000
	Vreemd Vermogen 31-12-2020	€ 13.700.000
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 6.174.000
	Bedrijfsresultaat 2020	€ 235.065.000
Relatie met programmabegroting		
	Programma	2 - Economie

GBE Aqua

Verband		
	Naam	GBE Aqua
	Website	n.v.t.
	Vestigingsplaats	Rotterdam
	Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	GBE Aqua B.V. (verder GBEA) is opgericht op 15 november 2021. Doel is beheren en houden van de aandelen in Evides en het uitoefenen van stemrecht daarop voor eigen rekening en risico, maar ten behoeve van de aandeelhouders van de vennootschap. GBEA houdt 50% van de aandelen in Evides. Gemeenschappelijk Bezit Evides (GBE) houdt de andere 50% van de aandelen.
	Deelnemers	17 publiekrechtelijke rechtspersonen: Provincie Zeeland, gemeenten: Bergen op Zoom, Borssele, Goeree-Overflakkee, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Sluis, Terneuzen, Tholen, Veere, Vlissingen en Woensdrecht
Bestuurlijke relatie		
	Vertegenwoordiging	Algemene vertegenwoordiging aandeelhouders
	Portefeuillehouder	Wethouder J. Werkman
Financiële positie		
	Eigen Vermogen 31-12-2021	-
	Eigen Vermogen 31-12-2022	€ 30.452.671
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	-
	Vreemd Vermogen 31-12-2022	€ 263.705.830
	Bedrijfsresultaat 2022	€ 25.167.706
Relatie met programmabegroting		
	Programma	2 - Economie

NV Economische Impuls Zeeland

Verband		
	Naam	NV Economische Impuls Zeeland
	Website	www.impulszeeland.nl
	Vestigingsplaats	Middelburg
	Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	NV Economische Impuls Zeeland (Impuls) werkt samen met ondernemers aan een innovatief en economisch gezond Zeeland. Dit doet ze onder andere door ondernemers hulp te bieden bij het vestigen van bedrijven en door verschillende projecten te ondersteunen.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	ABN AMRO, Dow Benelux BV, gemeente Borsele, gemeente Goes, gemeente Hulst, gemeente Kapelle, gemeente Middelburg, gemeente Noord-Beveland, gemeente Reimerswaal, gemeente Schouwen-Duiveland, gemeente Sluis, gemeente Terneuzen, gemeente Tholen, gemeente Veere, gemeente Vlissingen, Kamer van Koophandel voor Zuidwest-Nederland, Provincie Zeeland en Rabobank.
	Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
	Portefeuillehouder	Wethouder J. Werkman
Financiële positie		
	Bijdrage gemeente Sluis 23.120 inwoners x 1,047	€ 29.404
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 8.158.791
	Eigen Vermogen 31-12-2022	€ 9.974.029
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 3.411.880
	Vreemd Vermogen 31-12-2022	€ 3.650.522
	Bedrijfsresultaat 2022	€ -6.092
Relatie met programmabegroting		
	Programma	2 - Economie

Holding Zeeuwse Visveiling B.V.

Verband		
	Naam	Holding Zeeuwse Visveiling B.V.
	Website	www.zeeuwsevisveilingen.nl
	Vestigingsplaats	Vlissingen
	Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	Per 1 januari 2005 is de Zeeuwse Visveiling B.V. opgericht. Deze Holding bezit de aandelen van de Zeeuwse Visveiling Breskens NV en de aandelen van de Zeeuwse Visveiling Vlissingen BV, die hierdoor per dezelfde datum zijn gefuseerd. Doel van de fusie was het neerzetten van een sterke visveilingorganisatie in Zeeland om de marktpositie te versterken, de kosten te reduceren, de service aan de vissers en vishandel te continueren en beter op toekomstige ontwikkelingen in te spelen. De gemeenten Sluis en Vlissingen bezitten aandelen in de Holding Zeeuwse Visveiling BV. De verhouding is hierbij 35:65.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Naast de gemeente Sluis, de gemeente Vlissingen.
	Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
	Portefeuillehouder	Wethouder J. Werkman
Financiële positie		
	Totale begroting (exploitatie)	N.V.T.
	Bijdrage Gemeente Sluis	Mogelijk verlies van de veiling te Breskens komt voor rekening van de gemeente Sluis als reserve van de Visveilig niet toereikend is. De gemeente Sluis is niet verantwoordelijk voor het verlies van de Visveiling Vlissingen BV.
	Bijdrage gemeente Sluis	€ -
	Eigen Vermogen 31-12-2020	€ 5.176.108
	Eigen Vermogen 31-12-2021	nnb
	Vreemd Vermogen 31-12-2020	€ 54.990
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	nnb
	Bedrijfsresultaat 2021	nnb
Relatie met programmabegroting		
	Programma	2 - Economie

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Verband		
	Naam	N.V. Bank Nederlandse gemeenten
	Website	www.bng.nl
	Vestigingsplaats	Den Haag
	Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Nederlandse gemeenten
	Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
	Portefeuillehouder	Wethouder J. Werkman
Financiële positie		
	Dividend gemeente Sluis (2022)	€ 23.119
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 5.062.000.000
	Eigen Vermogen 31-12-2022	€ 4.615.000.000
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 143.995.000.000
	Vreemd Vermogen 31-12-2022	€ 107.459.000.000
	Bedrijfsresultaat 2022	€ 300.000.000
Relatie met programmabegroting		
	Programma	5 - Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Verband		
	Naam	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
	Website	www.vng.nl
	Vestigingsplaats	Den Haag
	Rechtsvorm	Vereniging
Inhoud		
	Doelstelling en Visie	1. De Vereniging heeft ten doel haar leden collectief en individueel bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken. 2. De Vereniging heeft voorts tot doel voor de leden of groepen van leden afspraken te maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector. 3. De Vereniging heeft tevens ten doel het behartigen van de belangen van haar leden welke samenhangen met de door hen uitgevoerde bestuurs- en beheerstaken alsook de met deze taken samenhangende: a. voorwaarden, tarieven en prijzen voor (onder andere energie gerelateerde) producten en diensten, alsmede; b. de overige aan het gebruik van hierboven genoemde producten gerelateerde kosten en voorwaarden.
Bestuurlijke relatie		
	Deelnemers	Naast Sluis: Alle Nederlandse gemeenten.
	Vertegenwoordiging	Lidmaatschap en stemrecht.
	Portefeuillehouder	Burgemeester mr. M.M.D. Vermue
Financiële positie		
	Contributie 2021	€ 46.265
	Eigen Vermogen 31-12-2020	€ 62.377.000
	Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 63.912.000
	Vreemd Vermogen 31-12-2020	€ 74.248.000
	Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 79.894.000
	Bedrijfsresultaat 2021	€ -53.000
Relatie met programmabegroting		
	Programma	4 - Bestuur en veiligheid

Vereniging Zeeuwse Gemeenten

Verband		
Naam	Vereniging Zeeuwse gemeenten	
Website	www.vng.nl/vzg	
Vestigingsplaats	Vlissingen	
Rechtsvorm	Vereniging	
Inhoud		
Doelstelling en Visie	Het behartigen van belangen die aan haar leden gemeenschappelijk eigen zijn.	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen.	
Bestuurlijke relatie		
Vertegenwoordiging	Bestuurslid	
Portefeuillehouder	Burgemeester mr. M.M.D. Vermue	
Financiële positie		
Contributie 2021		€ 13.452
Eigen Vermogen 31-12-2020		
Eigen Vermogen 31-12-2021		€ 24.109
Vreemd Vermogen 31-12-2020		
Vreemd Vermogen 31-12-2021		
Bedrijfsresultaat 2021		€ -23.498
Relatie met programmabegroting		
Programma	4 - Bestuur en veiligheid	

Paragraaf Financiering

De paragraaf financiering behandelt de treasuryfunctie van de gemeente. In deze paragraaf komt het risicobeheer van de financieringsportefeuille aan de orde en wordt inzicht geboden in de ontwikkeling van de financieringsportefeuille van de gemeente. De treasuryfunctie heeft als doel tegen gunstige condities en tegen zo laag mogelijke kosten te voorzien in de benodigde financieringsmiddelen en daarbij risico's zoveel mogelijk uit te sluiten.

De gemeente beschikt in relatie tot het investeringsniveau in beperkte mate over eigen financieringsmiddelen. De treasury-activiteiten richten zich dan ook vooral op het zo effectief en doelmatig mogelijk aantrekken en inzetten van vreemd vermogen. Door het doorlopend bijhouden van een liquiditeitsplanning en het volgen van ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt, wordt ingezet op het afsluiten van geldleningen op het meest gunstige moment en tegen de meest gunstige voorwaarden.

Het beleid voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het Treasurystatuut dat op 13 april 2021 geactualiseerd is.
De belangrijkste punten zijn:
- Om de interne liquiditeitsrisico’s te bepalen wordt een liquiditeitenplanning opgesteld voor zowel de korte (één jaar) als de langere termijn (meerjarig);
- Het aantrekken van leningen geschiedt door een offerte aan te vragen bij tenminste twee financiële instellingen.
- Dat bij het aangaan van een langlopende geldlening gekeken zal worden welke investeringen er uitgevoerd moeten worden waarbij dan voornamelijk gekeken wordt naar de afschrijvingstermijn van deze investeringen. De looptijd van de langlopende geldlening wordt hierop bepaald.

Risico's op beheer en verstrekte gelden

Risicobeheer
De kasgeldlimiet is het maximumbedrag aan leningen en kredieten met een looptijd van minder dan 1 jaar dat de gemeente op mag nemen. De minister heeft dat op 8,5% van het begrotingstotaal vastgesteld. Voor gemeente Sluis was dit in 2022 € 6,4 miljoen.
In 2022 is de kasgeldlimiet in kwartaal 1 en 2 overschreden.
De gemeenten lopen renterisico op het moment dat nieuwe leningen moeten worden aangetrokken of als een renteherziening van toepassing is. Om het renterisico te beheersen, is in de Wet FIDO de renterisiconorm geformuleerd. De renterisiconorm is door de minister vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. De gemeente Sluis is in 2022 onder de norm gebleven, de gemeente heeft geen geldleningen afgesloten met een renteherziening. In 2022 heeft de gemeente Sluis één langlopende geldlening afgesloten zoals in de begroting 2022 opgenomen was.

Kredietrisico op verstrekte gelden
Leningen en garanties worden slechts verstrekt uit hoofde van “de publieke taak” en aan door de gemeenteraad goedgekeurde derde partijen.
Aan uitgezette langlopende geldleningen stond op 31 december 2022 een bedrag uit van € 1.574.198. Het bedrag aan uitgezette gelden per 31 december 2022 heeft betrekking op verstrekte leningen aan verenigingen en stichtingen binnen onze gemeente.
Het totale bezit aan aandelen N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Vismijn, GBE Aqua en Delta Nutsbedrijven bedraagt € 333.407 (waardering tegen verkrijgingsprijs).
Gemeente Sluis loopt nauwelijks kredietrisico’s op de vaste uitzettingen. De uitgezette gelden hebben in alle gevallen een voorzichtig karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico’s.

Mutaties in leningenportefeuille

	Bedragen x € 1.000	2022
	Saldo per 1 januari 2022	51.132
	Vermeerderingen	8.500
	Verminderingen (aflossingen)	5.155
	Saldo per 31 december 2022	**54.477**

Het is gebruikelijk dat gemeenten het principe van totaal financiering hanteren, dat wil zeggen dat een lening niet direct gekoppeld wordt aan één bepaalde investering. Het gaat om de totaliteit van de financieringsbehoefte. Dus op jaarbasis wordt bepaald hoeveel nodig is en vervolgens wordt dit in een totaalbedrag aangetrokken. Voor de financiering in 2022 hebben we de kasgeldlimiet zoveel als mogelijk benut en halverwege 2022 is er een langlopende geldlening van € 8,5 miljoen afgesloten.

Liquiditeitenplanning

Liquiditeitenplanning
Op basis van een zo nauwkeurig mogelijke voorspelling van de in- en uitgaande geldstromen kan de organisatie tijdig actie ondernemen om tekorten aan te vullen en overschotten uit te zetten.

Rekeningstructuur
Een goede bankrekeningstructuur bevordert effectief saldobeheer. Een dergelijke structuur bestaat uit een beperkt aantal rekeningen en een beperkt aantal bankrelaties.

Per 1 januari 2018 is het huisbankierschap ondergebracht bij de ING. Tevens heeft de gemeente een rekening bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Tenminste eenmaal per jaar worden er contacten onderhouden met de betreffende bankinstellingen. De kredietlimiet is het maximale debetsaldo op een rekening-courant bij een financiële instelling. Gemeente Sluis heeft een kredietlimiet van € 1.000.000 bij de BNG en € 1.000.000 bij de ING.

Renteschema

In onderstaand renteschema treft u het resultaat op het taakveld Treasury aan. In de jaarrekening zijn de rentekosten van zowel kort als lang geld verdeeld over de grondexploitatie en de overige taakvelden.

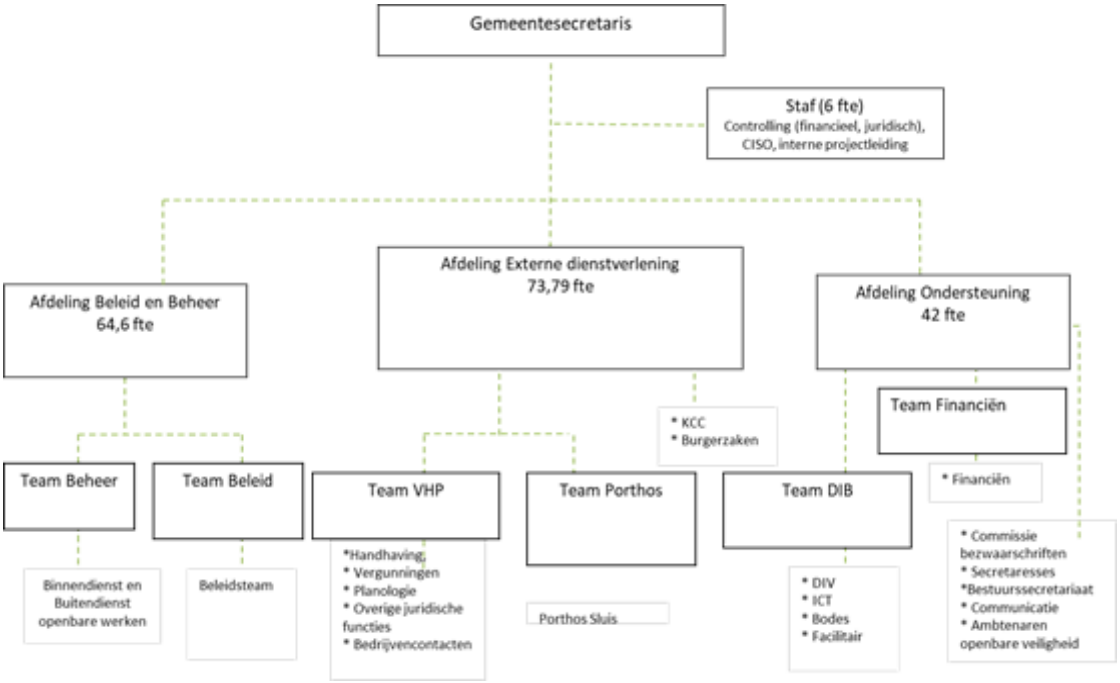
	Bedragen x € 1.000	Begroting 2022	Rekening 2022
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.473	1.416
b.	De externe rentebaten	15	27
	Totaal door te rekenen externe rente	**1.458**	**1.389**
c.	Rente die aan grondexploitatie moet worden doorberekend	59	9
	Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
	Saldo door te rekenen externe rente	**1.399**	**1.380**
d1.	Rente over eigen vermogen	0	0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0	0
	De aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.399**	**1.380**
e.	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.399	1.404
f.	**Renteresultaat op het taakveld treasury**	**0**	**-24**

Paragraaf Bedrijfsvoering

In deze paragraaf kijken we terug op de ontwikkelingen in 2022 op het gebied van de bedrijfsvoering (personeel en organisatie). Een jaar dat begon in coronatijd, maar vanaf april stapsgewijs opbouwde naar het werken in ‘een nieuw normaal’. We rapporteren aan de hand van de onderwerpen zoals deze zijn verwoord in de paragraaf Bedrijfsvoering in de begroting 2022, en toegelicht tijdens de informatiecarrousel op 12 mei 2022. Conform de richtlijnen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) lichten we in deze paragraaf ook de overhead toe.

Organogram en formatie

Per 1 januari 2022 bedroeg de vaste formatie 186,39 fte en zag het organogram er als volgt uit:

De formatie en het organogram zijn in 2022 ongewijzigd gebleven. De personeelslasten voor de vaste formatie in de begroting 2022 bedroegen € 15,6 miljoen. Dit is gelijk aan 2021, met inachtneming van 1,2% indexering. We ronden het jaar binnen dit budget af.

Speerpunten 2022

In 2020 en 2021 had het coronavirus een grote impact op de aard en omvang van de bedrijfsvoering, de werkbelasting, en de arbeidsomstandigheden. Het lerend vermogen, de veerkracht en de kwaliteiten van onze organisatie zijn daarin flink uitgedaagd. Na deze 2 dynamische jaren keken we uit naar 2022, als het jaar om te werken vanuit ‘een nieuw normaal’. Uitgangpunt daarbij was om het goede dat we in coronatijd geleerd hebben te behouden, en ontwikkelkansen verder te benutten. In de begroting 2022 zijn in dit kader de volgende 4 speerpunten benoemd:

1. Organisatieontwikkeling (herijking op basis van coronajaren)
2. Toekomstbestendig en flexibel werken
3. Arbeidsmarktcommunicatie

4. Kansen in Bedrijfsvoering, Dienstverlening en Communicatie

Per punt lichten we resultaten uit 2022 toe.

1. Organisatieontwikkeling (herijking op basis van coronajaren)

Eind 2018 heeft onze organisatie een missie, visie en kernwaarden geformuleerd. Dit na een zorgvuldig proces waarin een brede vertegenwoordiging uit de organisatie, het college, de gemeenteraad en externe belanghebbenden betrokken waren.

Missie
Onze organisatie is er voor burgers, bedrijven, bezoekers en het bestuur van de gemeente Sluis. We zijn betrokken, proactief en werken samen met partners. Professionaliteit en integraliteit staan centraal.

Visie
We denken mee met onze klanten, activeren hen, kennen hun wensen en stemmen onze dienstverlening en rol daarop af. Onze basis is op orde en wij werken integraal. We zijn een toekomstbestendige en wendbare organisatie die voortdurend investeert in kennis, vaardigheden, technologie en samenwerking met partners.

Kernwaarden
Waarden die wij uitdragen aan onze klanten zijn: Proactief, Integraal, Betrokken en Professioneel.

Bij deze missie, visie en strategie hoort het organisatieontwikkelingsprogramma Sluis Opgeschut, met de ‘poten’ Strategie en Cultuur. Onder Strategie vallen processen die bijdragen aan de basis op orde, de klantervaring centraal stellen en het toekomstbestendig en wendbaar organiseren. Cultuur gaat over houding, gedrag en samenwerking. Voor de uitvoering van Sluis Opgeschut is een meerjarige planning opgesteld. In 2020 en 2021 werd deze planning doorkruist door corona. Prioriteit is toen gelegd bij het zo goed mogelijk continueren van onze dienstverlening, en bij het uitvoeren van crisistaken.

In 2022 hebben we de planning terug opgepakt en herijkt op basis van wat we in de coronajaren gedaan en geleerd hebben. Denk daarbij aan versnelde digitalisering, vernieuwde werkvormen en andere wijzen van samenwerking. De focus bij Strategie is gelegd op het verder inrichten van processen, procesoptimalisatie, procesbeheersing en het verder ontwikkelen van projectmatig werken (conform het coalitieakkoord ‘Strategie met ambitie’). Bij Cultuur tekende het eerste kwartaal zich nog door corona. Nadat in maart de laatste maatregelen wegvielen, is veel aandacht besteed aan de fysieke terugkeer en het elkaar ‘opnieuw leren kennen’.
We zijn daarnaast aan de slag gegaan met de terugkerende, organisatiebrede rode draden uit de medewerkersonderzoeken (2020 en 2021):

- Werkvoorraad (balans taken-menskracht)
- Herstelbehoefte

Deze rode draden hebben we geplaatst in het geheel van reguliere taken, ambities uit het coalitieakkoord ‘Strategie met ambitie’, extra landelijke opgaven (zoals opvang vluchtelingen), een veranderende klantvraag en nieuwe wettelijke taken (zoals rechtmatigheidsverantwoording). We constateerden dat het blijven prioriteren, zoals de afgelopen jaren gebeurde, in deze totale opgaaf geen afdoende oplossing meer is. Dit heeft geleid tot het voorstel in de begroting 2023 (paragrafen Bedrijfsvoering en Grote projecten), ter versterking van de organisatie en de bedrijfsvoering. Dit langs 3 lijnen:

- Budget voor bemensing projecten
- Spreiding van projecten

- Versterking op de basistaken (+ 6,5 fte).

Na het vaststellen van de begroting (10 november 2022) zijn de stappen gezet om de formatieve versterking vanaf 2023 te realiseren. Volgend uit de paragraaf Grote projecten is daarnaast het project Portfoliomanagement gestart. Doelstelling daarvan is overzicht, coördinatie en onderlinge afstemming voor het geheel aan projecten (regulier én majeure), rekening houdend met reguliere taken (going concern). Centraal staat dat er duidelijke prioriteitstelling kan plaats vinden in verdeling van middelen versus het realiseren van doelen. De implementatie is voorzien in 2023.

2. Toekomstbestendig en flexibel werken

In afstemming met de medezeggenschap hebben we de Regeling Tijd- en plaatsbewust werken vastgesteld. Deze maakt een combinatie mogelijk van thuis en op kantoor werken, met behoud van kwaliteit en kwantiteit van werkzaamheden. In de Regeling staan de randvoorwaarden waaronder het hybride werken mogelijk is, zoals het inrichting van een Arbo technisch verantwoorde thuiswerkplek. De eerste ervaringen zijn positief. We zien een gemiddelde bezetting van 50 tot 60% per dag. Inherent aan hun taken maken bijvoorbeeld onze medewerkers van het Klanten Contact Centrum en de buitendienst minder gebruik van deze Regeling.

3. Arbeidsmarktcommunicatie (boeien en binden)

De VNG en de landelijke personeelsmonitor gemeenten (A&O fonds) laten de afgelopen jaren een aantal uitdagingen zien voor gemeenten tussen 20.000 en 50.000 inwoners:

- Uitstroom wegens pensionering is aanhoudend hoog.
- Het wordt steeds lastiger om mensen jarenlang vast te houden.
- Er is een krapte op de arbeidsmarkt, waardoor vacatures lastig te vervullen zijn.

Deze uitdagingen zijn ook in organisatie herkenbaar (zie Uit-, door- en instroom). Het boeien en binden van mensen is in 2022 dan ook een belangrijke opgaaf geweest.
Voor het boeien (de werving) hebben we gewerkt met een mix van wervingsinstrumenten. We maakten gebruik van de inzet van werving- en selectiebureaus, hebben meer via social media gedaan en zijn actief geweest op banenmarkten (zoals Rootzz, HZ en Scalda). Onze werving richtte zich op Nederland en Vlaanderen. Daarnaast hebben we actief stageplaatsen aangeboden, en ons traineeprogramma voortgezet.

Ook het aantrekkelijk houden van onze werkomgeving (het binden) heeft veel aandacht gehad. Naast de Regeling Tijd- en plaatsbewust werken is per 2023 de Regeling vergoeding woon-werkverkeer ingesteld. Er is nog meer ruimte geweest voor interne doorstroommogelijkheden, opleiding en loopbaanontwikkeling. We zijn doorgegaan met het beloningsbeleid voor uitzonderlijke prestaties en hebben voorzieningen gefaciliteerd op het gebied van catering en gezondheid/vitaliteit. We zijn daarnaast blij met onze actieve personeelsvereniging.

Bij het openstellen van vacatures is gewerkt met het geldende afwegingskader Vacatures. Dat betekent dat per vacature wordt beoordeeld of, en zo ja hoe, deze opgevolgd wordt. De opties daarbij zijn: 1 op 1 invullen, invullen in hetzelfde werkveld maar met een geactualiseerd pakket (bijvoorbeeld als gevolg van nieuwe taken), niet invullen en de capaciteit elders in de organisatie inzetten, niet invullen en capaciteit achter de hand houden om waar nodig flexibel in te zetten.

Het overgrote deel van de vacatures hebben we in 2022 ingevuld. Voor sommige functies zijn daarbij meerdere wervingsrondes nodig geweest. We ervaren aanhoudend moeite bij

vacatures op het gebied van ruimtelijke ordening, planologie, toezicht en handhaving. Op deze plaatsen is er in 2022 ingezet op inhuur. In een enkel geval was ook het verkrijgen van inhuur moeizaam. Daar is noodgedwongen overgegaan tot prioriteren.

4. Kansen in Bedrijfsvoering, Dienstverlening en Communicatie

In coronatijd is versneld uitvoering gegeven aan het digitaal werken. Ook is een meerjarig beleidsplan voor de Bedrijfsvoering vastgesteld. Daarin zijn ontwikkelingen beschreven op het gebied van ICT, facilitair, financiën en documentaire informatievoorziening. Naast een toekomstbestendige bedrijfsvoering (wat past in Sluis Opgeschut) stimuleert het plan nieuwe kansen voor onze Dienstverlening en Communicatie. In programma 4 van deze jaarstukken wordt gerapporteerd over de stappen in 2022.

Wij vinden het van belang te kunnen leren van ervaringen elders. Daarom hebben we in 2022 deelgenomen aan Vensters voor Bedrijfsvoering (VvB). Dit instrument geeft gemeenten nader zicht op hun bedrijfsvoering, dienstverlening en ontwikkelmogelijkheden. Daarnaast kan de eigen informatie vergeleken worden (benchmark) met die van vergelijkbare gemeenten. VvB is een initiatief van onder andere de Vereniging van Gemeentesecretarissen, VNG Realisatie en ICTU (verbetering digitale dienstverlening met ICT).

Uit de resultaten blijkt een positief beeld op diverse punten, waaronder een dalende overhead, de aanpak van verzuim en een gezonde verhouding tussen in- en uitstroom. Verbeterkansen liggen er op het gebied van meer datagestuurd werken, ter sturing en ondersteuning van het beleid. Dit punt is opgepakt door ontwikkeling van onder andere dashboards voor het sociaal domein en formatieve ruimte voor functioneel en databeheer (Omgevingswet, sociaal domein).

Uitstroom, doorstroom en instroom

In 2022 hebben 10 medewerkers afscheid genomen wegens (vervroegde) pensionering. In 2 situaties is een tijdelijk contract niet omgezet in een vast contract. We hebben van 9 mensen afscheid genomen wegens het aanvaarden van een baan elders, en van 5 medewerkers wegens overige redenen (waaronder ziekte, persoonlijke omstandigheden). In 2022 waren 122 medewerkers langer dan 6 jaar in dienst. Er is een interne doorstroom geweest van 5 personen, waaronder 3 trainees. We hebben 13 stageplaatsen vervuld en 1 Beroepsbegeleidende Leerweg (BBL-stage). Er zijn 25 personen in dienst getreden.

Inhuur derden

De afgelopen jaren bedroeg de post Inhuur derden € 142.000. Ten opzichte van het totale personeelsbudget is dit circa 1%. De praktijk liet zien dat over de afgelopen jaren gemiddeld rond de 10% inhuur plaatsvindt (landelijk: 17%) met uiteenlopende aanleidingen en doelen. Zo huren we in bij grote projecten, bij ziekte, daar waar vacatures niet vervuld raken of voor het tijdelijk opvangen van extra taken. We zoeken daarbij steeds naar een zo passend mogelijke dekking, zoals projectbudget, vacatureruimte en de reserve Bedrijfsvoering. De feitelijke post Inhuur derden is daarmee zo veel mogelijk afgeschermd voor onontkoombare situaties.

Gezien het jarenlange verschil tussen de begroting en de werkelijkheid is de post tegen het licht gehouden in het kader van Realistisch begroten. Op basis daarvan heeft u bij de begroting 2022 ingestemd met een verhoging van 1% naar 5%. In 2022 was het bedrag daarmee € 542.000. We ronden het jaar binnen dit budget af.

Opleidingsbudget

In de begroting 2022 is een opleidingsbudget opgenomen van € 339.000. Dit is benut voor opleidingen in het kader van vakbekwaamheid en persoonlijke en/of loopbaanontwikkeling. In de nasleep van de coronapandemie heeft een aantal opleidingen niet plaatsgehad en/of zijn deze pas later in het jaar kunnen starten. Hierdoor is het budget niet volledig benut en resteert er incidenteel een bedrag van € 179.000. Bij de resultaatbestemming doen wij u hierover een voorstel.

Ziekteverzuim

In 2022 heeft het ziekteverzuim continu aandacht gehad. Samen met de Arbo Unie hebben we het (potentieel) verzuim nauwlettend opgevolgd. In 2022 was ons verzuim 5,8%, waarvan 3,9% langdurig verzuim van 42 dagen of langer. De meldingsfrequentie was 1,19. In het eerste kwartaal zagen we een stijging in het kortdurend verzuim (< 8 dagen) en in het middellang verzuim (8-42 dagen). Deze kwam voort uit coronabesmettingen en een griepgolf. Vanaf het tweede kwartaal daalde het percentage. Onze cijfers sluiten aan op de landelijk gemiddelden voor gemeenten van onze omvang. In 2022 is de voorbereiding gestart voor een nieuwe aanbesteding van de Arbo dienstverlening. Dit omdat het contract met de Arbo Unie afliep.

Huisvesting

Na 2 coronajaren met weinig fysieke aanwezigheid, zijn de werkplekken vanaf maart/april 2022 weer terug in gebruik genomen. Aandacht is daarbij uitgegaan naar Arbo technische zaken en interne veiligheid.

Onze Arbo-coördinator heeft in 2022, samen met de preventiemedewerkers, de werkomstandigheden geschouwd. Dit gaat zowel om fysieke zaken (inrichting van werkplekken en ruimtes, opslag van materieel en dergelijke) als om het inregelen van processen, protocollen en andere interne veiligheidsmaatregelen.
Onder leiding van de coördinator interne veiligheid is de vacante positie van hoofd BHV ingevuld en hebben 8 medewerkers de training ploegleider afgerond. Daarmee is het BHV-team terug op volle sterkte gebracht. Ook is een oefen- en trainingsprogramma ingezet.
In 2022 is een aanzet gemaakt om het agressieprotocol te herzien. We zoeken daarbij aansluiting bij de Zeeuwse aanpak op het gebied van Veilige Publieke Taak. Daarnaast was in 2022 het Collegiaal Opvang Team actief. Onze medewerkers kunnen geconfronteerd worden met (agressie)incidenten of andere situaties die veel impact hebben. Wij vinden het van belang dat er daarna opvang en zorg plaatsvindt. Het Collegiaal Opvang Team, dat uit eigen (daartoe opgeleide) mensen bestaat, draagt daar zorg voor.

Het gemeentehuis in Oostburg staat op de planning om de buitenzijde te laten verduurzamen (waaronder isolatie spouwmuren, vervanging glas, aanpassen plat dak). In afwachting van de resultaten van de verkenning Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen heeft deze activiteit in 2022 on hold gestaan. In de onderhoudsreserve gemeentelijke gebouwen blijft hiervoor € 303.000 beschikbaar.

In 2022 hebben we verdere uitvoering gegeven aan de verduurzaming van de gemeentelijke organisatie. Dit door maatregelen in te zetten die de ecologische voetafdruk te verkleinen, waaronder verlichting, inkoop en aanbesteding, verwarming, duurzame mokken en waterflessen.

Privacy & Informatiebeveiliging

Als gemeente werken we veel met privacygevoelige informatie. Informatiebeveiliging, privacy en beheersmaatregelen om risico's te beperken, zijn dan ook belangrijk. De wettelijke eisen worden steeds hoger. Daarom zijn in 2022 de ICT-voorzieningen en bijbehorende informatiebeveiliging blijvend ontwikkeld en is er continue aandacht geweest voor bewustwording en training van organisatie en bestuur. In de informatieve raadsbijeenkomst op 20 september 2022 bent u hierover bijgepraat.

Ons Strategisch Informatiebeveiliging & Privacy beleid bepaalt de kaders en verantwoordelijkheden om een adequate informatiebeveiliging en privacy in te richten en te onderhouden. Onderleggers daarvoor zijn de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO) en de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). In 2022 is aan steeds meer BIO en AVG-normen voldaan waarmee wederom een stap is gezet in het verhogen van onze weerbaarheid tegen cyberaanvallen en datalekken. Eind 2022 is door een ethisch hacker een PEN-test (gesimuleerde cyber aanval) uitgevoerd. De hacker is er niet in geslaagd binnen te dringen. Wel zijn er aanbevelingen geformuleerd die in de implementatieplanning zijn opgenomen.

Eind 2022 is gestart met de voorbereiding van de aankomende nieuwe Europese EU richtlijn 'NIS2', die in 2023 in wetgeving wordt vertaald. De omvang en de impact van NIS2 zijn potentieel enorm. Het doel is om de nationale veiligheid en Europa te borgen, waarbij digitale veiligheid een prioriteit is.

Met deze richtlijn wordt van een paar duizend vitale Europese entiteiten, zowel publieke als private, naar meer dan honderdduizend gegaan. Net als bij de AVG is er risico op boetes en op bestuurlijke aansprakelijkheid. De NIS2 wordt per oktober 2024 audit plichtig.
De jaarlijkse audit ENSIA is met goed resultaat doorlopen. De uitkomsten daarvan moeten wij rapporteren aan de gemeenteraad (horizontale verantwoording) en verschillende ministeries (verticale verantwoording). In 2022 is dit overeenkomstig gebeurd per brief van 30 juni 2022 die behandeld is in samenhang met de stukken uit de Planning & Control cyclus.

Rechtmatigheidsverantwoording

In 2022 zijn de voorbereidingen gedaan voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording met ingang van het verslagjaar 2023. De Eerste Kamer heeft in september 2022 ingestemd met deze wetswijziging. Eind november heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aangegeven dat de aanpassingen in de overige wet- en regelgeving, te weten Besluit accountantscontrole decentrale overheden en Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, in de loop van 2023 worden doorgevoerd.

De belangrijkste eerste activiteiten betreffen het aanpassen van de Controleverordening en de Financiële Verordening. Als tweede punt is het vergroten van de bewustwording op het gebied van de rechtmatigheid. Het Routeplan, met daarin de ambitie "Financieel in Control" maakt daarvan deel uit. Beide sporen zijn in 2022, in samenspraak met de auditcommissie, in voorbereiding genomen.

In 2022 is de Interne Controle (IC) op de materiële werkprocessen verder ingericht en is de onafhankelijkheid van de IC meer geborgd. Dit onder meer door het formaliseren van de staf per 1 januari 2022 en het aantrekken van een concerncontroller (per 1 mei 2022).

Overhead

Een verplicht onderdeel van de begroting als gevolg van de nieuwe begrotingsvoorschriften is het overzicht Overhead. Hierbij wordt de volgende definitie van overhead gehanteerd (conform Vensters voor Bedrijfsvoering: “Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant.”

Het overzicht Overhead voor 2022 ziet er als volgt uit:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Bedrijfsvoering	76	-	-76
Representatie	38	-	-38
Archiefbewaarplaatsen	55	-6	-61
Overhead	1	-	-1
ICT	1.841	0	-1.841
DIV/archief	233	-	-233
Facilitaire Zaken	341	0	-341
Financien	1.167	-0	-1.167
Huisvesting Oostburg	1.033	-25	-1.058
P en O	2.208	-21	-2.229
Secretaresses	477	-	-477
Team budgetten	343	-	-343
Communicatie/promotie	490	-	-490
Organisatieontwikkelingen	13	-	-13
Juridische advisering	374	-51	-425
Bezwaarschriften	181	-	-181
Klachtencommissie	5	-	-5
	8.877	**-102**	**-8.979**

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding
In de paragraaf ‘Grondbeleid’ geven we een beknopte toelichting op het gevoerde grondbeleid in 2022.

Volgens artikel 16 BBV bevat de paragraaf grondbeleid ten minste de volgende onderwerpen:
1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma’s die zijn opgenomen in de begroting;
2. De wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele voorspelling van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico’s van de grondzaken.

De wijze waarop deze onderwerpen in de paragraaf ‘Grondbeleid’ staan, is vormvrij. De paragraaf ‘Grondbeleid’ heeft een samenvattend karakter, maar is wel zelfstandig leesbaar.

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen van de programma’s
Op 25 februari 2021 stelde de raad het herziene visiedocument Krachtig Verbonden (hierna: het visiedocument) vast. Hierin staan de doelstellingen van het ruimtelijk beleid en de gekozen ontwikkelingsrichting van het ruimtegebruik in relatie tot de doelstellingen in de verschillende programma’s (zoals wonen, voorzieningen, recreatie, economie, landschap, verkeer en sociaal domein). Het visiedocument beschrijft ook de basis voor de gemeentelijke bevoegdheden met betrekking tot verevening van bovenplanse kosten en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen.

Op 23 september 2021 stelde de raad de herziene Nota Grondbeleid 2021 vast waarin de beleidskeuzes zijn gemaakt voor het grondbeleid. In de herziene nota is nadrukkelijker de koppeling gelegd tussen de ruimtelijke beleidsuitgangspunten, zoals benoemd in het visiedocument, en het te voeren grondbeleid. Ook het vereveningsprincipe en de inzet ervan is verder uitgewerkt.

Voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen gelden landelijke en provinciale beleidskaders. Doelstelling van het beleid is het aanbieden van voldoende kwalitatief hoogwaardige bedrijventerreinen. Er mag geen sprake zijn van een structureel groter aanbod dan de vraag is. . Waar mogelijk en verantwoord kan kleinschalige uitbreiding van de bedrijventerreinen plaatsvinden. Het provinciale beleid staat voor een klein terrein een eenmalige uitbreiding toe tot een maximum van 20% van het bestaande oppervlak, mits er sprake is van een landschappelijke of stedenbouwkundige afronding en mits regionaal afgestemd. Deze regionale afstemming vindt plaats in het Regionaal Bedrijventerreinenprogramma Zeeuws-Vlaanderen. Dit programma is in 2021 door de gemeenten Hulst, Sluis en Terneuzen herzien. In 2022 is het programma opnieuw geactualiseerd (peildatum 1-7-2022). In december 2022 is het geactualiseerde programma ter vaststelling aangeboden aan Gedeputeerde Staten (GS) van Zeeland. (Door GS vastgesteld in januari 2023).

2. De wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd
Bij de uitwerking van de verschillende ruimtelijke plannen dient onderscheid te worden gemaakt tussen actief grondbeleid, passief (faciliterend) grondbeleid of een tussenvorm waarbij sprake is van een samenwerking met private partijen. In de Nota Grondbeleid 2015-2020 was de keuze gemaakt om vooral faciliterend op passief grondbeleid te voeren. In de herziene Nota Grondbeleid maakten we de keuze voor situationeel grondbeleid. Situationeel

grondbeleid houdt in dat de gemeente per ontwikkeling (op projectniveau) beoordeelt of zij een actieve of faciliterende rol gaat vervullen.

De gemeente heeft in 2022 in totaal vier actieve gemeentelijke grondexploitaties, namelijk de uitbreidingsgedeeltes van de vier gemeentelijke bedrijventerreinen.
Daarnaast heeft de gemeente verschillende gronden in eigendom die in het verleden om strategische redenen zijn aangekocht. Deze gronden maken met ingang van 1 januari 2016 deel uit van de materiële vaste activa.

De gronden van de voormalige Euregiotuinen in Oostburg en het daaraan aansluitende perceel (totaaloppervlakte ca 13 ha) zijn in het verleden aangekocht. Voor deze locatie wordt door derden een concreet plan ontwikkeld. Het betreft hier volledig passief grondbeleid. In januari 2021 is de planologische procedure (voorontwerp bestemmingsplan) opgestart voor de realisatie van het plan. Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan, worden de gronden in eigendom overgedragen. Deze gronden zijn opgenomen onder de voorraden als handelsgoederen.

Tot slot heeft de gemeente meerdere gronden in eigendom die zijn vrijgekomen na het vervallen van een functie. Deze gronden moeten een nieuwe invulling krijgen. Het gaat hierbij meestal om een locatie in eigendom van de gemeente die haar functie heeft verloren, bijvoorbeeld een voormalige gemeentewerkplaats. De gronden die zijn vrijgekomen na de realisatie van het multifunctioneel centrum De Korre in Breskens liggen op meerdere locaties waaronder de locatie voormalige christelijke basisschool CBS (Europastraat), de peuterspeelzaal (J.F. de Millianostraat) en het voormalige dorpshuis De Uitkomst (Langeweg). De nieuwe invulling van deze locaties vindt plaats op basis van passief grondbeleid, omdat deze nieuwe invulling door derden wordt gerealiseerd. Met uitzondering van de locatie De Uitkomst liggen er nog geen concrete afspraken over een nieuwe invulling. De vrijgekomen locatie van de voormalige openbare basisschool OBS (J.H. van Dalestraat) betreft wel een locatie die deels in actief grondbeleid wordt uitgevoerd (met name de realisatie van vierkavels voor woningbouw). Een hiertoe vast te stellen exploitatieopzet wordt in 2023 ter vaststelling aangeboden.

3. Een actuele voorspelling van de te verwachten resultaten
De voorspelling in de paragraaf ‘Grondbeleid’ heeft als doel informatie te geven over welke invloed het grondbeleid heeft op de financiële positie van de gemeente. Zowel voor het begrotingsjaar als voor de komende jaren. Het gaat dus met name om de voorspelling van de uitkomsten van de actieve grondexploitaties, onderverdeeld naar winstgevende en verliesgevende complexen.

Vanaf 2021 is de interesse in percelen op de bedrijventerreinen flink toegenomen; er is meer bedrijventerrein verkocht dan vooraf geraamd. Door deze zeer gunstige ontwikkeling hebben we besloten om voor de terreinen Technopark en Deltahoek een deel van de eerder uit exploitatie genomen terreinen, opnieuw in exploitatie te nemen. Op 27 januari 2022 zijn de exploitatieopzetten van de bedrijventerreinen Deltahoek Uitbreiding en Technopark 2e Fase herzien door het opnieuw in exploitatie nemen van gronden bij deze bedrijventerreinen.

De reguliere herziening van de exploitatieopzetten vindt plaats in mei 2023. De financiële gevolgen hiervan zijn verwerkt in deze jaarstukken 2022 en vindt u samenvattend terug in onderstaande tabel. De exploitatie van bedrijventerrein De Vlaschaard III is per 31 december2022 afgesloten.

Bedrijventerreinen met exploitatieopzet

Naam van het plan	Verkocht 2022 in m²	Nog te verkopen voorraad grond per 31-12-2022 in m²	Looptijd plan t/m (jaartal)	Boekwaarde 31-12-2022 (afgerond) €
De Vlaschaard, Eede	0	0	2022	0
Stampershoek 5e fase, Oostburg	9.721	12.105	2026	349.270
Technopark 2e fase, Schoondijke	5.275	0	2024	-389.402
Deltahoek (uitbreiding), Breskens	9.329	18.101	2030	-1.742
Totalen:	**24.325**	**30.206**		**-41.874**

Gebruikte parameters
In de notitie Grondbeleid in de begroting en jaarstukken 2019 (hierna: de notitie) van de Commissie BBV staat aangegeven dat de toegerekende rente aan grondexploitaties moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen. Bij de herziene grondexploitaties wordt het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente gebruikt, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. De rentetoerekening vindt plaats op basis van de bruto-boekwaarden van de grondexploitaties (dus zonder rekening te houden met eventuele verliesvoorzieningen) van de bouwgronden in exploitatie (BIE's). Ook over grondexploitaties waarbij de verantwoorde baten hoger zijn dan de lasten, waardoor de boekwaarde van een BIE negatief is, wordt rente (in dit geval een baat) toegerekend.

Tot en met 2021 is de rente bij de verlieslatende grondexploitaties niet geactiveerd. Dit is alleen gedaan bij de winstgevende grondexploitaties namelijk Vlaschaard III en Deltahoek Uitbreiding. Met ingang van jaarrekening 2022 wordt de rente bij alle grondexploitaties geactiveerd. Er is rekening gehouden met een rentepercentage van 1,5% voor 2023, 3% voor 2024 en 2025 en 2% vanaf 2026.

Als inflatiepercentage is rekening gehouden met een kostenstijging van 4% in 2023, 3% in 2024 en 2025 en 2% vanaf 2026 (geen opbrengstenstijging want de verkoopprijs van de gronden wordt niet jaarlijks geïndexeerd).

Door de sterk gestegen kostprijzen van materialen, zijn de nog te maken kosten op Technopark en Stampershoek hoger geraamd. Voor Deltahoek vond de aanbesteding reeds plaats, zodat deze kostenraming ten opzichte van de vorige herziening niet is toegenomen.

Bedrijventerrein Vlaschaard III
In 2021 is het laatste perceel verkocht. De laatste werkzaamheden op het bedrijventerrein zijn in 2022 uitgevoerd, zodat deze exploitatie eind 2022 kon worden afgesloten. Het exploitatiesultaat bedraagt € 71.386. De exploitatie kan met dit bedrag worden afgewikkeld.

Bedrijventerrein Deltahoek Uitbreiding
In 2022 is 9.329 m² verkocht. Het resterende gedeelte van 18.101 m² kan nu nog niet worden uitgegeven omdat deze percelen niet kunnen worden ontsloten. De werkzaamheden voor deze extra ontsluitingen worden in 2023 gerealiseerd.

De voor dit terrein vastgestelde grondprijs bedraagt € 80/m². In 2019 is besloten om kwantumkorting toe te passen op dit terrein tot € 70/m², afhankelijk van de grootte van de kavels.

In maart 2017 is op dit terrein 36.811 m² uit exploitatie genomen. Daarvan is 19.986 m² ingezet voor de realisatie van een zonnepark. In januari 2022 is daarvan 16.825 m² opnieuw in exploitatie genomen. Ook voor dit nieuwe terrein is een verkoopprijs van € 80,-/m² vastgesteld met een kwantumkorting tot € 70/m², afhankelijk van de grootte van de kavels. Door toevoeging van deze extra gronden, is de looptijd van de grondexploitatie verlengd tot 31 december2030.

Per 1 januari2022 is een herziene grondexploitatie vastgesteld. Dit was voor de inbreng van het eerder genoemde terrein. Deze grondexploitatie liet op de einddatum in 2021 een winst zien van € 236.224. Dit is verwerkt in de jaarstukken 2021.

Bij het raadsbesluit van 27 januari 2022 is de exploitatieopzet van dit terrein opnieuw herzien na inbreng van de gronden. Deze herziene grondexploitatie liet een winst zien op einde looptijd van € 1.077.861,-. Dit heeft uiteraard alles te maken met de inbreng van de extra gronden. Deze gronden zijn pas in 2022 ingebracht. Daarom kunnen de financiële gevolgen ervan ook pas in de jaarrekening van 2022 worden verwerkt.

De in mei 2023 herziene exploitatieopzet laat een positief exploitatiesaldo per 31 december2030 zien van € 771.547. Deze geraamde winst van € 771.547,- is flink hoger dan de winst van € 236.224 uit de jaarstukken 2021.

Bedrijventerrein Stampershoek 5e Fase
Bij de herziening van de grondexploitaties in 2019 is besloten om een afwijkende vraagprijs van € 55/m² te hanteren voor onregelmatig gevormde percelen. Voor de overige percelen blijven de vraagprijzen gehanteerd (variërend van € 80 tot € 90/m²) waarbij voor het geheel als ondergrens de prijs van € 70/m² is opgenomen. Ook is besloten tot de mogelijkheid van uitgifte in erfpacht.

In 2022 is 9.721 m² verkocht. Per 31 december2022 resteert nog 12.105 m² aan te verkopen grond.
De herziene exploitatieopzet laat op de einddatum een verlies zien van € 905.461. Vorig jaar liet de exploitatie een verlies van € 827.862 zien op de einddatum.
De reeds gevormde voorziening ad € 827.862,- moet met € 77.599,- worden verhoogd. Dit is verwerkt in de jaarstukken 2022.

Bedrijventerrein Technopark 2e fase
Het laatste perceel op dit terrein is in 2021 verkocht.
Bij het raadsbesluit van 29 mei 2019 zijn gronden uit exploitatie genomen ter grootte van 5.275 m². Bij de herziening van deze grondexploitatie in januari 2022 is het perceel van 5.275 m² opnieuw in exploitatie genomen. Bij deze herziening is ook de looptijd van de exploitatie verlengd tot 31 december2024.

Per 1 januari2022 is een herziene grondexploitatie vastgesteld. Dit was voor de inbreng van het eerder genoemdeperceel. Deze grondexploitatie liet op de einddatum een verlies van € 245.829 zien Dit is verwerkt in de jaarstukken 2021.

Bij het raadsbesluit van 27 januari 2022 is de exploitatieopzet van dit terrein opnieuw herzien na inbreng van de gronden. Deze herziene grondexploitatie liet een winst zien op einde looptijd van € 32.660,-. Dit heeft uiteraard alles te maken met de inbreng van het perceel ad 5.275 m². Deze gronden zijn pas in 2022 ingebracht. Daarom kunnen de financiële gevolgen ervan ook pas in de jaarrekening van 2022 worden verwerkt.

De in mei 2023 herziene exploitatieopzet laat een negatief exploitatiesaldo van € 24.293 per 31 december2024 zien.
Het verlies van € 24.293,- is flink lager dan het verlies uit de jaarstukken 2021, zijnde € 245.829. De getroffen voorziening ad € 245.829 kan met € 221.536 worden verlaagd. Dit is verwerkt in de jaarstukken 2022.

De financiële gevolgen van de herziene exploitatieopzetten
De BBV regels bepalen dat verliezen moeten worden genomen op het moment dat ze inzichtelijk zijn. Echter, ook winst dient te worden genomen indien aan een aantal voorwaarden wordt voldaan.

Naam exploitatie	Voorziening januari 2022	Voorziening januari 2023	- Dotatie / + vrijval voorziening	Tussentijdse winstneming	Afwikkeling
					71.386
Stampershoek 5e fase	827.862	905.461	-77.599		
Technopark 2e fase	245.829	24.293	221.536		
Deltahoek Uitbreiding (winstgevend)				329.478	
Totaal	**1.073.691**	**929.754**	**143.937**	**329.478**	**71.386**

Verwerking hiervan vond plaats in de jaarstukken 2022.

4. Onderbouwing en uitgangspunten bij (tussentijdse) winstneming
De herziene exploitatieopzetten laten een flinke winstgevende exploitatie zien voor Deltahoek Uitbreiding.
Voor de winstneming geldt de ‘percentage of completion methode’ (POC). Hiermee bedoelen we dat voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, de winst op basis van de eindwaarde kan worden genomen.
Op de exploitatie Deltahoek Uitbreiding is in 2021 winst genomen ter hoogte van € 135.000,-. In 2022 kan opnieuw winst worden genomen. Deze bedraagt € 329.478,-.

5. Beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico’s
Aan het uitvoeren van grondbeleid zijn risico’s verbonden. Deze risico’s beheersen wedoor middel van risicomanagement. Onderdeel hiervan is, naast het voorkomen en beperken van risico’s, ook het vormen van reserves (weerstandscapaciteit) om de nadelen van het eventueel voordoen van risico’s te kunnen opvangen. De gemeente Sluis beschikt over een reserve grondexploitatie die in het verleden is gevormd op basis van winsten die zijn gerealiseerd ten behoeve van het opvangen van risico's in de toekomst. In de bepaling van het weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met risico's in de grondexploitatie. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit wordt met de reserve grondexploitatie rekening gehouden. De reserve grondexploitatie heeft per 31 december 2022 een omvang van € 1.340.000,-.

Openbaarheidsparagraaf

De openbaarheidsparagraaf is een nieuwe verplichte paragraaf in de begroting. De verplichting komt voort uit artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo) die bepaalt dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting en verantwoording aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo.

Deze openbaarheidsparagraaf richt zich in hoofdlijnen op de beschrijvende en kwalitatieve verantwoording op over de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2022 op de thema's verbetering van de informatiehuishouding, actieve openbaarmaking en passieve openbaarmaking. Dit betreft zowel de structurele activiteiten als de eenmalige extra activiteiten die zijn gerealiseerd vanuit de rijksgelden om de Woo te implementeren. In onderstaande toelichting zijn de zes verschillende onderdelen, gelijk aan de belangrijkste onderdelen van de Woo, te vinden.

1. Actieve openbaarmaking voor de elf verplichte categorieën documenten
Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die de gemeente onderneemt om informatie uit zichzelf openbaar te maken. Als gegevens deels al toegankelijk zijn, bekijken we hoe we de toegankelijkheid verder kunnen verbeteren.

2. De inspanningsverplichting tot openbaarmaking
De verplichting om documenten, die vallen inde elf informatiecategorieën, actief openbaar te maken via het landelijk platform PLOOI is nog niet in werking getreden.

3. Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek)
Onder passieve openbaarmaking verstaan we het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek uit de samenleving, zoals de Woo-verzoeken.

4. Informatiebeheer
Eind 2022 stelden we een strategisch informatiebeleid 2023-2026 vast. Dit beleid geeft richting aan het toekomstbestendig maken van het informatiebeheer, waaronder:
- Informatiebeheer/archivering: informatie is beschikbaar en betrouwbaar;
- Compliance: informatie helpt te voldoen aan wet- en regelgeving;
- Performance/verantwoording: informatie helpt sneller en beter werken;
- Privacy en informatiebeveiliging: informatie is beveiligd en beschermd.

In de 1e helft van 2023 wordt aan het college een uitvoeringsprogramma met meerjarenplanning aangeboden.

5. Aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon
De Woo schrijft voor dat ieder bestuursorgaan één of meer contactpersonen heeft om vragen van inwoners, bedrijven, instellingen en overheden te beantwoorden over de beschikbaarheid van publieke informatie. De Woo-coördinator fungeert vanaf 1 mei als Woo-contactpersoon.

6. Eventuele andere activiteiten om de Woo te implementeren
Naast de hierboven beschreven activiteiten op de specifieke thema's, ondernemen we ook overstijgende activiteiten om de gezamenlijke veranderopgave te realiseren. Informatiehuishouding en openbaarmaking zijn een prioriteit voor 2023. Hiervoor zijn de eerste stappen in 2022 gezet. Daartoe zetten we passende communicatie en begeleiding in om medewerkers goed mee te nemen in de veranderopgave.

Woo-verzoeken 2022

In 2022 zijn er 16 Woo-verzoeken ontvangen op diverse thema's. 14 verzoeken zijn binnen de gestelde termijn afgedaan, 1 is door de verzoeker ingetrokken en 1 verzoek loopt nog vanwege de complexiteit maar zal binnenkort kunnen worden afgesloten.

Paragraaf COVID-19

In 2020 en 2021 heeft corona een grote impact gehad op onze maatschappij, de economie en het dagelijks leven. Voorbeelden daarvan zijn de lockdowns, de 1,5 meter samenleving en de mondkapjesplicht. Via de COVID-rapportages bent u op de hoogte gehouden van de crisistaken die wij verzorgd hebben, zoals de uitvoering van Rijksregelingen en andere compensatiemogelijkheden voor ondernemers, de sport- en cultuursector. Ook het jaar 2022 begon in coronatijd. Eind maart kwamen de laatste maatregelen te vervallen. De financiële impact is daarmee evenredig gedaald, en werd relatief laag. Desondanks hadden sommige sectoren nog te maken met de naweeën van het virus. De gemeente heeft in 2022 dan ook nog verschillende verzoeken ontvangen voor compensatie. Tevens zijn nog uitgaven gedaan die te maken hadden met bijvoorbeeld een 1,5 meter samenleving en kosten als gevolg van de uitvoering van de TOZO-regeling (tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers).

Rijkscompensaties
Voor gederfde inkomsten en hogere uitgaven als gevolg van COVID-19 hebben gemeenten compensaties ontvangen van het Rijk. In 2022 hebben wij nog een uitkering ontvangen vanuit het Corona steunpakket voor de Continuïteit van zorg. In 2021 hebben gemeenten voorschotten ontvangen voor de inkomstenderving als gevolg van COVID-19 in dat jaar. In oktober 2022 heeft een definitieve afrekening plaatsgevonden en hebben wij aanvullend € 92.000 ontvangen over het jaar 2021.

Overzicht van ontvangen Rijkscompensatie

Rijkscompensatie (bedragen in Euro's)	**Bedrag 2022**
Corona steunpakket: Continuïteit van zorg	€ 23.115
Afrekening compensatie inkomstenderving 2021	€ 92.000
Totaal	**€ 115.115**

Resultaatsbestemming 2021
De raad heeft bij de bestemming van het resultaat 2021 € 400.000 gereserveerd voor verzoeken tot compensatie en voor een buffer naar mogelijk in de toekomst te nemen maatregelen. De helft van dit bedrag was gereserveerd met als doel compensatie voor de cultuursector als gevolgen van COVID-19. De andere helft had als doel meer een algemeen karakter maar wel Corona gerelateerd.

Voor de culturele sector is eind 2022 een compensatieregeling ingericht waarop tot 15 januari 2023 een beroep gedaan kan worden. In de slotwijziging 2022 is de raad akkoord gegaan met overheveling van € 242.000 naar 2023 waaruit de eventueel aangevraagde compensatie bekostigd kunnen worden.

Meerkosten
De meerkosten als gevolg van COVID-19 waar wij als gemeente in 2022 mee te maken hadden, bedroegen € 118.000. Het merendeel van deze lasten kon gedekt worden met eerder ontvangen Rijkscompensaties.

Overzicht meerkosten a.g.v. COVID-19

Bedragen in Euro's	**Meerkosten 2022**
Huurcompensatie sport/cultuur	€ 18.032
Huurcompensatie commercieel	€ 1.123
Milieustraten	€ 6.041
1,5 meter openbare ruimte	€ 6.915
1,5 meter bedrijfsvoering	€ 16.756
Inhuur derden TOZO	€ 8.500
Meerkosten Wmo en Jeugd	€ 53.337
Stimuleringsfonds cultuur	€ 7.064
Totaal	**€ 117.768**

TOZO
De gemeente fungeerde als uitgifteloket voor de landelijke regeling tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO). De TOZo-regeling bestond uit een regeling voor Levensonderhoud die niet terugbetaald moet worden en uit een lening Bedrijfskapitaal die in 5 jaar terug betaald moet worden. In totaal is voor € 615.000 aan leningen Bedrijfskapitaal verstrekt in de jaren 2021 en 2022. Het invorderingsproces is lopende en in 2022 is reeds € 109.000 van de leningen afgelost.

Verantwoording van de TOZO-regeling vindt plaats via de SiSa.

Openstaande en overlopende vorderingen
Er zijn geen overige openstaande vorderingen en overlopende vorderingen die direct gerelateerd kunnen worden aan COVID-19.

Paragraaf Oekraïne

Op 24 februari 2022 viel het Russische leger Oekraïne binnen. Miljoenen Oekraïense burgers ontvluchtten hun eigen land om elders een veilig heenkomen te zoeken. In Nederland zijn de Veiligheidsregio's en gemeenten in dit kader opgeroepen om te voorzien in huisvesting voor deze mensen. Ook in Zeeland is deze opgaaf opgepakt. Tijdens de raadsbijeenkomst op 26 april 2022 bent u hierover bijgepraat.

In eerste instantie zijn plaatsen gevonden op campings, in vakantieparken en hotels. Al snel bleek er sprake van een langere periode. Er is toen gezocht naar plaatsen die meer duurzaam zijn. In samenwerking met Woongoed en met Zorgsaam is opvang gerealiseerd in sloopwoningen in Oostburg en Breskens, en in een leegstaande vleugel in woonzorgcentrum Coensdike in Aardenburg. Ook zijn er stacaravans geplaatst in Oostburg en is accommodatie gehuurd in Schoondijke waar kamersgewijze opvang plaatsvindt. Deze accommodatie werd in oktober 2022 uitgebreid door nog een tweede deel van het gebouw te huren. Op 22 december 2022 heeft u ingestemd met het voorstel om woonunits te realiseren in Oostburg. Dit plan is momenteel in uitvoering.

Naast het organiseren van de huisvesting brengt de opvang taken voor ons met zich mee op het gebied van onder andere inschrijving BRP, beschikbaar stellen leefgeld, vervoer, taalklassen, voorlichtingsbijeenkomsten, locatiebeheer en sport en recreatie. Wij spreken daarbij dank uit voor de inzet van de vele vrijwilligers die ons hierin helpen. Tevens dragen wij bij in de Zeeuwse crisisorganisatie Oekraïne.

De opvang van Oekraïense vluchtelingen is een extra opgaaf die wij verzorgen. Naast de ambtelijke uren brengt deze ook lasten met zich mee. In totaal bedroegen de uitgaven een kleine € 9 ton. Dit is exclusief de ambtelijke uren. De kosten kunnen als volgt ingedeeld worden:

Overzicht meerkosten Oekraïne

Bedragen in Euro's	**Meerkosten 2022**
Inrichting	€ 74.946
Vervoerskosten leerlingen	€ 7.324
Schoonmaak-/onderhoudslasten	€ 35.756
Personeel van derden	€ 14.867
Beveiliging gebouwen	€ 9.825
Gas/water/elektriciteit	€ 29.350
Internet	€ 3.323
Huur	€ 144.624
Aanleg riolering, verharding, etc.	€ 21.604
Leefgeld	€ 200.299
Bijzondere lasten	€ 170.279
Overig	€ 150.068
Totaal	**€ 862.265**

Aan declarabele ambtelijke uren kan een bedrag van € 456.353 worden toegeschreven.
Op basis van de Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraïne ontvangt de gemeente een specifieke uitkering voor de gemaakte uitvoeringskosten. Het gaat hierbij om een

normbedrag van € 100 (tot 15/10/2022) / € 83 (vanaf 15/10/2022) per dag per gerealiseerde opvangplek. Voor de gemeente Sluis komt dit neer op een bedrag van € 3.462.814 voor het jaar 2022. Een voorschot hebben wij niet ontvangen in 2022.

De raad heeft op 22 december 2022 ingestemd met een investeringskrediet van € 3 miljoen voor de aanschaf van woonunits in Oostburg voor de huisvesting van ontheemde Oekraïners.

Om financieel bij te kunnen dragen in humanitaire hulp aan de Oekraïense vluchtelingen heeft het college in 2022 € 47.000 beschikbaar gesteld voor het vormen van een gemeentelijk fonds Oekraïne. Met dit fonds kan humanitaire hulp geboden worden dat niet verweven zit in de GOO (Gemeentelijke Opvang Oekraïners) of in de POO (Particuliere Opvang Oekraïners). In de praktijk is er nood aan zaken die onderverdeeld kunnen worden in 3 hoofdgroepen:

1. School en sport;
2. Sociaal;
3. Bereikbaarheid.

In 2022 is voor € 9.089 aan middelen beschikbaar gesteld uit het gemeentelijk fonds. Het restant van € 38.000 is in de slotwijziging 2022 overgeheveld naar 2023.

Verantwoording van de gemaakte kosten (uitgezonderd de lasten van het gemeentelijk fonds) vindt plaats via de SiSa.

Paragraaf Crisisnoodopvang

In 2022 was sprake van een hoge instroom van asielzoekers. Het COA had te maken met een tekort aan structurele opvangplekken in noodopvanglocaties en reguliere asielzoekerscentra. Daarom hebben de Veiligheidsregio's en gemeenten de opgaaf gekregen hierin bij te dragen, door het organiseren van crisisnoodopvang. Ook in Zeeland is deze handschoen opgepakt.

In onze gemeente is sinds 11 oktober 2022 een crisisnoodopvanglocatie ingericht in de voormalige gymzaal in Aardenburg. In eerste instantie was deze voorzien tot 31 december 2022. Gezien de aanhoudende instroom is, in afstemming met de gemeenten Hulst en Terneuzen, besloten de drie Zeeuws-Vlaamse locaties te verlengen tot 1 april 2023. Ondertussen is nogmaals verlengd tot uiterlijk 15 december 2023. De verlenging geldt zolang het nodig is om de crisisnoodopvang open te houden gezien de druk op de asielketen. Of zolang er binnen Zeeuws-Vlaanderen geen andere opvang in de vorm van noodopvang (beheer COA) beschikbaar is.

De crisisnoodopvang is een extra taak die wij in 2022 hebben verzorgd. Naast de ambtelijke uren bracht dit ook lasten met zich mee. In totaal bedroegen de uitgaven ongeveer € 3,5 ton. Dit is exclusief de ambtelijke uren. De kosten kunnen als volgt ingedeeld worden:

Overzicht meerkosten CNO

Bedragen in Euro's	**Meerkosten 2022**
Inrichting	€ 99.519
Grondwerken	€ 10.141
Schoonmaak-/onderhoudslasten	€ 12.701
Beveiliging gebouwen	€ 89.693
Gas/water/elektriciteit	€ 3.712
Motorbrandstof	€ 19.467
Sanitaire voorzieningen	€ 3.985
Huur	€ 8.250
Overig	€ 107.293
Totaal	**€ 354.762**

Aan declarabele ambtelijke uren kan een bedrag van € 27.137 toegeschreven worden.
Qua bekostiging kunnen gemeenten kiezen tussen een vergoeding van het normbedrag van € 100 per bezette opvangplek per dag of voor een vergoeding van de werkelijke kosten. Wij hebben voor het laatste gekozen. Een declaratie voor de gemaakte kosten is verstuurd in Q1-2023.

Verantwoording van de gemaakte kosten vindt plaats via de SiSa.

Balans

Balans per 31 december 2022
(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

Activa	2022	2021
Vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	45.834	-
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	168.670	177.524
Totaal immateriële vaste activa	**214.504**	**177.524**
Investeringen met een economisch nut	43.215.919	41.639.058
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	46.078.323	45.886.895
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	13.321.189	13.620.534
Totaal materiële vaste activa	**102.615.430**	**101.146.486**
Kapitaalverstrekkingen aan:		
– deelnemingen	3.975.151	1.327.526
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.266.459	2.014.024
Totaal financiële vaste activa	**6.241.610**	**3.341.550**
Totaal vaste activa	**109.071.544**	**104.665.560**
Vlottende activa		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-41.874	1.004.062
Gereed product en handelsgoederen	471.349	455.215
Totaal voorraden	**429.475**	**1.459.277**
Vorderingen op openbare lichamen	19.132.379	14.676.324
Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.600.000	370.000
Overige vorderingen	6.902.707	3.417.768
Overige uitzettingen	16.572	36.661
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**27.651.658**	**18.500.754**
Kassaldi	833	1.159
Banksaldi	378.345	223.075
Totaal liquide middelen	**379.177**	**224.234**
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.129.404	632.122
Totaal overlopende activa	**1.129.404**	**632.122**
Totaal vlottende activa	**29.589.714**	**20.816.387**
TOTAAL ACTIVA	**138.661.258**	**125.481.947**

Passiva	2022	2021
Vaste passiva		
Reserves:		
-algemene reserve	12.277.845	9.493.871
-bestemmingsreserves	31.987.197	19.502.823
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	6.172.425	6.198.260
Totaal eigen vermogen	**50.437.467**	**35.194.954**
Voorzieningen	**18.415.889**	**16.585.437**
Onderhandse leningen van:		
-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	54.476.566	51.131.645
Totaal vaste schulden	**54.476.566**	**51.131.645**
Totaal vaste passiva	**123.329.922**	**102.912.037**
Vlottende passiva		
Overige kasgeldleningen	-	10.500.000
Overige schulden	11.787.124	9.238.407
Totaal netto-vlottende schulden	**11.787.124**	**19.738.407**
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- het Rijk	1.384.586	191.906
- overige Nederlandse overheidslichamen	1.569.146	1.266.284
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	590.479	1.373.313
Totaal overlopende passiva	**3.544.211**	**2.831.503**
Totaal vlottende passiva	**15.331.336**	**22.569.910**
TOTAAL PASSIVA	**138.661.258**	**125.481.947**
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	27.520	28.296

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Onderstaande tabel laat het totaaloverzicht zien ingedeeld in de programma's uit de programmabegroting. De bedragen worden nader toegelicht in de financiële analyses in de jaarrekening.

(in duizenden euro's)

Omschrijving	Begroting 2022 voor wijziging			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
Programma:	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
1 Ruimte en beheer	15.178	33.539	18.361	17.957	35.864	17.907	18.955	34.876	15.921
2 Economie	950	2.392	1.442	2.183	3.782	1.599	1.869	2.584	716
3 Sociaal domein	5.589	25.977	20.388	7.037	31.664	24.627	9.641	33.476	23.835
4 Bestuur en veiligheid	573	2.668	2.095	474	6.854	6.381	661	4.581	3.920
Totaal programma's	**22.290**	**64.576**	**42.286**	**27.650**	**78.165**	**50.515**	**31.126**	**75.518**	**44.391**
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	14.776	611	-14.164	17.899	650	-17.249	18.441	688	-17.753
Algemene uitkeringen	40.088	-	-40.088	47.755	-	-47.755	48.858	-	-48.858
Dividend	12	-	-12	3.197	-	-3.197	3.016	-	-3.016
Saldo van de financieringsfunctie	15	-442	-457	28	67	39	27	23	-5
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	546	546	-	-400	-400	-	-	-
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**54.891**	**715**	**-54.176**	**68.879**	**317**	**-68.561**	**70.343**	**711**	**-69.631**
Kosten van de overhead	27	9.487	9.460	-526	9.175	9.701	102	10.105	10.002
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-5	-5
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**77.207**	**74.778**	**-2.430**	**96.003**	**87.657**	**-8.346**	**101.571**	**86.329**	**-15.243**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	397	166	-231	2.782	10.343	7.561	2.902	11.972	9.070
Gerealiseerde resultaat	**77.604**	**74.944**	**-2.660**	**98.785**	**98.000**	**-785**	**104.473**	**98.301**	**-6.172**

Toelichting op de balans

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet. Hierin zijn door de gemeenteraad op d.d. 23 maart 2017 de uitgangspunten voor het financiële beleid, en de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Waardering van passiva en activa en de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong voor het einde van het begrotingsjaar kennen, worden opgenomen zoals zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaatsvindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en (spaar)verlofaanspraken.

De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Ten aanzien van het component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in verslagjaar t laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar t+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Algemeen

Hieronder geven we bij de diverse onderdelen van de vaste activa een toelichting.
Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000, tenzij anders aangegeven.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en

bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardevermindering van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat in het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) en het saldo van agio en disagio worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde materieel of financieel vast actief.
Indien geen nieuwe lening wordt aangetrokken, zijn de kosten van vervroegde aflossing (boeterente) niet geactiveerd, maar als last verantwoord.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Bro; en
- De kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, dan wel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- Plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of — indien gedelegeerd — collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde;
- De investering draagt bij aan de publieke taak;
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut >

€ 10.000,- worden conform de financiële verordening geactiveerd. Uitgezonderd gronden en terreinen, deze worden altijd geactiveerd ongeacht het bedrag.

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten (waaronder overheadkosten en rente.) Deze rente is een vergoeding voor de inzet van vreemd vermogen. De rentepercentages voor deze vergoeding worden bij de behandeling van de begroting vastgesteld.) verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Ten aanzien van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geldt tot aan investeringsdatum 31 december 2016 dat eventuele bijdragen uit de reserves in mindering zijn gebracht op investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen komen overeen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de Financiële Verordening Sluis 2017, zoals vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering d.d. 23 maart 2017. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire afschrijvingsmethode en starten vanaf het jaar waarin ze in gebruik zijn genomen. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

Afschrijvingen

De volgende afschrijvingstermijnen, zoals ook vastgelegd in de *financiële verordening*, vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 23 maart 2017, zijn van toepassing:

Afschrijvingsbeleid immateriële vaste activa

De volgende immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven vanaf het jaar waarin ze in gebruik zijn genomen in maximaal:

a. XX jaar: bijdragen aan activa in eigendom van derden (XX = afhankelijk van het activa, te koppelen aan onderstaande termijnen voor materiële activa);

b. 5 jaar: kosten voor onderzoek en ontwikkeling;
c. 5 jaar: computerapplicaties.

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut
Activa met economisch nut en een verkrijgingprijs van minder dan € 10.000,- worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven vanaf het jaar waarin ze in gebruik zijn genomen in maximaal:
a. 80 jaar: rioleringen (buizen, graafwerk etc.);
b. 15 jaar: rioleringen (pompen en gemalen);
c. 40 jaar: nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen;
d. 25 jaar: nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen;
e. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, schoolgebouwen, kantoren, bedrijfsgebouwen en woonwagens;
f. 15 jaar: technische installaties en veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen;
g. 10 jaar: telefooninstallaties;
h. 5 jaar: automatiseringsapparatuur;
i. 10 jaar: kantoormeubilair en schoolmeubilair;
j. 8 jaar: zware transportmiddelen (vrachtwagens, veegmachines);
k. 10 jaar: aanhangwagens, personenauto's, lichte motorvoertuigen en overige tractiemiddelen;
l. 25 jaar: betaald parkeerterreinen;
m. 10 jaar: parkeerinstallaties.

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met maatschappelijk nut
De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden lineair afgeschreven vanaf het jaar waarin ze in gebruik zijn genomen in maximaal:
a. 25 jaar: parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
b. 25 jaar: verhardingen (wegen, pleinen en rotondes, tunnels, viaducten en betonbruggen);
c. 20 jaar: houten bruggen;
d. 40 jaar: openbare verlichting (masten);
e. 20 jaar: openbare verlichting (armaturen);
f. 10 jaar: straatmeubilair;
g. 10 jaar: speelterreinen en -toestellen.

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud, bodemsaneringen en het baggeren van watergangen zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde voorziening gebracht.

Erfpacht
In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Warme gronden
Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als ‘warme gronden’. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze ‘warme gronden’ sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:
- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig botsen met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of Rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of Rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de twee jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV’s en BV’s (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Voorraden

Grond- en hulpstoffen
Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie
Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat

getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op nominale/contante waarde. (Indien gewaardeerd op contante waarde). De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde voor het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2022: 2%).

Gereed product en handelsgoederen

De voorraad eigen verklaringen is gewaardeerd tegen de laatst bekende verrekenprijzen van de leverancier. De overige voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs. Indien de marktwaarde lager is, dan wordt tegen marktwaarde gewaardeerd.

Vooruitbetalingen

De vooruitbetalingen hebben betrekking op diverse posten en zijn tegen de laatst bekende inkoopprijzen gewaardeerd. Voor eventuele risico’s op oninbaarheid is een voorziening getroffen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening getroffen en op de vorderingen in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarden.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als ‘nog te verrekenen kosten’ opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst Wro/Bro; en
2. de kosten mogen maximaal vijf jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal vijf jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en

3. Er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit dat is genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op **de contante waarde/het nominale bedrag** van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven;
- Middelen verkregen van derden die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" hanteren we een tijdsperiode van vier jaar.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom), verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
	€	€
Kosten onderzoek en ontwikkeling	45.834	-
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	168.670	177.524
Totaal	214.504	177.524

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2022:

	Boekwaarde 1 januari 2022	Inves-teringen	Desinves-teringen	Afschrijving	Bijdragen van derden	Afwaarde-ringen	Boekwaarde 31 december 2022
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	-	45.834	-	-	-	-	45.834
Bijdragen van activa in eigendom van derden	177.524	-	-	8.854	-	-	168.670
Totaal	**177.524**	**45.834**	**-**	**8.854**	**-**	**-**	**214.504**

Materiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa gedurende het jaar 2022:

	Boekwaarde 1 januari 2022	Inves-teringen	Desinves-teringen	Afschrijving	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31 december 2022
Investeringen met economisch nut	€	€	€	€	€	€	€
Bedrijfsgebouwen	30.482.261	3.902.846	73.750	1.599.774	-	-	32.711.583
Gronden en terreinen	2.001.686	-	18.948	866	-	-	1.981.873
Grond- weg- en waterbouwkundige werken economisch nut	3.141.021	126.983	1.073	350.324	-	-	2.916.608
Machines, apparatuur en installaties	3.397.970	294.450	-	446.419	-	-	3.246.001
Vervoermiddelen	1.138.357	123.582	-	202.407	-	-	1.059.532
Woonruimtes	616.552	-	-	58.487	-	-	558.065
Overige materiële vaste activa	1.316.427	31.730	-	134.551	-	-	1.213.606
Gebouwen in verkoop	455.215-	16.133-	-	-	-	-	471.349-
Totaal investeringen met economisch nut	**41.639.058**	**4.463.457**	**93.770**	**2.792.826**	**-**	**-**	**43.215.919**

Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

	Boekwaarde 1 januari 2022	Inves-teringen	Desinves-teringen	Afschrijving	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31 december 2022
Investeringen met economisch nut, dekking door heffing	€	€	€	€	€	€	€
Bedrijfsgebouwen	227.048	6.355	-	5.382	-	-	228.021
Gronden en terreinen	-	-	-	-	-		-
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	43.720.798	1.080.172	-	885.663	2.584		43.912.723
Machines, apparatuur en installaties	749.198	136.214	-	93.220	-	-	792.192
Vervoermiddelen	299.308	-	-	42.130	-	-	257.178
Woonruimtes							-
Overige materiële vaste activa	890.542	9.086	-	11.420	-	-	888.208
Totaal investeringen met economisch nut, dekking door heffing	**45.886.894**	**1.231.827**	**-**	**1.037.815**	**2.584**	**-**	**46.078.322**

Investeringen met maatschappelijk nut:

	Boekwaarde 1 januari 2022	Inves-teringen	Desinves-teringen	Afschrijving	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31 december 2022
Investeringen met maatschappelijk nut	€	€	€	€	€	€	€
Bedrijfsgebouwen	-	-	-	-	-	-	-
Gronden en terreinen	-	-	-	-	-	-	-
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	13.620.534	738.910	-	937.255	101.000	-	13.321.189
Machines, apparatuur en installaties	-	-	-	-	-	-	-
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-
Woonruimtes	-	-	-	-	-	-	-
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
Totaal investeringen met maatschappelijk nut	**13.620.534**	**738.910**	**-**	**937.255**	**101.000**	**-**	**13.321.189**

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2022	Boekwaarde 31 december 2021
	€	€
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	3.975.151	1.327.526
Totaal kapitaalverstrekkingen	3.975.151	1.327.526

	Boekwaarde 31 december 2022	Boekwaarde 31 december 2021
	€	€
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.266.459	2.014.024
Totaal overige uitzettingen	2.266.459	2.014.024
Totaal financiële vaste activa	**6.241.610**	**3.341.550**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022:

	Boekwaarde 1 januari 2022	Inves-teringen	Desinves-teringen	Afschrijving/aflossingen	Waardever-minderingen	Boekwaarde 31 december 2022
	€	€	€	€	€	€
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	1.327.526	2.647.625	-	-	-	3.975.151
Totaal kapitaalverstrekkingen	**1.327.526**	**2.647.625**	**-**	**-**	**-**	**3.975.151**

	Boekwaarde 1 januari 2022	Inves-teringen	Desinves-teringen	Afschrijving/aflossingen	Waardever-minderingen	Boekwaarde 31 december 2022
	€	€	€	€	€	€
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.014.024	629.440	159.525	217.480	-	2.266.459
Totaal overige uitzettingen	**2.014.024**	**629.440**	**159.525**	**217.480**	**-**	**2.266.459**

Totaal financiële vaste activa	**3.341.550**	**3.277.065**	**159.525**	**217.480**	**-**	**6.241.610**

Vlottende activa

Voorraden

De post voorraden wordt onderscheiden in:

Vlottende activa
Voorraden

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie:

Dit betreft:	
Netto-boekwaarde gronden bestemd voor bedrijventerrein	41.874-
	41.874-

Bedrijventerreinen:

	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeer-deringen	Vermin-de-ringen	Voorziening	Winst-name	Boekwaarde 31-12-2022
Vlaschaard III, Eede	70.534-	851-	-		71.386	-
Technopark fase 2, Schoondijke	296.951-	2.513	316.500	221.535-		-389.402
Deltahoek (uitbreiding)	214.949	107.981	654.150		329.478	-1.742
Stampershoek fase 5, Oostburg	1.156.598	11.499	741.228	77.599		349.270
	1.004.062	**121.141**	**1.711.878**	**143.937-**	**400.864**	**-41.874**

	Uit te geven grond in m² 2022	Bruto boekw 31-12-2022	Voorziening	Netto boekw 31-12-2022	Uit te geven grond in m² 2021	Netto boekw 31-12-2021
Vlaschaard III, Eede	-	-	-	-	1.995	70.534-
Technopark fase 2, Schoondijke	5.275	365.108-	24.294	389.402-	2.700	296.951-
Deltahoek (uitbreiding)	12.406	1.742-	-	1.742-	20.800	214.949
Stampershoek fase 5, Oostburg	21.826	1.254.731	905.461	349.270	22.806	1.156.598
Onderhanden werk grondexploitatie	**39.507**	**887.881**	**929.754**	**41.874-**	**48.301**	**1.004.062**

Gereed product en handelsgoederen:

	Boekw. 31-12-2021	Vermeer-deringen	Bijdrage van derden	Afwaarde ring	Boekw. 31-12-2022
Gereed product en handelsgoederen	455.215	16.133	-	-	471.349
	455.215	**16.133**	**-**	**-**	**471.349**

	Boekwaarde			Vraagprijs
Te koop gezet voor 01-01-2022				Vraagprijs
Voormalig werkplaats Groede	-			135.000
Voormalig dorpshuis Nieuwvliet, Dorpsstraat 37	-			198.000
Nieuwstraat 35, Eede	-			139.000
Landbouwstraat 2, Schoondijke	-			
Euregiotuinen Oostburg	455.215			
		455.215	+/+	472.000
Te koop gezet na 01-01-2022				
Marktstraat 18, Aardenburg	-			229.000
Markt 1, Retranchement	16.133			
Koningin Julianastraat 21, Schoondijke	-			237.500
Deltastraat 22, Hoofdplaat	-			249.000
		16.133	+/+	
Verkocht in 2022				Verkoopprijs
Voormalig werkplaats Groede				90.000
Voormalig dorpshuis Nieuwvliet, Dorpsstraat 37				180.000
Nieuwstraat 35, Eede	-			139.000
Landbouwstraat 2, Schoondijke				200.000
		-	-/-	
		471.349		

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden onderscheiden in:

	Stand 31 december 2022	Voorziening oninbaarheid	Boekwaarde 31 december 2022	Boekwaarde 31 december 2021
	€	€	€	€
Vorderingen openbare lichamen	19.545.622	413.243	19.132.379	14.676.324
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.600.000	-	1.600.000	370.000
Overige vorderingen	7.729.046	826.339	6.902.707	3.417.768
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**28.874.668**	**1.239.581**	**27.635.086**	**18.464.092**

Schatkistbankieren

Drempelbedrag[1]

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor gemeente Sluis geldt voor 2022 een drempelbedrag van € 1.499.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2022 vonden geen overschrijdingen plaats van het drempelbedrag. In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren tijdens de vier kwartalen 2022 is geweest:

[1] De drempel is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 10,0 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 1.000.000.

		Verslagjaar 2022[2]
		€
(1)	Drempelbedrag	1.499

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
		€	€	€	€
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	110	104	178	118
(3a)=(1)>(2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.389	1.395	1.321	1.381
(3a)=(2)>(1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag

		Verslagjaar 2022
		€
(4a)	Begrotingstotaal lasten verslagjaar	74.944
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen	74.944
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 miljoen te boven gaat	
	Drempelbedrag	1.499

(1)=(4b)*0,02 +(4c)*0,002 met een minimum van € 1.000.000

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Verslagjaar 2022			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
		€	€	€	€
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	9.858	9.459	16.344	10.890
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2)=(5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	110	104	178	118

2 Deze toelichting is opgenomen conform het rekenmodel dat beschikbaar is gesteld door het Ministerie van Financiën: https://www.dsta.nl/schatkistbankieren/documenten/publicaties/2022/06/29/voorbeeld-berekening-drempelbedrag.
Op grond van artikel 52c van het BBV dient tenminste toegelicht te worden:
- het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording wordt afgelegd; en
- voor ieder kwartaal van dat jaar, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de provincie onderscheidenlijk de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

Liquide middelen

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2022	Boekwaarde 31 december 2021
	€	€
Kassaldo	833	1.159
Banksaldi	378.345	223.075
Kruisposten	16.572	36.661
Totaal liquide middelen	395.749	260.895

Overlopende activa

De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2022	Boekwaarde 31 december 2021
	€	€
Overige nog te ontvangen bedragen	146.959	74.502
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	982.445	557.620
Totaal overlopende activa	1.129.404	632.122

Vaste passiva

Eigen vermogen

De post eigen vermogen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2022	Boekwaarde 31 december 2021
	€	€
Reserves, gespecificeerd naar:		
- algemene reserve	12.277.845	9.493.871
- bestemmingsreserves	31.987.197	19.502.823
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	3.848.724	6.172.425
Totaal eigen vermogen	50.437.467	35.194.954

Reserves

Het BBV omschrijft reserves als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de reserves gedurende het jaar 2022:

Naam reserve	Saldo 1 januari 2022	Resultaat bestemming 2021	Toevoe-gingen 2022	Rente-toerekening 2022	Ontrek-kingen 2022	Vermindе-ringen i.v.m. afschrij-vingen op activa	Saldo 31 december 2022
	€	€	€	€	€	€	€
Algemene reserve							
Algemene reserve	9.493.871	1.042.161	3.924.619	-	2.182.806	-	12.277.845
Totaal algemene reserve	*9.493.871*	*1.042.161*	*3.924.619*	-	*2.182.806*	-	*12.277.845*
Bestemmingsreserve							
Grondexploitatie	983.571	356.099	-	-	-	-	1.339.670
Infrastructuur	469.945	-	15.000	-	6.490	-	478.455
Explosievenruiming	283.582	-	-	-	-	-	283.582
Demografische ontwikkelingen/Krimpproblematiek	392.190	-	-	-	-	-	392.190
Restauratie monumenten	27.603	-	-	-	-	-	27.603
Rekenkamercommissie	15.448	-	-	-	-	-	15.448
Onderhoud gebouwen	1.336.490	-	-	-	-	-	1.336.490
Onderhoud gebouwen Visveiling	133.875	-	-	-	-	-	133.875
Kapitaallasten	5.557.466	-	-	-	-	240.041	5.317.425
Bodemsanering	278.975	-	44.656	-	-	-	323.631
Bestemmingsplannen	182.117	-	179.823	-	-	-	361.940
Duurzaamheid	261.036	4.000.000	124.573	-	-	-	4.385.609
Bedrijfsvoering	800.512	-	-	-	28.500	-	772.012
Recreatievisie 2.0	121.791	-	-	-	-	-	121.791
Sociaal Domein	2.429.894	800.000	-	-	271.709	-	2.958.185

Naam reserve	Saldo 1 januari 2022	Resultaat bestemming 2021	Toevoe-gingen 2022	Rente-toerekening 2022	Ontrek-kingen 2022	Vermind-e-ringen i.v.m. afschrij-vingen op activa	Saldo 31 december 2022
	€	€	€	€	€	€	€
Egalisatiereserve wegen	2.189.392	-	1.427.341	-	-	-	3.616.732
Egalisatiereserve groen	380.549	-	-	-	95.251	-	285.299
Egalisatiereserve algemene uitkering gemeentefonds	2.432.713	-	3.067.715	-	-	-	5.500.428
Egalisatiereserve Havengebied Breskens	1.042.179	-	151.000	-	77.266	-	1.115.913
Egalisatiereserve archeologisch onderzoek	183.497	-	45.014	-	-	-	228.511
Reserve Deelneming GBE Aqua	-	-	2.647.625	-	-	-	2.647.625
Reserve Dividend GBE Aqua	-	-	344.784	-	-	-	344.784
Totaal bestemmingsreserves	*19.502.823*	*5.156.099*	*8.047.532*	-	*479.216*	*240.041*	*31.987.198*
Totaal	**28.996.694**	**6.198.260**	**11.972.150**	**-**	**2.662.022**	**240.041**	**44.265.043**

Mutaties Reserves												
Naam Reserve	**Omschrijving**	**Mutatie**	**Saldo 1-1-2022**	**Resultaats-bestemming 2021**	**Raads-besluit**	**Onttrek-king**	**Raads-besluit**	**Toevoe-ging**	**Raads-besluit**	**Vermin-deringen ivm afschrij-vingen op activa**	**Raads-besluit**	**Saldo 31-12-2022**
Algemene Reserve	Reserve voor onvoorziene uitgaven, het afdekken van risico's o.a. uit grondexploitatie, schommelingen algemene uitkering Gemeentefonds, borgstellingen, verstrekte geldleningen, openeinde regelingen.	Overheveling omgevingswet	-	-		139.400	23-12-2021	-		-		-
		Midd. Dec.circ2019 tbv Transitie Visie Warmte	-	-		237.000	24-3-2022	-		-		-
		Overheveling budget baggeren en maaiwerk	-	-		57.800	23-12-2021	-		-		-
		Inrichting projectorg. Vitaal	-	-		7.200	10-11-2022	-		-		-
		Correctie-boeking inhuur grote projecten	-	-		80.290	10-11-2022	-		-		-
		Overheveling recreatie/toerisme	-	-		96.434	23-12-2021	-		-		-
		Overheveling achterstanden Planologie	-	-		188.000	23-12-2021	-		-		-

Mutaties Reserves												
Naam Reserve	**Omschrijving**	**Mutatie**	**Saldo 1-1-2022**	**Resultaats-bestemming 2021**	**Raads-besluit**	**Onttrek-king**	**Raads-besluit**	**Toevoe-ging**	**Raads-besluit**	**Vermin-deringen ivm afschrij-vingen op activa**	**Raads-besluit**	**Saldo 31-12-2022**
		Overheveling parkeren drukwerk	-	-		60.000	23-12-2021	-		-		-
		Overheveling stranden (groede-retranchement)	-			55.000	23-12-2021	-		-		-
		verantwoording uitvoering visie streekpromotie /gas	-	-		28.680	10-11-2022	-		-		-
		Overheveling organisatieont wikkelingen	-	-		66.000	23-12-2021	-		-		-
		Overheveling omgevingswet		-		83.800	23-12-2021	-		-		-
		Result.bestem m.2021 inz. startgroepen	-	-		13.900	7-7-2022	-		-		-
		Resultaatsbest emming 2021 - Toev budgetten 2022	-	-		699.000	7-7-2022	-		-		-
		1e Berap 2022 - tekort tlv AR		-		370.302	7-7-2022	-		-		-
		Overheveling budget Planologie/Om gevingswet	-	-		-		385.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling Toetsen	-	-		-		30.000	22-12-2022	-		-

Mutaties Reserves												
Naam Reserve	**Omschrijving**	**Mutatie**	**Saldo 1-1-2022**	**Resultaats-bestemming 2021**	**Raads-besluit**	**Onttrek-king**	**Raads-besluit**	**Toevoe-ging**	**Raads-besluit**	**Vermin-deringen ivm afschrij-vingen op activa**	**Raads-besluit**	**Saldo 31-12-2022**
		constructieve gegevens										
		Overheveling parkeren drukwerk	-	-		-		50.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling ruimen begraaf-plaatsen	-	-		-		29.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling Onderhoud Stranden	-	-		-		75.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling Duurzaamheid Transitievisie Warmte	-	-		-		192.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling middelen Mobiliteitsvisie	-	-		-		25.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling Cultuurcompen satieregeling	-	-		-		242.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling Gemeentelijk Fonds Oekraïne	-	-		-		38.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling restant Energietoeslag	-	-		-		180.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling: diversen Septcirc 2022	-	-		-		650.000	22-12-2022	-		-

Mutaties Reserves												
Naam Reserve	**Omschrijving**	**Mutatie**	**Saldo 1-1-2022**	**Resultaats-bestemming 2021**	**Raads-besluit**	**Onttrek-king**	**Raads-besluit**	**Toevoe-ging**	**Raads-besluit**	**Vermin-deringen ivm afschrij-vingen op activa**	**Raads-besluit**	**Saldo 31-12-2022**
		Overheveling Org.ontw. medewerkers-onderzoek	-	-		-		53.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling Omgevingswet - ICT	-	-		-		91.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling Project contractbeheer	-	-		-		60.000	22-12-2022	-		-
		Overheveling voorzieningen bij slotwijziging 2022	-	-		-		752.746	22-12-2022	-		-
		2e Berap 2022: saldo naar Algemene reserve	-	-		-		1.071.873	22-12-2022	-		-
		Resultaatsbe-stemming 2021	-	1.042.161	22-9-2022	-				-		-
Totaal algemene reserve			***9.493.871***	***1.042.161***		***2.182.806***		***3.924.619***		***-***		***12.277.845***
Reserve Grondexploitatie	Buffer voor het opvangen van risico's in het kader van de actieve grondexploitatie (d.w.z. complexen die de gemeente zelf exploiteert).	Rekeningresultaat 2021	983.571	356.099	7-7-2022	-		-				*1.339.670*
Reserve Infrastructuur	In stand houden van de gemeentelijke infrastructuur.	Res infra tbv winkelcentrum Sluis	-	-		6.490	11-11-2021	-		-		-

Mutaties Reserves												
Naam Reserve	**Omschrijving**	**Mutatie**	**Saldo 1-1-2022**	**Resultaats-bestemming 2021**	**Raads-besluit**	**Onttrek-king**	**Raads-besluit**	**Toevoe-ging**	**Raads-besluit**	**Vermin-deringen ivm afschrij-vingen op activa**	**Raads-besluit**	**Saldo 31-12-2022**
		Res infra tbv herinrichting Oostburg	-	-		-		15.000	11-11-2021	-		-
Totaal Reserve Infrastructuur			***469.945***	-		***6.490***		***15.000***		-		***478.455***
Explosievenruiming	Dekking van de kosten die voortvloeien uit het opsporen en het ruimen van niet gesprongen conventionele explosieven.		283.582	-		-		-		-		283.582
Reserve Demografische ontwikkelingen/ Krimpproblematiek	Inzetten voor uitvoering van het transformatieplan Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen.		392.190	-		-		-		-		392.190
Restauratie monumenten	Middelen voor de restauratie van monumenten.		27.603	-		-		-		-		27.603
Rekenkamer-commissie	Uitvoeren onderzoeken door de rekenkamercommissie.		15.448	-		-		-		-		15.448
Onderhoud gebouwen	Groot onderhoud gebouwen.		1.336.490	-		-		-		-		1.336.490
Onderhoud gebouwen Visveiling	Deze reserve kan worden ingezet als dekkingsmiddel voor de kapitaallasten en overige exploitatielasten van de nieuw te realiseren visserijexperience, met		133.875	-		-		-		-		133.875

Mutaties Reserves												
Naam Reserve	**Omschrijving**	**Mutatie**	**Saldo 1-1-2022**	**Resultaats-bestemming 2021**	**Raads-besluit**	**Onttrek-king**	**Raads-besluit**	**Toevoe-ging**	**Raads-besluit**	**Vermin-deringen ivm afschrij-vingen op activa**	**Raads-besluit**	**Saldo 31-12-2022**
	name in de eerste jaren.											
Gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid	Bestrijden onderwijsachterstanden.		-	-		-		-		-		-
Egalisatiereserve Bodemsanering	Egaliseren kosten bodemonderzoeken c.q. -saneringen.	Egalisatie bodemsanering 2022	278.975	-		-		44.656	14-3-2017	-		323.631
Egalisatiereserve Bestemmings-plannen	Egaliseren kosten (inhaalslag) bestemmingsplannen.	Egalisatie bestemmingsplannen 2022	182.117	-				179.823	14-3-2017			361.940
Egalisatiereserve Duurzaamheid	Egaliseren kosten duurzaamheid.	Egalisatie duurzaamheid 2022	-	-				124.573	14-3-2017			-
		Resultaatsbestemming 2021	-	4.000.000	22-9-2022							-
Totaal Egalisatiereserve duurzaamheid			***261.036***	***4.000.000***		***-***		***124.573***		***-***		***4.385.609***
Reserve Bedrijfsvoering	Uitgaven ter verbetering van de bedrijfsvoering.	Vervolgopdr Adlasz 1e hj 2022	800.512	-		28.500	25-5-2022	-		-		772.012
Reserve Recreatievisie 2.0	Uitvoering van het activiteitenplan recreatie & toerisme 2.0		121.791	-		-		-		-		121.791
Reserve Sociaal Domein	Egalisatiereserve ten behoeve van de uitgaven in het kader van het sociaal domein.	bijstelling Jeugdzorg IJZ	-	-		271.709	22-12-2022	-		-		-
		Resultaatsbestemming 2021	-	800.000	22-9-2022	-		-		-		-

Mutaties Reserves												
Naam Reserve	**Omschrijving**	**Mutatie**	**Saldo 1-1-2022**	**Resultaats-bestemming 2021**	**Raads-besluit**	**Onttrek-king**	**Raads-besluit**	**Toevoe-ging**	**Raads-besluit**	**Vermin-deringen ivm afschrij-vingen op activa**	**Raads-besluit**	**Saldo 31-12-2022**
Totaal Reserve Sociaal Domein			***2.429.894***	***800.000***		***271.709***		**-**		**-**		***2.958.185***
Egalisatiereserve Wegen	Egalisatie kosten obv beheerplan wegen.	Egalisatie wegen 2022	2.189.392					1.427.341	14-3-2017			3.616.732
Egalisatiereserve Groen	Egalisatie kosten obv beheerplan groen.	Egalisatie groen 2022	380.549	-		95.251	14-3-2017	-		-		285.298
Egalisatiereserve Algemene Uitkering Gemeentefonds	Verrekenen van de financiële uitkomsten van de circulaires van het Gemeentefonds gedurende het boekjaar. De stand van de algemene uitkering wordt vastgesteld op de meicirculaire voorafgaand aan het boekjaar.	Meicirculaire 2021 - toevoegen aan egal.reserve		-		-		134.000	25-5-2022	-		134.000
		Sept.circulaire 2021 - toevoegen aan egal.reserve		-		-		1.180.000	25-5-2022	-		-
		Dec.circulaire 2021 - toevoegen aan egal.reserve		-		-		73.000	25-5-2022	-		-
		Meicirc 2022 - Toevoegen aan egal.reserve		-		-		1.415.715	22-9-2022	-		-
		Septcirc 2022 - Toevoegen aan egal.reserve		-		-		265.000	22-12-2022	-		-

Mutaties Reserves												
Naam Reserve	**Omschrijving**	**Mutatie**	**Saldo 1-1-2022**	**Resultaats-bestemming 2021**	**Raads-besluit**	**Onttrek-king**	**Raads-besluit**	**Toevoe-ging**	**Raads-besluit**	**Vermin-deringen ivm afschrij-vingen op activa**	**Raads-besluit**	**Saldo 31-12-2022**
Totaal Egalisatiereserve Algemene Uitkering Gemeentefonds			***2.432.713***	***-***		***-***		***3.067.715***		***-***		***5.500.428***
Egalisatiereserve Havengebied Breskens	Egalisatie kosten obv havengebied Breskens.	expl.tekort havengeb B'kens				91.540	26-9-2019					
		Egalisatiereserve Havengebied Breskens				-14.274	26-9-2019					
		Storting deel bouwleges						151.000	26-9-2019			
Totaal Egalisatiereserve Havengebied Breskens			***1.042.179***	***-***		***77.266***		***151.000***		***-***		***1.115.913***
Egalisatiereserve Archeologisch Onderzoek	Egaliseren kosten archeologisch onderzoek.	Niet besteed archeol.onderz. Naar egal.reserve Arc	183.497	-		-		45.014	27-5-2021	-		228.511
Reserve Deelneming GBE Aqua	Reserve ten behoeve van kapitaalstortingen aan GBE Aqua.	dividend PZEM nr res deeln GBE Aqua	-	-		-		2.647.625	22-9-2022	-		2.647.625
Reserve Dividend GBE Aqua	Bewerkstelliging van verbetering van het weerstandsvermogen.	dividend PZEM vrij besteedbaar	-	-		-		344.784	22-9-2022	-		344.784
Egalisatiereserve kapitaallasten investeringen	Dekking van (een deel van) de kapitaallasten van investeringen met een economisch nut	dekking afschrijving uit egalisatiereserve								155.036	11-11-2021	

Mutaties Reserves												
Naam Reserve	**Omschrijving**	**Mutatie**	**Saldo 1-1-2022**	**Resultaats-bestemming 2021**	**Raads-besluit**	**Onttrek-king**	**Raads-besluit**	**Toevoe-ging**	**Raads-besluit**	**Vermin-deringen ivm afschrij-vingen op activa**	**Raads-besluit**	**Saldo 31-12-2022**
	waarvoor beslag op reservemiddelen is gelegd. Jaarlijks wordt aan deze egalisatiereserve een bedrag onttrokken gelijk aan de kapitaallasten.											
		dekking afschrijving uit egalisatiereserve								988	11-11-2021	
		dekking afschrijving uit egalisatiereserve								2.156	11-11-2021	
		dekking afschrijving uit egalisatiereserve								81.860	11-11-2021	
Totaal Egalisatiereserve kapitaallasten investeringen			***5.557.466***	***-***		***-***		***-***		***240.041***		***5.317.425***
Totaal			**28.996.697**	**6.198.260**		**2.662.022**		**11.972.150**		**240.041**		**44.265.043**

Voorzieningen

De post voorzieningen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2022	Boekwaarde 31 december 2021
	€	€
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.709.267	4.394.719
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	13.706.622	12.190.718
Totaal voorzieningen	18.415.889	16.585.437

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen gedurende het jaar 2022:

Naam voorziening	Saldo 1 januari 2022	Vrij-gevallen bedragen	Toevoe-gingen	Aan-wendingen	Saldo 31 december 2022
	€	€	€	€	€
Wethouderspensioenen	4.394.719	96.478	-	146.314	4.151.927
Wachtgelden wethouders	-	-	167.382	42.526	124.856
Spaarverlof	-	-	432.484	-	432.484
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	*4.394.719*	*96.478*	*599.866*	*188.840*	*4.709.267*
Herstructurering volkshuisvesting	450.825	-	-	-	450.825
Afvalstoffenheffing	1.447.292	-	359.106	-	1.806.398
Rioolheffing	5.558.003	-	674.438	-	6.232.441
Stimuleren recreatieve sector	1.781.131	-	1.264.800	267.864	2.778.068
Rood voor groen	995.494	-	298.138	86.514	1.207.118
Fonds Bedrijvenontwikkeling	10.000	-	-	-	10.000
Waterberging	31.150	-	3.150	-	34.300
Aantrekkelijk Oostburg	1.896.738	1.673.998	-	222.740	0-
Begraafplaatsen	20.085	-	26.910	-	46.995
Voorziening Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen	-	-	1.673.998	533.520	1.140.477
Totaal voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	*12.190.718*	*1.673.998*	*4.300.540*	*1.110.638*	*13.706.622*
Totaal voorzieningen	16.585.437	1.770.476	4.900.406	1.299.478	18.415.889

Voorziening wethouderspensioenen

Deze voorziening dient voor de afdekking van de betaling van wethouderspensioenen.

Voorziening wachtgeld wethouders

Deze voorziening houdt verband met het wachtgeld wethouders en dient voor de afdekking van de uitbetaling van wachtgelden aan voormalig wethouders.

Voorziening spaarverlof

Deze voorziening houdt verband met het opgebouwde spaarverlof en dient voor de afdekking van het uitbetaalde spaarverlof of het opnemen hiervan.

Voorziening afvalstoffenheffing

Deze voorziening houdt verband met de afvalstoffenheffing en dient voor het opvangen van schommelingen in de tarieven van de afvalstoffenheffing.

Voorziening rioolheffing

Deze voorziening houdt verband met de rioolheffing en dient voor het opvangen van schommelingen in de tarieven van de rioolheffing.

Voorziening stimuleren recreatieve sector

Deze voorziening houdt verband met het stimuleren van ontwikkelingen in de recreatieve sector en dient voor de afdekking van deze ontwikkelingen. Stortingen en bestedingen zijn gebaseerd op het visiedocument Krachtig Verbonden.

Voorziening rood voor groen

Deze voorziening houdt verband met het rood voor groen en dient voor de afdekking van de inrichting recreatienatuur met recreatieve elementen. Stortingen en bestedingen zijn gebaseerd op het visiedocument Kracht Verbonden.

Voorziening Aantrekkelijk Oostburg

Deze voorziening houdt verband met het masterplan Aantrekkelijk Oostburg en dient voor de afdekking van de besteding provinciale middelen in het kader van de uitvoering van masterplan Aantrekkelijk Oostburg. Deze voorziening is in 2022 overgeheveld naar de voorziening Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen.

Voorziening Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen

Deze voorziening houdt verband met het masterplan Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen en dient voor de afdekking van de besteding provinciale middelen in het kader van de uitvoering van masterplan Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen.

Voorziening woningbouwontwikkeling

Deze voorziening houdt verband met de woningbouwontwikkeling en dient voor de afdekking van de ontwikkelingen conform het visiedocument Krachtig Verbonden.

Voorziening waterberging

Deze voorziening houdt verband met waterberging en dient voor het voorkomen van ondoelmatige waterberging in bebouwd gebied.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

	Boekwaarde 31 december 2022	Boekwaarde 31 december 2021
	€	€
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	54.476.566	51.131.645
Totaal vaste schulden	54.476.566	51.131.645

De rentelast voor 2022 bedraagt € 1.416.833 (2021: € 1.517.064)

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de vaste schulden over het jaar 2022:

	Saldo 1 januari 2022	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31 december 2022	Rentelast voor het begrotings-jaar
	€	€	€	€	€
Onderhandse leningen van:					
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	51.131.645	8.500.000	5.155.079	54.476.566	1.416.833
Totaal vaste schulden	**51.131.645**	**8.500.000**	**5.155.079**	**54.476.566**	**1.416.833**

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post netto-vlottende schulden wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2022	Boekwaarde 31 december 2021
	€	€
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden	-	10.500.000
Overige schulden	11.787.124	9.238.407
Totaal	11.787.124	19.738.407

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2022	Boekwaarde 31 december 2021
	€	€
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- het Rijk	1.384.586	191.906
- overige Nederlandse overheidslichamen	1.569.146	1.266.284
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	590.479	1.373.313
Totaal	3.544.211	2.831.503

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van laten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 1 januari 2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug-betalingen	Saldo 31 december 2022
	€	€	€	€	€
Het Rijk					
- Monumentensubsidie	191.906	81.047	-	4.095	268.858
- NPO-middelen	52.643	126.344	159.342	-	19.645
- Specifieke uitkering gemeentelijke hulp toeslagenproblematiek	8.312	-	-	-	8.312
- Onderwijs Achterstanden Beleid	338.420	408.101	546.638	-	199.883
- COVID-19: Continuïteit van zorg meerkosten jeugd	21.328	-	21.328	-	-
- COVID-19: Continuïteit van zorg meerkosten Wmo	32.009	-	32.009	-	-
- COVID-19: Lokaal cultuuraanbod - dec.circ. 2021	46.406	-	46.406	-	-
- Sportakkoord H8	41.833	17.717	33.095	-	26.455
- Verplichting tot terugbetaling TOZO	259.635	-	-	-	259.635
- Energie-armoede	-	601.799	-	-	601.799
- Wet Inburgering	-	148.083	3.856		144.227
Overige Nederlandse overheidslichamen					-
- Volwasseneducatie	97.587	340.341	309.561	-	128.366
- Zeeuwen zelf aan zet	45.901	225.526	260.072	-	11.355
- Masterplan Nieuwvliet-Bad	1.266.284	232.810	193.544		1.305.550
- Provincie Pr. Mauritsstraat Oburg	-	72.375	-	-	72.375
- Regioarrangement cultuur 2023-2024	-	82.250	18.250	12.500	51.500
Totaal van de van EU en NL overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	**2.402.263**	**2.336.393**	**1.624.101**	**16.595**	**3.097.959**

Niet in de balans opgenomen rechten / verplichtingen

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen en garanties

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

De borgstellingen worden als volgt gespecificeerd:

	Aard	Oorspronke-lijk bedrag	Percentage leningsbedrag borgstelling	Restant 1 januari 2022	31 december 2022	Betalingen gedurende 2022
		€	%	€	€	€
Woongoed Zeeuws-Vlaanderen	Woningbouw	41.704.000	100	27.871.922	27.095.683	776.239
Woonzorg Nederland	Zorg-complex	424.000	100	424.000	424.000	-
		42.128.000		**28.295.922**	**27.519.683**	**776.239**

Op 28 december 2021 heeft gemeente Sluis een borgtochtakte afgegeven aan de Rabobank Zeeuws-Vlaanderen voor een financiering van € 265.000 aan de Coöperatie Beheer en Onderhoud Sportveld accommodaties in de gemeente Sluis (BOSS). Per 31 december 2022 is er nog een opstaande borg van € 248.665 .

De risico's met betrekking tot de verleende gemeentegaranties voor eigen woningbezit zijn ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden

Overeenkomsten

De gemeente Sluis is voor € 7.983.551 aan langlopende verplichtingen op jaarbasis aangegaan. De langlopende verplichtingen hebben betrekking op het onderhoud en beheer van de openbare ruimte en bijbehorende voorzieningen in de gemeente Sluis, zoals onderhouden van bestrating, openbare verlichting en groen. Maar ook op facilitaire zaken zoals telefonie, printer, hardware en schoonmaak. Het resterende bedrag ultimo 2022 aan openstaande langlopende verplichtingen bedraagt € 4.361.559 .

In 2002 is een geldleningsovereenkomst aangegaan met de Rabobank voor een bedrag van € 449.243 voor het Ledeltheater te Oostburg. In de voorwaarden is gesteld dat er geen rente en aflossing wordt betaald. Als aanvullende voorwaarde geldt dat het Ledeltheater dient te worden benut voor het realiseren van culturele activiteiten in de ruimste zin van het woord. Indien het theater aan deze activiteiten wordt onttrokken, dient de lening te worden terugbetaald.

De gronden van de voormalige Euregiotuinen in Oostburg en het daaraan aansluitende perceel (totaaloppervlakte ca 13 ha) zijn in het verleden aangekocht. Dit is de enige locatie waar nu door derden een concreet plan voor wordt ontwikkeld. Het betreft hier volledig passief grondbeleid. Deze gronden zijn in de markt gezet in de vorm van een aanbod. Geïnteresseerden konden een beschrijving indienen van hun voorgenomen plan met een daaraan gekoppeld bod. De selectie en daarmee eveneens de verkoopprijs heeft plaats gevonden op basis van het ingediende aanbod (plan + bod). In 2018 is met de partij die het winnende bod à € 725.000 heeft uitgebracht een intentieovereenkomst gesloten. In 2020 is de planologische procedure opgestart voor de realisatie van dag- en verblijfsrecreatie. Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan, worden de gronden in eigendom overgedragen. Deze gronden zijn opgenomen onder de voorraden als handelsgoederen.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Het aantal niet opgenomen verlofuren bedraagt per ultimo 2022 11.468 uur, wat een waarde vertegenwoordigt van € 321.388 . Vanaf 1 januari 2022 is het bovenwettelijk verlof omgezet naar spaarverlof. Voor het spaarverlof is daarom per 2022 een voorziening getroffen. De uren en de daarmee vertegenwoordigde waarde van het bovenwettelijk verlof/spaarverlof zijn niet opgenomen in de niet uit de balans blijkende arbeidskostengerelateerde verplichtingen.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening op grond van de Wlz en de Wmo (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen of beschermd wonen) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Hierna wordt een toelichting gegeven op diverse aspecten van het overzicht baten en lasten. Achtereenvolgens gaan we in op:

- een analyse van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie per programma;
- een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd;
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- analyse ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid;
- de informatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt vastgesteld met inachtneming van hetgeen omtrent de financiële positie op de balansdatum is gebleken tussen het moment van opmaken van de jaarstukken en het tijdstip van vaststelling daarvan, voor zover deze aanvullende informatie onontbeerlijk is voor het bedoelde inzicht.

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Hierna is per onderdeel, zoals opgenomen in het overzicht van baten en lasten, een analyse opgenomen van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken.

De totstandkoming van het rekeningresultaat is als volgt:

Begroot saldo (na de laatste begrotingswijziging 2022)	785
Werkelijk saldo (= rekeningsaldo)	6.172
Verschil	5.387
Rekeningresultaat 2022 bestaat uit twee onderdelen:	
- grondexploitatie	545
- overheidsactiviteiten	5.627

Samengevat is het resultaat (saldo's) op de volgende manier verdeeld over de programma's

PG	Omschrijving	begroot	werkelijk	verschil
1	Ruimte en beheer	-17.907	-15.921	1.987
2	Economie	-1.599	-716	884
3	Sociaal domein	-24.627	-23.835	792
4	Bestuur en veiligheid	-6.381	-3.920	2.461
5	Algemene dekkingsmiddelen	68.561	69.631	1.070
	Vennootschapsbelasting	-	5	5
	Overhead	-9.701	-10.002	-302
	Onvoorzien	-	-	-
	Saldo van baten en lasten	**8.346**	**15.243**	**6.896**
		-	-	-
	Mutaties reserve	-7.561	-9.070	-1.509
	Gerealiseerd resultaat	**785**	**6.172**	**5.387**

Mutaties reserve

Er wordt onderscheid gemaakt tussen onttrekkingen en toevoegingen aan reserves.

Toevoegingen aan reserves:

PG	Omschrijving reserve	voordeel	nadeel
	Egalisatiereserves:		
	- bodemsanering		45
	- bestemmingsplannen		180
	- duurzaamheid		125
	- wegen		1.427
	- archeologisch onderzoek		45
	reserve deelneming GBE Aqua	168	
	reserve dividend GBE Aqua	24	
	Totalen	**192**	**1.822**
	Per saldo		**1.630**

Onttrekkingen aan reserves:

PG	Omschrijving reserve	voordeel	nadeel
	Egalisatiereserves:		
	- groen	95	
	- kapitaallasten investeringen		28
	- Havengebied Breskens		14
	Algemene reserve:		
	- tbv resultaatbestemming (is niet verwerkt in begrotingswijziging)	699	
	- tbv Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen, minder uitgaven		153
	- tbv uitvoeringsplan streekpromotie		31
	- tbv inhuur grote projecten, minder uitgaven		413
	reserve onderhoud gebouwen		35
	Totalen	**794**	**674**
	Per saldo		**-120**

Programma 1 Ruimte en beheer

	Begroting na wijziging 2022	Jaarstukken 2022	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging
	€	€	€
Baten programma 1	17.957	18.955	-999
Lasten programma 1	35.864	34.876	988
Totaal saldo van baten en lasten	17.907	15.921	1.987
Toevoegingen aan reserves	1.043	2.819	-1.776
Onttrekkingen aan reserves	1.096	856	241
Het geraamde, gerealiseerde respectievelijk geanalyseerde resultaat	17.854	17.884	-30

Programma 1 - Ruimte en beheer

Resultaat x € 1.000 1.987

Specificatie saldo	Voordeel	nadeel
personeelslasten	836	
gebouwenonderhoud	197	
afschrijving		271
rente		85
energie	103	
verkoop gebouwen	470	

Specificatie saldo	Voordeel	nadeel
parkeeropbrengsten	220	
VRZ (zie pg4)		2.164
wegen*	1.427	178
bermen	101	
sport	173	
musea		65
archeologie*	45	
stranden	333	
eigendommen overig	67	
MFC Aardenburg	62	
duurzaamheid*	125	
bodemsanering*	45	
leges lijkbezorging		63
bestemmingsplannen*	180	
project illegaal grondgebruik	82	
inhuur grote projecten	268	
Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen	153	
leges omgevingsvergunningen		93
overig	19	
Subtotaal	**4.906**	**2.919**
Per saldo (voor bestemming)	**1.987**	

* Specificatie mutaties reserves	voordeel	nadeel
Egalisatiereserve wegen		1.427
Egalisatiereserve bodemsanering		45
Egalisatiereserve duurzaamheid		125
Egalisatiereserve bestemmingsplannen		180
Egalisatiereserve groen	95	
Egalisatiereserve Havengebied Breskens		77
Subtotaal	**95**	**1.854**
Per saldo (mutaties reserves)	**-1.759**	

Verkoop gebouwen
In 2022 zijn drie gemeentelijke gebouwen verkocht. Dit zijn Landbouwstraat 2 Schoondijke, Quarles van Uffordstraat 20 Groede en vm dorpshuis Nieuwvliet. De totale verkoopopbrengst bedraagt € 470.000.

Parkeeropbrengsten
Ten opzichte van de geraamde parkeeropbrengsten (parkeergelden en -boetes) van € 2.239.000 is er een meeropbrengst gerealiseerd van € 220.000. De opbrengsten zijn mede afhankelijk van de weersomstandigheden en zijn vooraf niet exact in te schatten.

VRZ (zie pagina 4)
De bijdrage aan de Veiligheidsregio (VRZ) van € 2.164.000 is verantwoord in programma 1, terwijl de raming is opgenomen in programma 4. Per saldo geen effect.

Wegen
Begin 2023 is het nieuwe beheerplan wegen vastgesteld. Daarin staat dat een deel van het beheerplan betrekking heeft op investeringsuitgaven. Deze aanpassing was in 2022 nog niet doorgevoerd. De verschuiving van deze lasten heeft een voordelig effect op het beschikbare budget. Daarnaast loopt de uitvoering achter bij de planning. Dit is mede het gevolg van beperkte capaciteit bij de leveranciers/aannemers, waardoor opdrachten uitgesteld moeten worden. Daarnaast wordt bij de uitvoering afstemming gezocht bij werkzaamheden vanuit het GRP, zodat wegen/straten niet onnodig dubbel opgebroken hoeven te worden. Het niet bestede budget vanuit het beheerplan wegen bedraagt € 1.427.000 en wordt verrekend met de egalisatiereserve wegen.

Buitenom het beheerplan wegen verstrekt de gemeente een bijdrage aan het waterschap voor het onderhoud van de wegen die onder hun verantwoordelijkheid vallen. In de raming was geen rekening gehouden met een sterke stijging van de index, waardoor de bijdrage € 178.000 hoger uitvalt.

Bermen
Net zoals bij de wegen is ook bij het onderhoud van de bermsloten/-beschoeiingen een achterstand ontstaan in de uitvoering (deze is budgettair deels meegenomen vanuit 2021). Ook is de bijdrage van het waterschap voor maaiwerk en oeveronderhoud hoger uitgevallen. Totaal is er een voordeel gerealiseerd van € 101.000.

Sport
Binnen de rijksregeling Sportakkoord vindt jaarlijks een aanvraag plaats ter compensatie van de btw-lasten voor sportgerelateerde uitgaven. Achteraf vindt verantwoording plaats. Op basis van die verantwoording is in 2022 € 93.000 toegekend door het Rijk.
Vanwege een foute meterstand (water) bij sportaccommodatie Breskens is er jaren teveel voorschot betaald. Dit is nu rechtgezet en er is een afrekening ontvangen van € 80.000.

Musea
De realisatie van het nieuwe Cultuurforum in Aardenburg heeft vertraging opgelopen. De beoogde openingsdatum is niet behaald door diverse oorzaken, gerelateerd aan gebouwtechnische problemen. Hierdoor zijn er extra kosten gemaakt. De extra kosten bedragen€ 65.000.

Archeologie
In 2021 is er een egalisatiereserve Archeologie ingesteld door de raad. Ten opzichte van het beschikbare budget van € 78.000 is er € 45.000 onbenut gebleven in 2022. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve.

Stranden
In 2022 is de eerste bijdrage van € 232.000 in het recreatief zandfonds gestort. Echter, omdat er nog geen bestedingen zijn geweest, moet deze bijdrage ten laste komen van 2023 (via de balans). Daarnaast zijn er minder kosten gemaakt voor afvoer van het vuil van de stranden (€ 66.000) en is de opbrengst van de staangelden € 35.000 hoger dan begroot. In totaal een voordeel van € 333.000.

Overige eigendommen
Een voorziene aankoop van een stuk grond in Duinhof Cadzand vindt later plaats. Daarnaast is een stuk grond verkocht in Schoondijke (Wilgenlaantje) en is de raming voor te betalen erfpacht te hoog. In totaal is er een voordeel ontstaan van € 67.000.

MFC Aardenburg
De exploitatielasten voor MFC Aardenburg vielen in het eerste jaar lager uit dan geraamd. Hiermee is er een voordeel van € 62.000 behaald. Bij de afrekening van het project wordt bezien in hoeverre de exploitatielasten bijgesteld moeten worden.

Duurzaamheid
De extra beschikbare middelen voor de transitievisie duurzaamheid zijn niet volledig besteed (€ 30.000). Daarnaast zijn retributies ontvangen voor de plaatsing van zonneparken op industrieterreinen (€ 95.000). Het totaalbedrag van € 125.000 wordt verrekend met de egalisatiereserve Duurzaamheid.

Bodemsanering
Het jaarlijkse budget voor bodemsanering voorziet in eventuele kosten voor (onverwachte) calamiteiten. Deze kwamen in 2022 niet voor, waardoor het restantbudget van € 45.000 wordt verrekend met de egalisatiereserve Bodemsanering.

Leges lijkbezorging
De werkelijke opbrengsten van de leges lijkbezorging (uitgifte graven en begraafrechten) zijn in 2022 € 63.000 lager dan geraamd. Er is met name sprake van minder uitgifte van graven dan begroot.

Bestemmingsplannen
De uitgaven voor de herziening van bestemmingsplannen zijn € 80.000 lager dan geraamd. Daarnaast worden ambtelijke uren doorberekend naar initiatiefnemers. Dit heeft geleid tot een ontvangst van € 100.000 in 2022. Het totaalbedrag wordt verrekend met de egalisatiereserve bestemmingsplannen.

Project illegaal grondgebruik
De verkopen in het kader van het project illegaal grondgebruik hebben € 82.000 meer opgeleverd dan begroot.

Inhuur grote projecten
Bij de 2e berap 2022 zijn inhuurbudgetten beschikbaar gesteld voor de grote projecten. Voor het project Havengebied Breskens is het budget van € 268.000 onbenut gebleven. De dekking was voorzien uit de algemene reserve. Dit budget wordt doorgeschoven naar 2023.

Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen
De raad stelde in 2022 een budget van € 400.000 beschikbaar (verwerkt in de 2e berap 2022) voor de inrichting van een projectorganisatie voor Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen. Dit bedrag is gesplitst in € 160.000 voor 2022 en € 240.000 voor 2023 met als dekking de algemene reserve. Uiteindelijk is er slechts € 7.000 besteed in 2022, waarmee er een bedrag van € 153.000 wordt doorgeschoven naar 2023.

Leges omgevingsvergunningen
De raming voor de leges omgevingsvergunningen is tussentijds in de 2e berap 2022 naar beneden bijgesteld tot € 1.259.000. De uiteindelijke opbrengst ligt € 93.000 lager dan de raming.

Programma 2 Economie

	Begroting na wijziging 2022	Jaarstukken 2022	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging
	€	€	€
Baten programma 2	2.183	1.869	314
Lasten programma 2	3.782	2.584	1.198
Totaal saldo van baten en lasten	1.599	716	884
Toevoegingen aan reserves	151	196	-45
Onttrekkingen aan reserves	218	429	-211
Het geraamde, gerealiseerde respectievelijk geanalyseerde resultaat	1.532	482	1.050

Programma 2 - Economie

Resultaat x € 1.000 884

Specificatie saldo	voordeel	nadeel
personeelslasten	119	
gebouwen	5	
afschrijving		2
rente		11
energie	33	
resultaat GREX	545	
economische promotie	62	
recreatie en toerisme	113	
overig	20	
Subtotaal	**897**	**13**
Per saldo	**884**	

Resultaat GREX

In de raad van mei 2023 zijn de exploitatie-opzetten GREX bijgesteld. Conform dat voorstel zijn er bij enkele plannen voorzieningen verlaagd en rente toegevoegd. Dit heeft geleid tot de volgende resultaten:

- Vlaschaard € 71.385
- Deltahoek € 329.478
- Stampershoek 5e fase: € 77.386 -/-
- Technopark: € 221.536

Totaal: € 545.013

Dit positieve resultaat wordt bij de resultaatbestemming toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

Economische promotie
De budgetten voor economische promotie (onder andere binnenstadsmanagement, evenementen en economisch stimuleringsbeleid) zijn niet volledig benut. Er is een incidenteel voordeel van € 62.000. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat bijvoorbeeld € 15.000 niet is uitgeven aan het Just Transition Fund en er geen verkeersregelaars bij evenementen zijn ingezet.

Recreatie en toerisme
In de 2e berap 2022 is een bedrag van € 60.000 beschikbaar gesteld voor opleiding in het kader van gastheerschap voorde uitvoering van de visie streekpromotie/gastheerschap. Dit bedrag komt ten laste van de algemene reserve. Hiervan is € 29.000 besteed, waardoor er € 31.000 wordt doorgeschoven naar 2023. Daarnaast is een bedrag van € 82.000 voor recreatie en toerisme onbenut gebleven. Dit betreft grotendeels het overgehevelde bedrag uit 2021.

Programma 3 Sociaal domein

	Begroting na wijziging 2022	Jaarstukken 2022	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging
	€	€	€
Baten programma 3	7.037	9.641	-2.604
Lasten programma 3	31.664	33.476	-1.812
Totaal saldo van baten en lasten	24.627	23.835	792
Toevoegingen aan reserves	218	868	-650
Onttrekkingen aan reserves	274	274	-0
Het geraamde, gerealiseerde respectievelijk geanalyseerde resultaat	24.572	24.430	142

Programma 3 - Sociaal domein

Resultaat x € 1.000	792

Specificatie saldo	voordeel	nadeel
personeelslasten		513
gebouwen	20	
afschrijving		-
rente		1
energie		3
leerlingenvervoer	495	
bibliotheekmiddelen		100
tijdelijke noodopvang Oekraïne	2.429	
inkomensregelingen		285
huishoudelijke voorzieningen		89
begeleiding Wmo		86
woonvoorzieningen		118

Specificatie saldo	voordeel	nadeel
pgb's	122	
jeugdzorg (zie ook pg4)		1.171
GGD	71	
overig	21	
Subtotaal	**3.158**	**2.366**
Per saldo	**792**	

Leerlingenvervoer
De uitvoering van het leerlingenvervoer door het samenwerkingsverband collectief vervoer heeft een voordeel opgeleverd van € 495.000. De raming is tussentijds niet bijgesteld naar de laatste voorspellingen waardoor het voordeel nu pas tot uitdrukking komt.

Bibliotheekmiddelen
Bij de resultaatbestemming 2021 is € 300.000 bestemd voor de bibliotheekvoorziening in IJzendijke in de jaren 2022, 2023 en 2024. Het bedrag van € 100.000 in 2022 is niet doorverwerkt in een begrotingswijziging, waardoor ten opzichte van de begroting een nadeel ontstaat.

Tijdelijke noodopvang Oekraïne
De kosten voor de tijdelijke noodopvang van Oekraïners kunnen integraal gedeclareerd worden bij het Rijk op basis van normbedragen per dag. De werkelijke lasten zijn aanzienlijk lager dan deze normbedragen. Hierdoor ontstaat er een voordeel van € 2.429.000.

Inkomensregelingen
De diverse inkomensregelingen (BUIG, BBZ, minimabeleid, bijzondere bijstand) zijn allemaal open-einde regelingen. Per saldo zijn de uitgaven € 285.000 hoger dan geraamd.

Huishoudelijke voorzieningen
De regeling huishoudelijke voorzieningen iseen open-einde regeling. Hier is een extra uitgave van € 89.000 gerealiseerd, mede door de indexering van de tarieven.

Begeleiding
De kosten voor begeleiding (zowel dagbesteding als individuele begeleiding) laten een stijgende lijn zien. De uitgaven zijn € 86.000 hoger danhet budget.

Woonvoorzieningen
De laatste jaren stijgen de kosten van de woonvoorzieningen, als gevolg van de vergrijzing. Hierdoor is het budget met € 118.000 overschreden.

PGB's
Er wordt minder beroep gedaan op de mogelijkheid om gebruik te maken vaneen persoonsgebonden budget. Dit geldt voor zowel de jeugdzorg, de Wmo als de huishoudelijke voorzieningen. De kosten zijn € 122.000 lager dan geraamd.

Jeugdzorg
De afrekening van de jeugdzorg via de inkooporganisatie 2021 is in de begroting abusievelijk terechtgekomen op programma 4. Dat heeft tot gevolg dat er op programma 3 een nadeel ontstaat van € 855.000, terwijl op programma 4 voor hetzelfde bedrag een voordeel ontstaat. Per saldo dan ook neutraal.

Naast de jeugdzorgkosten via de inkooporganisatie, worden er ook kosten gemaakt voor zorg in het buitenland, jeugdzorgvervoer en advisering. De kosten hiervan zijn € 316.000 hoger dan geraamd.

GGD
Aan de GGD wordt een bijdrage verstrekt voor Veilig thuis. Deze raming zat dubbel in de begroting waardoor er een voordeel is gerealiseerd van € 71.000.

Programma 4 Bestuur en veiligheid

	Begroting na wijziging 2022	Jaarstukken 2022	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging
	€	€	€
Baten programma 4	474	661	-188
Lasten programma 4	6.854	4.581	2.273
Totaal saldo van baten en lasten	6.381	3.920	2.461
Toevoegingen aan reserves	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	2	-	2
Het geraamde, gerealiseerde respectievelijk geanalyseerde resultaat	6.379	3.920	2.459

Programma 4 - Bestuur en veiligheid

Resultaat x € 1.000	2.461

Specificatie saldo	voordeel	nadeel
personeelslasten		294
gebouwen	-	
afschrijving	-	
rente	-	
jeugdzorg	855	
VRZ	2.164	
wethouderspensioenen	96	
leges burgerzaken	100	
explosievenruiming	71	540
overig	9	
Subtotaal	**3.295**	**834**
Per saldo	**2.461**	

Jeugdzorg
Zie hiervoor bij programma 3. Vanwege een raming op het verkeerde programma is hier een voordeel ontstaan van € 855.000.

VRZ
De kosten voor de Veiligheidsregio zijn verantwoord op het taakveld dat is gekoppeld aan programma 1. De raming staat echter op programma 4. Hierdoor is er op programma 1 een nadeel van € 2.164.000 en op programma 4 een voordeel voor hetzelfde bedrag behaald.

Voorziening wethouderspensioenen
Jaarlijks wordt de vereiste hoogte van de voorziening wethouderspensioenen bepaald en afgezet tegen de actuele stand. In 2022 kan er een vrijval van € 96.000 worden verantwoord, mede vanwege de gehanteerde rekenrente van 2,472% die hoger lag dan afgelopen jaren.

Leges burgerzaken
De opbrengst van de leges burgerzaken in 2022 is € 100.000 hoger uitgekomen dan geraamd.

Explosievenruiming
Via de meicirculaire 2022 heeft de gemeente een bijdrage ontvangen voor de kosten van het ruimen van niet-gesprongen explosieven in 2021. Deze bijdrage (68%) wordt grotendeels doorbetaald aan projectontwikkelaars die daarvoor declaraties hebben ingediend. Een deel van het budget blijft beschikbaar voor de kosten gemaakt door de gemeente Sluis zelf. Hierop is een voordeel behaald van € 71.000.
In maart 2023 is de declaratie voor 2022 behandeld in de raad. De financiële effecten zijn verwerkt in de jaarrekening 2022, hetgeen een doorbetaling aan de projectontwikkelaars betekent van € 540.000, tegenover een rijksbijdrage van € 655.000 (via de algemene uitkering, zie hieronder bij algemene dekkingsmiddelen). Het saldo van € 115.000 betreft ook hier weer projecten/kosten van de gemeente zelf.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting

	Begroting na wijziging 2022	Jaarstukken 2022	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging
	€	€	€
Baten	68.353	70.445	-2.092
Lasten	9.492	10.811	-1.319
Totaal saldo van baten en lasten	-58.861	-59.634	773
Toevoegingen aan reserves	8.931	8.089	843
Onttrekkingen aan reserves	1.192	1.343	-151
Het geraamde, gerealiseerde respectievelijk geanalyseerde resultaat	-51.122	-52.889	1.767

Programma 5 - Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien

Resultaat x € 1.000 773

Specificatie saldo	voordeel	nadeel
personeelslasten		127
gebouwen	3	
afschrijving		8
rente		116
energie	21	
voorziening verlofsparen		432
studiekosten	179	
inhuur grote projecten	50	
ozb	94	
overige belastingen		60
heffing en invordering belastingen		40
algemene uitkering	448	
explosievenruiming	655	
stelposten		400
forensenbelasting		59
toeristenbelasting	569	
overig		4
Subtotaal	**2.019**	**1.246**
Per saldo	**773**	

Voorziening verlofsparen
In 2022 is vanuit de rechtspositieregeling de mogelijkheid ontstaan voor verlofsparen. Hieraan is de verplichting gekoppeld dat gemeenten een voorziening moeten vormen om de opgebouwde rechten te waarborgen. Hiermee is een bedrag van € 432.000 gemoeid.

Studiekosten
In 2022 is er geen optimaal gebruikgemaakt van het studiekostenbudget. In de nasleep van corona zijn veel opleidingen geannuleerd of uitgesteld. Dit heeft er toe geleid dat er een onbenut budget resteert van € 179.000.

Inhuur grote projecten
Voor de inhuur van het grote project Rechtmatigheidsverantwoording was € 50.000 beschikbaar, vanuit de algemene reserve. Het project is pas gestart in 2023 waardoor er in 2022 geen besteding was.

OZB
De opbrengst van de onroerendezaakbelasting is € 94.000 hoger uitgevallen dan geraamd.

Overige belastingen
Bij de overige belastingen is er een lagere opbrengst gerealiseerd van € 60.000. Het merendeel hiervan is te wijten aan de precariobelasting.

Heffing en invordering belastingen
Voor het oninbaar verklaren van enkele belastingvorderingen is een extra last geboekt van € 40.000.

Algemene uitkering
De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2022. De decembercirculaire 2022 wordt te laat uitgebracht om nog te kunnen verwerken in een begrotingswijziging. Het effect van de decembercirculaire, plus een aantal afrekeningen van voorgaande jaren, levert een voordeel op van € 448.000.

Explosievenruiming
Via de algemene uitkering ontvangen we, op basis van declaratie zoal behandeld in de raad van maart 2023, een vergoeding van 68% voor de gemaakte kosten voor explosievenruiming. Zie hiervoor verder de toelichting bij programma 4.

Stelposten
In de slotwijziging 2022 zijn de stelposten allemaal bestemd, overgeheveld of vrijgevallen. Achteraf bleek dat de resultaatbestemming 2021 niet goed is verwerkt in de begroting. Onderdeel hiervan was een stelpost van € 400.000 voor Covid-maatregelen. Het ontbreken van de raming leidt tot een negatief effect voor het resultaat.

Forensenbelasting
De opbrengst van de forensenbelasting wijkt € 59.000 negatief af van de laatste prognose.

Toeristenbelasting
De opbrengst van de toeristenbelasting komt € 569.000 hoger uit dan geraamd. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is:									
- OZB woningen	4.165	-	-4.165	4.771	-	-4.771	4.917	-	-4.917
- OZB niet-woningen	2.473	-	-2.473	2.573	-	-2.573	2.521	-	-2.521
- Overige belastingen	553	611	58	583	650	67	520	688	168
Totaal lokale heffingen	**7.191**	**611**	**-6.580**	**7.927**	**650**	**-7.277**	**7.959**	**688**	**-7.270**

De werkelijke baten en lasten uit hoofde van lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is wijken ten opzicht van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 7.000.

Onroerendezaakbelastingen
In de begroting is voor de betreffende heffingen een bedrag opgenomen van € 7.344.000. Daadwerkelijk is een bedrag opgelegd van € 7.438.000. Dit betekent een voordeel van € 94.000.
- Onroerende zaakbelastingen eigenaren laat een voordelig resultaat zien van € 146.000.
- Onroerende zaakbelastingen gebruikers laat een nadelig resultaat zien van € 52.000.

Algemene uitkeringen

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Algemene uitkeringen									
- uitkering huidig boekjaar	40.088	-	40.088	47.755	-	47.755	48.352	-	48.352
- mutaties uitkeringsjr 2023	-	-	-		-	-	655	-	-655
- mutaties uitkeringsjr 2021	-	-	-		-	-	55	-	-55
- mutaties uitkeringsjr 2020	-	-	-		-	-	-204	-	204
Totaal algemene uitkeringen	**40.088**	**-**	**40.088**	**47.755**	**-**	**47.755**	**48.858**	**-**	**48.858**

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is gekoppeld aan de uitgaven van het Rijk. Door bezuinigingen van het Rijk neemt de algemene uitkering af terwijl hogere uitgaven door het Rijk de algemene uitkering laat stijgen. Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt valt de algemene uitkering op realisatiebasis circa € 1.103.000 hoger uit. De effecten hiervan zijn gelegen in de decembercirculaire 2022 die te laat wordt uitgebracht om nog te kunnen verwerken in een begrotingswijziging. Daarnaast hebben afrekeningen uit voorgaande jaren invloed op het saldo. Tot slot is rekening gehouden met de declaratie in het kader van de bommenregeling, welke uitgekeerd wordt in 2023.

Dividend

Deze baten laten zich als volgt specificeren:

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Dividend									
- Zeewind	0	-	-0	0	-	-0	1	-	-1
- BNG Bank	12	-	-12	12	-	-12	23	-	-23
- PZEM / GBE Aqua	-	-	-	3.185	-	-3.185	2.992	-	-2.992
Totaal dividend	**12**	**-**	**-12**	**3.197**	**-**	**-3.197**	**3.016**	**-**	**-3.016**

De werkelijke baten uit hoofde van dividend wijken ten opzichte van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 181.000. Dit betreft een hogere uitkering BNG en een lagere uitkering PZEM/GBE Aqua.

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit de ontvangen rentebaten over de uitzettingen, als ookde betaalde rentelasten over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening-courant. Voornoemde baten en lasten laten zich als volgt specificeren:

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Saldo van de financieringsfunctie									
Totaal saldo van de financieringsfunctie	**15**	**-442**	**-457**	**28**	**67**	**39**	**27**	**23**	**-5**

Het werkelijke saldo van de financieringsfunctie wijkt ten opzichte van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 44.000.

Kosten van de overhead

Overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Kosten van overhead	27	7.861	7.834	-526	7.688	8.214	102	8.876	8.774
Waarvan kosten van overhead toe te rekenen aan grondexploitaties, investeringen en dotaties aan voorzieningen ter dekking van groot-onderhoud	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waarvan dekking overhead door toerekening aan grondexploitaties, investeringen (negatieve last) en onttrekkingen aan de voorzieningen ter dekking van groot-onderhoud	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaalbedrag van de kosten van de overhead	**27**	**7.861**	**7.834**	**-526**	**7.688**	**8.214**	**102**	**8.876**	**8.774**

De werkelijke baten en lasten uit hoofde van de overhead wijken ten opzichte van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 560.000. Dit betreft grotendeels de opbouw van de voorziening verlofsparen.

Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting:									
- Afrekening voorgaande jaren	-	-	-	-	-	-	-	5	5
- Afval huidig boekjaar	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Totaalbedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5**	**5**

De werkelijke baten en lasten uit hoofde van de heffing voor de vennootschapsbelasting wijken ten opzichte van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 5.000. Dit betreft de afrekening vennootschapsbelasting 2020.

Toevoeging en onttrekkingen aan reserves

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Reservemutaties									
- Toevoegingen aan reserves	-	166	166	-	10.343	10.343	-	11.972	11.972
- Onttrekkingen aan reserves	397	-	-397	2.782	-	-2.782	2.902	0	-2.902
Totaalbedrag toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**397**	**166**	**-231**	**2.782**	**10.343**	**7.561**	**2.902**	**11.972**	**9.070**

De werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves wijken ten opzichte van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 1.509.000. Dit betreft vooral de toevoeging aan reserve wegen.

Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien
Op de post onvoorzien staat het algemene budget voor onvoorziene uitgaven. In de begroting is rekening gehouden met € 50.000 voor onvoorziene uitgaven. Alle mutaties in de post onvoorziene uitgaven zijn vastgelegd in begrotingswijzigingen. In 2022 zijn er geen bestedingen geweest ten laste van de post onvoorzien. Het volledige bedrag van € 50.000 komt ten gunste van het rekeningresultaat 2022.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Met dit overzicht geven we duidelijkheid over de aard van de baten en lasten. De indicatie van de incidentele baten en lasten geeft informatie die relevant is voor het beoordelen van de financiële positie en de meerjarenraming. Onder incidenteel verstaan we baten en lasten die zich niet langer dan drie jaar voordoen. De incidentele baten en lasten staan los van bovenstaande verschillenanalyse.

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	lasten	baten
A	**Totaal baten en lasten**	**98.300**	**104.473**
	Incidentele baten en lasten:		
	Retributie opstalrechten Technopark		95
	Resultaat GREX		545
	Verkoop gemeentelijke gebouwen en gronden (niet GREX)		793
	Masterplan Nieuwvliet subsidies en bijdragen, toegevoegd aan voorziening rood-voor-rood / rood-voor-groen	1.796	1.796
	Verkoop snippergroen (illegaal grondgebruik)		258
	Verplaatsen sirenepost	28	28
	Tijdelijke noodopvang Oekraïne	855	3.312
	Opvang CNO	355	358
	Dotatie wachtgeldverplichtingen voormalig wethouders	167	
	Dotatie voorziening verlofsparen	432	
	Vrijval voorziening wethouderspensioenen		96
	Projectleiding Havengebied Breskens	82	
	Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen regiodeal toegevoegd aan voorziening Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen	226	226
	Bommenregeling (vergoeding via Algemene Uitkering)	1.239	1.440
	Transitieplan Voortgezet Onderwijs	94	
	Totaal programma's	**5.274**	**8.947**
	Mutaties reserves		
	Egalisatiereserve Algemene Uitkering	3.068	
	Algemene reserve - saldo 1e en 2e berap 2022	1.072	370
	Algemene reserve - budgetten 2022 uit rek.resultaat 2021		699
	Algemene reserve - Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen		7
	Algemene reserve - transitiemiddelen warmte		237
	Algemene reserve - inhuur grote projecten		80
	Algemene reserve - visie streekpromotie		29
	Algemene reserve - startgroepen		14

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	lasten	baten
	Reserve Sociaal Domein		272
	Egalisatiereserve Havengebied Breskens	151	
	Egalisatiereserve Bodemsanering	45	
	Egalisatiereserve Bestemmingsplannen	180	
	Egalisatiereserve Duurzaamheid	125	
	Reserve Bedrijfsvoering		29
	Egalisatiereserve Wegen	1.427	
	Egalisatiereserve Groen		95
	Egalisatiereserve Archeologie (niet besteed budget)	45	
	Diverse reserves - overheveling budgetten uit 2021		746
	Diverse reserves - overheveling budgetten naar 2023	2.853	
	Totaal reserves	**8.966**	**2.578**
B	**Totaal incidentele baten en lasten**	**14.240**	**11.525**
C	**Totaal structurele baten en lasten (A-B)**	**84.060**	**92.948**

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Toevoeging
Totaal structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves		
Egalisatiereserve kapitaallasten	240	
Reserve Deelneming GBE Aqua		2.648
Reserve Dividend GBE Aqua		345
Reserve infrastructuur - winkelcentrum Sluis	6	
Reserve infrastructuur - herinrichting Oostburg		15
Egalisatiereserve Havengebied Breskens	77	
Totaal:	**323**	**3.008**

Presentatie van het structureel saldo	2022	2023	2024	2025
	€	€	€	€
Saldo van baten en lasten	-2.901	1.677	2.355	3.298
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	9.073	507	403	344
Gerealiseerd resultaat	**6.172**	**2.184**	**2.758**	**3.642**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-2.715	-171	-36	-
Structureel resultaat	**8.887**	**2.355**	**2.794**	**3.642**

Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door de Commissie BBV is uitgebracht. Een belangrijke inhoudelijke aanvulling betreft de vaststelling, dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de raad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen, die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen (3), moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de raad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven, wordt betrokken. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In totaal is € 98 miljoen aan lasten begroot (na wijziging). De werkelijke lasten bedragen € 98,3 miljoen. Per saldo betekent dit € 0,3 miljoen meer lasten dan geraamd. Aan baten is een bedrag van € 98,8 miljoen begroot (na wijziging), tegenover € 104,5 miljoen werkelijke baten. In totaal gaat het om een hogere realisatie aan baten van € 5,7 miljoen.

In het kader van de begrotingsrechtsmatigheid worden overschrijdingen van de begrote lasten per programma en van de investeringen in het hierna volgende overzicht nader toegelicht. Daarnaast kan worden opgemerkt dat aan alle mutaties in de reserves raadsbesluiten ten grondslag liggen.

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig, telt wel mee
€ 1.812.000	Programma 3, Sociaal domein. Dit heeft grotendeels te maken met overschrijdingen van open-einde regelingen. Daarnaast is de raming van de afrekening jeugdzorg abusievelijk op programma 4 terechtgekomen.	X	
€ 394.000	Programma 5, Algemene dekkingsmiddelen. Dit heeft grotendeels te maken met het feit dat de vastgestelde verdeling van het rekeningresultaat 2021 niet doorverwerkt is in de begroting. Hier gaat het om € 400.000 voor covid-middelen.	X	
€ 930.000	Overhead. Dit komt deels door de dotatie aan de vz verlofsparen en deels door de verdeling van de personeelslasten (wordt elders weer gecompenseerd).	X	

Lastenoverschrijding investeringen	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig, telt wel mee
€ 3.000	Grond Springplaats niet-geëxplodeerde explosieven		X
€ 286.000	Beheerplan wegen: rehabilitaties 2022		X
€ 71.000	Archeologisch museum Aardenburg		X
€ 2.000	Ruiterroutes		X
€ 5.000	Columbariummuren cq elementen 2020		X
€ 4.000	Belfort Sluis Beamers 2021		X

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

De WNT is van toepassing op de gemeente Sluis. Het voor de gemeente Sluis toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000. Dit is het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Dit betreft leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling. In Sluis gaat het uitsluitend om leidinggevende functionarissen met dienstbetrekking.

2022		
bedragen x €	**SI de Kievit-Minnaert**	**PTG Claeijs**
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	[01/01] - [31/12]	[01/01] - [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.147	103.606
Beloningen betaalbaar op termijn	20.260	18.768
subtotaal	*133.407*	*122.374*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	133.407	122.374
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021		
bedragen x €	**SI de Kievit-Minnaert**	**PTG Claeijs**
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	[01/01] - [31/12]	[01/01] - [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	107.816	100.707
Beloningen betaalbaar op termijn	20.416	18.881
subtotaal	*128.232*	*119.588*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	128.232	119.588

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Realisatie per taakveld

Omschrijving	Baten			Lasten			Resultaat
(in duizenden euro's)	Begr.	Werk.	Saldo	Begr.	Werk.	Saldo	Saldo
010-5 Mutaties reserves	2.782	2.902	-120	10.343	11.972	-1.629	-1.509
011-5 Resultaat van rekeningen van baten en lasten	-	-	-	785	-	785	785
01-4 Bestuur	-	97	-97	1.241	1.335	-94	3
02-1 Burgerzaken	-	-	-	42	40	2	2
02-4 Burgerzaken	418	533	-116	1.268	1.406	-139	-23
03-1 Beheer overige gebouwen en gronden	187	490	-303	384	431	-46	256
04-5 Overhead	-526	102	-628	9.175	10.105	-930	-302
05-5 Treasury	3.225	3.044	181	67	23	44	-137
061-5 OZB woningen	4.771	4.917	-146	-	-	-	146
062-5 OZB niet-woningen	2.573	2.521	52	-	-	-	-52
063-1 Parkeerbelasting	2.239	2.459	-221	-	1	-1	219
064-5 Belastingen overige	583	520	63	650	688	-38	-101
07-5 Algemene uitkering en overige uitkering gemeentefonds	47.755	48.858	-1.103	-	-	-	1.103
08-3 Overige baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-
08-5 Overige baten en lasten	-	-	-	-400	-	-400	-400
09-5 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-5	5	5
11-1 Crisisbeheersing en brandweer	7	6	1	230	2.372	-2.142	-2.143
12-1 Openbare orde en veiligheid	-	-	-	321	182	139	139
12-4 Openbare orde en veiligheid	56	31	25	3.491	1.840	1.651	1.626
21-1 Verkeer en vervoer	359	477	-118	7.713	6.203	1.509	1.627
22-1 Parkeren	-	1	-1	853	812	40	41
24-1 Economische havens en waterwegen	196	341	-145	577	744	-168	-22
32-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.100	1.782	318	2.091	1.238	853	536
33-2 Economische promotie	27	28	-1	153	153	-0	1
34-2 Economische promotie	54	58	-3	809	683	125	128
34-5 Economische promotie	9.972	10.482	-510	-	-	-	510
42-1 Onderwijshuisvesting	80	68	12	613	642	-29	-41
43-3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.006	1.030	-24	2.507	2.002	505	528
51-3 Sportbeleid en activering	-13	0	-13	113	79	35	48
52-1 Sportaccommodaties	229	298	-69	1.797	1.587	210	279
53-1 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	27	20	7	499	412	87	80
54-1 Musea	30	34	-4	579	660	-81	-77
55-1 Cultureel erfgoed	2	1	1	427	431	-4	-5
56-3 Media	-	-	-	627	855	-228	-228
57-1 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	664	777	-113	5.363	5.190	173	286
57-2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	1	1	730	511	219	218
61-1 Samenkracht en burgerparticipatie	730	866	-137	2.258	2.133	125	262
61-3 Samenkracht en burgerparticipatie	800	3.670	-2.870	2.087	2.775	-688	2.182
62-3 Wijkteams	23	34	-11	387	323	64	75
63-3 Inkomensregelingen	4.855	4.488	367	7.793	7.819	-27	-393
64-3 Begeleide participatie	30	30	-0	5.448	8.027	-2.580	-2.579
65-3 Arbeidsparticipatie	8	26	-18	633	625	8	26
66-3 Woonvoorzieningen	7	11	-3	1.104	1.195	-91	-88
671-3 Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	2.676	394	2.282	2.282
672-3 Maatwerkdienstverlening 18-	41	41	-0	5.678	6.660	-983	-983
672-4 Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	855	-	855	855
681-3 Geescaleerde zorg 18+	230	220	10	246	60	186	176
682-3 Geescaleerde zorg 18-	-	-	-	1.336	1.620	-284	-284
71-3 Volksgezondheid	50	91	-41	1.031	1.041	-10	31
72-1 Riolering	5.036	5.171	-135	3.501	3.734	-233	-98
73-1 Afval	4.066	4.056	10	3.319	3.331	-11	-21
74-1 Milieubeheer	10	99	-89	1.357	1.148	209	298
75-1 Begraafplaatsen en crematoria	432	339	93	528	470	58	-34
81-1 Ruimtelijke ordening	2.290	2.263	27	3.885	3.048	837	810
82-2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-	-	-	-	-	-	-
83-1 Wonen en bouwen	1.374	1.189	185	1.617	1.302	315	130
Totaal	**98.785**	**104.473**	**-5.688**	**98.785**	**98.301**	**485**	**6.172**

Sisa lijst

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023

		Specifieke uitkering **Juridische grondslag**						
r	**Uitkerings code**	**Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
Je nV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022 *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.611.400	€ 851.414	€ 0	€ 0	€ 0	€ 73.133
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*	
			€ 0	€ 0	€ 3.535.947	€ 3.535.947	Nee	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			0	17	3	3	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.*			

			Indicator: B2/07	*Indicator: B2/08*	*Indicator: B2/09*						
			Nee								
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*
			€0	€ 6.460	€ 10.404	€ 10.404	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
			€ 12.000	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 22.404	
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis-heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			0	0	0	0	0	0
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*				
			€ 793	Nee				
BZK	**C75B**	**Regiodeals 3e tranche** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/01*	Kenmerk/ beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/02*	Betreft pijler Een pijler per regel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/03*	Besteding per pijler (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C75B/04*	Cofinanciering per pijler (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C75B/05*	
		1	061714 Gemeente Sluis	153643	pijler 3: Voorzieningen innovatief dichterbij	€ 260.073	€ 520.145	

			2	061714 Gemeente Sluis	153643	pijler 4: Arbeidsmarkt en scholing sterk verbonden	€ 0	€ 71.889
			100					
				Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/06*	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/07*	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/09*	
			1	*061714 Gemeente Sluis*	€ 266.672	€ 533.334		
			2	*061714 Gemeente Sluis*	€ 0	€ 162.875		
			100					
				Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C75B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/12*		
				€ 0	€ 0	Nee		
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*
				€ 325.440	€ 187.907	€ 6.088	€ 0	€ 338.419
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*
			1					€ 199.883
			2					

		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 158.202	€ 0	€ 1.140	€ 0	€ 52.643	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 3.359.455	€ 99.951	€ 83.179	€ 8.409	€ 107.565	€ 720
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)

			Aard controle R *Indicator: G2/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 19.314	€ 5.451	€ 0	€ 358.652	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 104.540	€ 950	€ 3.692	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022**	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente

Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr

		Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/01*	*Aard controle R* *Indicator: G4/02*	*Aard controle R* *Indicator: G4/03*	*Aard controle R* *Indicator: G4/04*	*Aard controle R* *Indicator: G4/05*	*Aard controle R* *Indicator: G4/06*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.950	€ 81.064	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.575	€ 11.085	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 10.368	€ 16.896	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 17.893	€ 109.045	€ 0

	Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja
6	Totaal	0	0	

	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				

			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)			
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)			
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire
					Gemeente	Gemeente	Gemeente
					Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*
					Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	0	0	0
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*	
				€ 5.856	€ 0	Ja	
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	

			Aard controle R *Indicator: G12/01*	*Aard controle R* *Indicator: G12/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute 2022_ deel gemeente** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 19.885	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 44.179	€ 27.007				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
	1	1.1 - Onroerende zaken - Nieuwbouw	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
	2	1.2 - Onroerende zaken - Renovatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
	3	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 10.326	€ 0	€ 0	€ 0		
	4	2.1 - Roerende zaken - Aankoop	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
	5	2.2 - Roerende zaken - Dienstverlening derden	€ 5.530	€ 0	€ 0	€ 0		
	6	2.3 - Roerende zaken - Beheer en exploitatie	€ 11.151	€ 0	€ 0	€ 0		
	100							
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd**	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd**

			Aard controle n.v.t. *Indicator: H8/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	*Aard controle R* *Indicator: H8/03*	*Aard controle R* *Indicator: H8/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1038447	€ 85.142	€ 0	€ 41.833	€ 0	€ 127.297
		2	1042449	€ 37.717	€ 0	€ 11.262	€ 0	€ 11.262
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1038447	Ja				
		2	1042449	Nee				
		3						
		4						
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
			€ 19.285	Ja	Ja			

Bijlagen

Begrippenlijst

Deze begrippenlijst geeft voor een aantal (nieuwe) begrippen, mede in relatie tot de nieuwe begrotingsopzet en het duale systeem, een omschrijving.

Begrip:	Omschrijving
Balans:	Onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen (activa en passiva) van de gemeente.
Baten en lasten (stelsel van):	Een begrotingssysteem van baten en lasten houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.
Begroting:	Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het Besluit begroting en verantwoording onderscheidt een beleidsbegroting en de financiële begroting.
Bestuurlijk belang:	Een bestuurlijk belang heeft een gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft.
Categoriale indeling:	Een categoriale indeling is een indeling van baten en lasten naar soorten zoals salarissen, rente en belastingen. Het Besluit begroting en verantwoording 2019 stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar categorieën in een apart document. Dit document wordt naar de toezichthouder en CBS gezonden. De voorgeschreven categorieën worden niet meer bij de comptabiliteitsvoorschriften zelf bepaald, maar bij ministeriële regeling.
Collegeprogramma:	Het college geeft in een collegeprogramma de inhoudelijke invulling van belangrijke onderwerpen die in de zittingsperiode tot uitvoering moeten komen. Het gaat als regel om onderwerpen die naar het oordeel van het college politiek relevant zijn. Hierbij wordt een relatie gelegd naar prioriteiten uit het raadsprogramma.
Comptabiliteitsvoorschriften (BBV):	De comptabiliteitsvoorschriften zijn bij Koninklijk Besluit uitgevaardigde voorschriften voor de inrichting van begroting en de jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente. Op dit moment geldt het Besluit begroting en verantwoording van 2019, inclusief wijzigingen.
Dualisme:	Een dualistisch stelsel kenmerkt zich doordat de posities en bevoegdheden ontvlecht zijn. De raad richt zich primair op de kaderstellende en controlerende functie, het college op de uitvoerende functie. De wethouders zijn geen lid van de raad.

Begrip:	Omschrijving
Financieel belang:	Een financieel belang heeft een gemeente indien de middelen die zij ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.
Financiële positie:	Onderdeel van de financiële begroting, tevens de tegenhanger van de balans. De financiële positie van een gemeente geeft de grootte en samenstelling van het vermogen aan in relatie tot de baten en lasten.
Jaarrekening:	De jaarrekening is de tegenhanger van de financiële begroting; de jaarrekening gaat in op de realisaties van het afgelopen begrotingsjaar. De jaarrekening is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: 1. de programmarekening en toelichting en 2. de balans en toelichting.
Jaarstukken:	De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening en is de tegenhanger van de begroting.
Jaarverslag:	Het jaarverslag is de tegenhanger van de beleidsbegroting en gaat met name in op de uitkomsten van de programma's over het afgelopen begrotingsjaar. Het jaarverslag is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: 1. de programmaverantwoording en 2. de paragrafen.
Overzicht van baten en lasten:	Onderdeel van de financiële begroting dat een overzicht geeft van alle baten en lasten die in de programma's zijn opgenomen.
Paragrafen:	Een paragraaf geeft volgens het Besluit begroting en verantwoording een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.
Programma:	Een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, waaraan idealiter indicatoren gekoppeld kunnen worden.
Programmabegroting:	Een programmabegroting is een typering voor de nieuwe beoogde begroting doordat de programma's in de begroting centraal staan. In het Besluit begroting en verantwoording wordt het woord programmabegroting niet gebruikt. Het kenmerk van de begroting volgens de nieuwe voorschriften is dat de begroting is onderverdeeld in programma's, daarom wordt er ook wel naar verwezen als programmabegroting. De gemeente is vrij in de keuze van de programma's en in het aantal.
Programmaplan:	Een programmaplan behandelt per programma expliciet de maatschappelijke effecten en de wijze waarop er naar gestreefd wordt die effecten te verwezenlijken. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie vragen: Wat willen we? Wat gaan we ervoor doen? Wat gaat het kosten?

Begrip:	Omschrijving
Programmarekening:	Onderdeel van de jaarrekening. De programmarekening geeft een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten van het begrotingsjaar.
Programmaverantwoording:	Onderdeel van het jaarverslag. In de programmaverantwoording wordt per programma expliciet ingegaan op de beoogde maatschappelijke effecten en de wijze waarop getracht is deze effecten te verwezenlijken. De vragen: Wat wilden we? Wat hebben we ervoor gedaan? Wat heeft het gekost? zijn de centrale vragen die in dit deel beantwoord worden.
Raadsprogramma:	De raad geeft in een raadsprogramma een agendering van de onderwerpen die in de raadsperiode aan de orde moeten komen. Het gaat als regel met name om de onderwerpen die in de visie van de raad politiek relevant zijn. Het raadsprogramma is de basis voor de planning en control van de raad. In een dualistisch stelsel kunnen alle raadsfracties een raadsprogramma ondertekenen.
Risicomanagement:	Risicomanagement is het proces van identificeren en analyseren van risico's en vervolgens het ontwerpen en implementeren van maatregelen om de kans van optreden van de risico's te verminderen, oftewel om de schade, veroorzaakt door de risico's, te minimaliseren. Risicomanagement is een in hoge mate gestandaardiseerd proces dat in alle gevallen de stappen inventariseren, analyseren, maatregelen nemen en bewaken kent.
Taakvelden:	Het Besluit begroting en verantwoording laat de indeling van de begroting aan de gemeente vrij, maar stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar taakvelden in een apart document. Dit document wordt naar de toezichthouder en CBS gezonden. De voorgeschreven taakvelden zijn niet bij de comptabiliteitsvoorschriften bepaald, maar bij ministeriële regeling.
Verbonden partij:	Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.
Weerstandscapaciteit:	De weerstandscapaciteit is het geheel van geldmiddelen (zoals de algemene reserve) waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zonder dat de begroting en het beleid (direct) aangepasthoeven te worden.
Weerstandsvermogen:	Het vermogen van de gemeente om niet structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Bron	Beschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	227,9	218	nnb
Functiemenging	%	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	44%	44%	nnb
Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)	188	291	nnb
Hernieuwbare elektriciteit	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	nnb	25,9	nnb
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	3		3,5
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	CBS	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	4,7		4,1

Indicator	Eenheid	Bron	Beschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.	719	719	771
Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	796	796	849
WOZ-waarde woningen	dzd euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	242	208	268
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	0,1	8	3,4
Demografische druk	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.	85,90%	85,90%	86,20%
Verwijzingen Halt	aantal per 1.000 inwoners	Stichting Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	5		nnb
Jongeren met delict voor rechter	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	1%	1%	nnb
Niet-sporters	% (4-jaarlijks)	CBS / RIVM - Gezondheidsenquête	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	60,40%	60,90%	60,40%
Banen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	829	814,5	nnb
Netto arbeidsparticipatie	%	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	66,20%	64%	67,20%

Indicator	Eenheid	Bron	Beschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inw 18jr eo	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.	nnb	25,9	nnb
Lopende re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-65jr	CBS - Participatie Wet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	95,9	10,2	96,4
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.	nnb	88	nnb
werkloze jongeren	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).	1%	1,00%	nnb
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	nnb	2%	nnb
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.	2,2	6,50%	nnb
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.	11	12	nnb
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	13%	10,50%	14,2% eerste half jaar
Jongeren met jeugdreclassering	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	nnb	0,40%	nnb
Jongeren met jeugdbescherming	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	1,40%	1,50%	1,10%

Overzicht investeringsuitgaven

					LOPENDJAAR 2022													
Activa nummer	Omschrijving	AT	Jaar 1e inv.	Grootboeknr investering	Aanschaf waarde saldo	Af schrijving	Boek waarde saldo	Krediet	Vermeer-dering	Vermin-dering	Vermeerdering/ Vermindering	Af schrijving	Rente	Verleend krediet saldo	Aanschaf waarde saldo	Boek waarde saldo	Verleend krediet saldo	Restant saldo
1600000	Grond Springplaats niet-geexplodeerde explosieven		2020	71210001	102.009	0	102.009	102.009	3.153	0	3.153	0	1.327	0	105.161	105.161	102.009	-3.152
1600001	Inrichting Springplaats niet-geexplod. explosieven	40	2020	71240055	0	0	0	0	1.285	0	1.285	0	0	49.500	1.285	1.285	49.500	48.215
2100045	Herinrichting Schouwburgstraat / Callenfelsstraat	40	2012	71240000	1.995	0	1.995	1.995	0	0	0	0	26	215.005	1.995	1.995	217.000	215.005
2100049	Verkeersmaatregelen Ijzendijke na recon. N61	40	2012	71240001	632.429	156.069	476.359	632.429	0	0	0	50.594	13.946	923.821	632.429	425.765	1.556.250	923.821
2100109	Omvormen halfverharding 2021	40	2021	72140054	0	0	0	0	0	0	0	0	0	178.049	0	0	178.049	178.049
2100110	Vervanging openbare verlichting 2021 (armaturen)	40	2021	72140055	6.970	191	6.780	6.970	101.560	0	101.560	1.203	88	617.226	108.530	107.137	624.196	515.666
2100111	Vervanging openbare verlichting 2021 (masten)	40	2021	72140056	47.801	672	47.129	47.801	31.412	0	31.412	1.629	613	60.242	79.213	76.913	108.043	28.830
2100117	Parkeerproblematiek MFC Breskens	40	2019	71240006	17.571	0	17.571	17.571	0	0	0	0	229	145.430	17.571	17.571	163.001	145.430
2100118	Parkeerproblematiek MFC Nieuwvliet	40	2019	71240007	41.503	0	41.503	41.503	-4.806	0	-4.806	1.644	540	33.496	36.697	35.053	74.999	38.302
2100120	Reconstructie wegen toegang kern Hoofdplaat	40	2019	71240009	60.656	387	60.269	60.656	5.865	0	5.865	2.621	784	19.344	66.521	63.513	80.000	13.479
2100121	Vervanging openbare verlichting 2022 (armaturen)	40	2022	71240069	0	0	0	0	0	0	0	0	0	108.335	0	0	108.335	108.335
2100122	Vervanging openbare verlichting 2022 (masten)	40	2022	71240070	0	0	0	0	0	0	0	0	0	126.200	0	0	126.200	126.200
2100123	Omvormen halfverharding 2022	40	2022	71240068	0	0	0	0	49.042	0	49.042	925	0	85.689	49.042	48.117	85.689	36.647
2100131	Havengebied Breskens - Golfbrekers	40	2019	71240015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200.000	0	0	200.000	200.000
2100132	Havengebied Breskens - Inrichting vissershaven	40	2019	71240016	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100.000	0	0	100.000	100.000
2100133	Havengebied Breskens - Steiger Haven	40	2019	71240017	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50.000	0	0	50.000	50.000
2100135	MFC Aardenburg - parkeren, terrein, infra	40	2020	71240018	0	0	0	0	0	0	0	0	0	210.270	0	0	210.270	210.270
2100136	Herinrichting centrum Oostburg, fase 4	40	2020	71240019	582.717	0	582.717	582.717	46.097	1.073	45.024	24.062	7.581	312.283	627.742	603.679	895.000	267.258
2100152	Beheerplan wegen: rehabilitaties 2022	40	2022	72100004	0	0	0	0	285.820	0	285.820	3.643	0	0	285.820	282.177	0	-285.820
2140041	Aanschaf en installatie nieuwe parkeerapparatuur	15	2019	71260002	453.019	80.529	372.489	453.019	0	0	0	45.302	4.846	203.018	453.019	327.187	656.037	203.018
2400000	Havengebied Breskens - Drainagesysteem	40	2022	71240086	0	0	0	0	0	0	0	0	0	128.000	0	0	128.000	128.000
3100023	Deltahoek Breskens		2017	73105002	34.578	0	34.578	34.578	-16.825	0	-16.825	0	450	-16.825	17.753	17.753	17.753	0
3100024	Technopark Schoondijke		2017	73105001	49.470	0	49.470	49.470	-5.275	0	-5.275	0	644	-5.275	44.195	44.195	44.195	0
3100026	Uitbreiding De Vlaschaard (voorber.kred.)	5	2022	71120000	0	0	0	0	45.834	0	45.834	0	0	165.000	45.834	45.834	165.000	119.166
4230030	RK Molenbolwerk Ijzendijke, vervangen dakbedekking	40	2017	71230005	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28.775	0	0	28.775	28.775
5300030	De Eenhoorn, vloer,plafond,div installaties	40	2015	71230008	147.377	22.815	124.562	147.377	0	0	0	7.369	1.621	70.647	147.377	117.193	218.024	70.647
5300038	Gymlokaal Ijzendijke/bitumen dakbedekking	40	2018	71230013	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19.260	0	0	19.260	19.260
5300039	Clubgebouw scouting/drumband O`burg diversen	40	2018	71230024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	93.000	0	0	93.000	93.000
5310002	Cv-installatie sportaccommodatie Aardenburg	15	2012	71260003	15.987	8.410	7.577	15.987	0	0	0	1.066	99	25.663	15.987	6.511	41.650	25.663
5310020	Kunstgrasveld Oostburg	40	2022	71520003	0	0	0	0	0	0	0	0	0	445.000	0	0	445.000	445.000
5310021	3e voetbalveld IJzendijke	40	2021	71520002	1.797	0	1.797	1.797	4.601	0	4.601	0	23	73.203	6.398	6.398	75.000	68.602
5310022	Padelbanen	40	2022	71520001	0	0	0	0	75.000	0	75.000	0	0	100.000	75.000	75.000	100.000	25.000
5310023	Padelbanen Cadzand	40	2022	71520004	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5400009	Aanbrengen zaalventilatie Ledeltheater Oostburg	15	2012	71260004	164.907	85.995	78.912	164.907	0	0	0	10.994	1.027	10.093	164.907	67.919	175.000	10.093
5410029	Belfort Sluis, verv electrische besturing lift	15	2017	71260006	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27.310	0	0	27.310	27.310
5410030	Archeologisch museum Aardenburg	40	2017	71230015	646.903	0	646.903	646.903	333.659	73.750	259.909	0	8.416	97.097	906.812	906.812	744.000	-162.812
5410031	Vlaggeninstallatie Belfort Sluis	15	2022	71260014	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29.250	0	0	29.250	29.250
5410032	Belfort aanschaf microfoons raadzaal 2022	15	2022	71260015	0	0	0	0	40.383	0	40.383	691	0	45.000	40.383	39.692	45.000	4.617

					LOPENDJAAR 2022													
Activa nummer	Omschrijving	AT	Jaar 1e inv.	Grootboeknr investering	Aanschaf waarde saldo	Af schrijving	Boek waarde saldo	Krediet	Vermeer-dering	Vermin-dering	Vermeerdering/ Vermindering	Af schrijving	Rente	Verleend krediet saldo	Aanschaf waarde saldo	Boek waarde saldo	Verleend krediet saldo	Restant saldo
5600063	Duurzaam onderhoud bruggen 2021	40	2021	72140057	0	0	0	0	55.643	0	55.643	1.665	0	89.182	55.643	53.979	89.182	33.539
5600065	Brug Damse vaart Sluis	40	2017	71240021	25.037	0	25.037	25.037	127.991	101.000	26.991	0	326	124.964	52.028	52.028	150.001	97.973
5600068	Duurzaam onderhoud bruggen 2022	40	2022	71240071	0	0	0	0	34.320	0	34.320	1.001	0	60.000	34.320	33.319	60.000	25.680
5600072	Ruiterroutes	40	2020	71240067	3.222	0	3.222	3.222	49.016	0	49.016	988	42	31.778	52.238	51.250	35.000	-17.238
5600076	Visie streekpromotie en Gastheerschap	15	2021	71340001	0	0	0	0	15.998	0	15.998	0	0	125.000	15.998	15.998	125.000	109.003
5800012	Speelterreinen 2021	40	2021	72140058	103.563	4.642	98.921	103.564	0	0	0	10.356	1.287	1.097	103.563	88.565	104.661	1.098
5800013	Speelterreinen 2022	40	2022	71240072	0	0	0	0	3.047	0	3.047	0	0	28.000	3.047	3.047	28.000	24.953
6100001	Woonunits Oekraïne 2022	40	2022	71220001	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6100002	Sportinventaris MFC Aardenburg	15	2022	71290006	0	0	0	0	30.973	0	30.973	385	0	37.510	30.973	30.588	37.510	6.537
6300042	MFC Sluis, klimaatregeling	15	2018	71260009	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10.000	0	0	10.000	10.000
6700001	MFC Sluis buitenzijde 2019	40	2019	71230020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19.100	0	0	19.100	19.100
6700002	MFC Schoondijke - bouw	40	2018	71230019	1.870.494	93.460	1.777.034	1.870.494	0	0	0	46.762	23.119	85.880	1.870.494	1.730.272	1.956.374	85.880
6700003	MFC Schoondijke - installaties	15	2018	71260008	759.718	101.296	658.422	759.718	0	0	0	50.648	8.566	30.282	759.718	607.774	790.000	30.282
6700004	MFC Schoondijke - inrichting	15	2018	71290005	175.746	35.287	140.459	175.746	0	0	0	17.575	1.827	35.326	175.746	122.884	211.072	35.326
6700005	MFC Aardenburg - bouw	40	2020	71230021	2.197.073	0	2.197.073	2.197.703	3.568.555	0	3.568.555	111.380	28.584	4.066.116	5.765.627	5.654.247	6.263.819	498.192
6700006	MFC Aardenburg - installaties	15	2020	71260010	0	0	0	0	191.000	0	191.000	12.087	0	191.000	191.000	178.913	191.000	0
6700007	MFC Aardenburg - inrichting	15	2020	71290002	0	0	0	0	757	0	757	19	0	318.000	757	738	318.000	317.243
7210006	Inzamelmiddelen huisvuil, grondstoffenplan `19-`23	80	2020	71290003	758.568	0	758.568	758.568	-9.754	0	-9.754	0	9.869	1.021.432	748.814	748.814	1.780.000	1.031.186
7220121	Maatregelen stedelijk waterplan Het Heem	80	2015	71240026	130.679	9.493	121.186	130.679	0	0	0	1.633	1.577	19.321	130.679	119.553	150.000	19.321
7220190	Maatregelen stedelijk waterplan Cadzand-Bad 2014	80	2014	71240025	10.145	254	9.891	10.145	10.422	0	10.422	235	129	53.855	20.567	20.078	64.000	43.433
7220205	Cadzand-Bad Boulevard de Wielingen (afkoppelvisie)	80	2016	71240029	91.442	1.091	90.351	91.442	63.503	0	63.503	1.632	1.176	466.722	154.944	152.222	558.164	403.220
7220208	Ijzendijke Raveleijnstraat/Blindehoek e.o.	80	2016	71240030	380.373	8.663	371.709	380.373	0	0	0	4.755	4.836	78.627	380.373	366.955	459.000	78.627
7220211	IJzendijke Slijpstraat/Kazernestraat e.o.	80	2017	71240034	193.760	4.264	189.496	193.760	0	0	0	2.422	2.465	62.515	193.760	187.074	256.275	62.515
7220212	Oostburg centrumgebied/Transformatieplan	80	2017	71240033	137.320	4.022	133.298	137.320	6.514	0	6.514	1.764	1.734	84.530	143.834	138.047	221.850	78.016
7220214	Sluis Bedrijventerrein Industrieweg	80	2017	71240035	223.217	2.142	221.075	223.217	16.048	0	16.048	2.911	2.876	34.588	239.265	234.212	257.805	18.540
7220238	Afkoppelen IJdijke Raveleijnstraat/Blindehoek e.o.	80	2016	71240031	192.871	4.245	188.626	192.871	0	0	0	2.411	2.454	62.129	192.871	186.215	255.000	62.129
7220239	Afkoppelen Eede Zwaanstraat	80	2017	71240036	143.216	4.155	139.061	143.216	0	0	0	1.790	1.809	5.533	143.216	137.271	148.749	5.533
7220241	Afkoppelen Oburg centrumgebied/Transformatieplan	80	2017	71240032	224.884	7.674	217.210	224.884	0	0	0	2.811	2.826	88.765	224.884	214.399	313.649	88.765
7220244	Afkoppelen Sluis Bedrijventerrein Industrieweg	80	2017	71240037	141.747	1.194	140.553	141.747	0	0	0	1.772	1.829	15.078	141.747	138.781	156.825	15.078
7220249	Verv gemalen/drukrioolunits rioolpersleiding 2018	80	2018	71240040	28.704	1.895	26.809	28.704	0	0	0	574	349	8.718	28.704	26.235	37.422	8.718
7220251	Vervanging vrijverval riolering 2018	80	2018	71240038	1.305.614	40.144	1.265.470	1.305.614	348.395	0	348.395	16.683	16.464	947.823	1.654.009	1.597.182	2.253.437	599.428
7220253	Afkoppelen St. Anna ter Muiden	80	2018	71240039	0	0	0	0	12.033	0	12.033	48	0	454.750	12.033	11.985	454.750	442.717
7220255	Vervangen gemalen bouwkundig 2019	80	2019	71240042	4.000	178	3.822	4.000	0	0	0	67	50	12.800	4.000	3.755	16.800	12.800
7220256	Vervangen gemalen mechanisch 2019	80	2019	71240044	26.000	3.567	22.433	26.000	0	0	0	1.300	292	4.000	26.000	21.133	30.000	4.000
7220257	Vervangen gemalen electrisch/MacTek 2019	80	2019	71240043	74.468	15.056	59.412	74.468	0	0	0	6.206	773	12.532	74.468	53.206	87.000	12.532
7220258	Verv gemalen/drukrioolunits rioolpersleiding 2019	80	2019	71240041	3.401	147	3.253	3.401	0	0	0	68	42	69.100	3.401	3.185	72.501	69.101
7220300	Vrijvervalriool vervanging/renovatie 2020	80	2020	71240045	842.096	6.419	835.677	842.096	141.739	0	141.739	11.458	10.872	904.625	983.834	965.958	1.746.721	762.887
7220301	Vrijvervalriool vervanging/renovatie 2021	80	2021	72140059	140.689	779	139.909	140.689	192.727	0	192.727	2.174	1.820	1.187.341	333.416	330.463	1.328.030	994.614
7220302	Vrijvervalriool vervanging/renovatie 2022	80	2022	71240073	0	0	0	0	133.165	0	133.165	671	0	1.374.412	133.165	132.494	1.374.412	1.241.247
7220305	Vrijvervalriool afkoppelen/verbetering 2020	80	2020	71240046	335.279	3.595	331.684	335.279	12.988	0	12.988	4.257	4.315	111.970	348.267	340.414	447.249	98.982
7220306	Vrijvervalriool afkoppelen/verbetering 2021	80	2021	72140060	83.252	363	82.889	83.252	0	0	0	1.041	1.078	214.298	83.252	81.848	297.550	214.298
7220307	Vrijvervalriool afkoppelen/verbetering 2022	80	2022	71240074	0	0	0	0	29.175	0	29.175	0	0	875.950	29.175	29.175	875.950	846.775
7220310	Gemalen/pompunits bouwkundig 2020	80	2020	71240048	10.972	197	10.775	10.972	0	0	0	183	140	18.028	10.972	10.592	29.000	18.028

					LOPENDJAAR 2022													
Activa nummer	Omschrijving	AT	Jaar 1e inv.	Grootboeknr investering	Aanschaf waarde saldo	Af schrijving	Boek waarde saldo	Krediet	Vermeer-dering	Vermin-dering	Vermeerdering/ Vermindering	Af schrijving	Rente	Verleend krediet saldo	Aanschaf waarde saldo	Boek waarde saldo	Verleend krediet saldo	Restant saldo
7220311	Gemalen/pompunits bouwkundig 2021	80	2021	72140062	7.731	76	7.655	7.731	0	0	0	129	100	21.994	7.731	7.526	29.725	21.994
7220312	Gemalen/pompunits bouwkundig 2022	80	2022	71240076	0	0	0	0	6.355	0	6.355	49	0	30.468	6.355	6.306	30.468	24.113
7220315	Gemalen/pompunits mechanisch 2020	80	2020	71240049	6.980	153	6.827	6.980	0	0	0	116	89	22.020	6.980	6.711	29.000	22.020
7220316	Gemalen/pompunits mechanisch 2021	80	2021	72140063	24.450	413	24.037	24.450	4.557	0	4.557	1.366	313	5.275	29.007	27.229	29.725	718
7220317	Gemalen/pompunits mechanisch 2022	80	2022	71240077	0	0	0	0	2.115	0	2.115	21	0	30.468	2.115	2.094	30.468	28.353
7220320	Gemalen elektrisch (MacTek/Aquaview++) 2020	80	2020	71240050	66.110	6.765	59.345	66.110	0	0	0	5.509	772	6.890	66.110	53.836	73.000	6.890
7220321	Gemalen elektrisch (MacTek/Aquaview++) 2021	80	2021	72140064	13.143	180	12.962	13.142	35.592	0	35.592	3.673	169	61.683	48.734	44.881	74.825	26.091
7220322	Gemalen elektrisch (MacTek/Aquaview++) 2022	80	2022	71240078	0	0	0	0	21.732	0	21.732	290	0	76.695	21.732	21.441	76.695	54.963
7220325	Pompunits elektrisch 2020	80	2020	71240051	71.902	6.966	64.936	71.902	0	0	0	4.793	845	108.099	71.902	60.143	180.001	108.099
7220326	Pompunits elektrisch 2021	80	2021	72140065	16.141	199	15.942	16.141	69.020	0	69.020	4.945	207	183.734	85.161	80.017	199.875	114.714
7220327	Pompunits elektrisch 2022	80	2022	71240079	0	0	0	0	3.199	0	3.199	46	0	180.112	3.199	3.153	180.112	176.913
7220330	Rioolpersleiding vervanging 2020	80	2020	71240052	3.000	123	2.877	3.000	0	0	0	38	37	140.315	3.000	2.839	143.315	140.315
7220331	Rioolpersleiding vervanging 2021	80	2021	72140066	-1.418	4	-1.422	-1.418	47.563	0	47.563	330	-18	148.316	46.145	45.811	146.898	100.753
7220332	Rioolpersleiding vervanging 2022	80	2022	71240080	0	0	0	0	25.088	0	25.088	201	0	150.570	25.088	24.886	150.570	125.482
7220336	Renovatie IBA`s 2021	80	2021	72140061	49.425	2.561	46.863	49.425	3.907	0	3.907	3.534	610	4.000	53.331	47.236	53.425	94
7220337	Renovatie IBA`s 2022	80	2022	71240075	0	0	0	0	36.908	2.584	34.324	1.408	0	61.280	34.324	32.916	61.280	26.956
7240007	Columbariummuren cq elementen 2020	80	2020	71240053	15.989	938	15.051	15.989	18.840	0	18.840	878	196	14.011	34.829	33.013	30.000	-4.829
8200019	17 Oktoberplein 6 IJzendijke, vervangen kozijnen	40	2017	71230023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	90.750	0	0	90.750	90.750
8200020	Clubgebouw O`burg, verv. dakbedekking	40	2016	71230022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30.745	0	0	30.745	30.745
8220004	Leningen Stimuleringsfonds Volkshuisvesting		2000	71331003	2.180.687	1.097.298	1.083.389	2.180.687	143.235	0	143.235	194.762	14.095	0	2.323.922	1.031.863	2.180.687	-143.235
8220005	Uitbreiding woonwagencentrum Schoondijke	40	2020	71220000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	140.000	0	0	140.000	140.000
9130004	Deelname stimuleringsfonds volkshuisvesting		2000	71311001	172.009	-955	172.964	172.009	407.461	159.525	247.936	0	2.250	0	419.945	420.900	172.009	-247.936
9130008	Deelneming GBE Aqua		2022	71340002	0	0	0	0	2.647.625	0	2.647.625	0	0	2.815.965	2.647.625	2.647.625	2.815.965	168.340
9600011	Fietsproject		2000	71331000	348.362	322.708	25.654	348.362	13.500	0	13.500	22.718	334	15.000	361.862	16.436	363.362	1.500
9600033	Overkapping centrale werkplaats Oostburg	40	2012	71230001	43.596	5.681	37.915	43.596	633	0	633	1.750	493	135.626	44.228	36.798	179.222	134.994
9600053	GW Breskens/overheaddeur	40	2018	71230002	9.109	1.516	7.592	9.109	0	0	0	911	99	5.891	9.109	6.681	15.000	5.891
9600054	centrale werkplaats oostburg/lichtstraat	40	2018	71230003	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10.000	0	0	10.000	10.000
9600055	centrale werkplaats oostburg/dakbedekking	40	2018	71230004	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35.000	0	0	35.000	35.000
9600059	Ipads Raad 2022	15	2022	71260013	0	0	0	0	19.420	0	19.420	3.761	0	20.000	19.420	15.659	20.000	580
9600061	Verhuursysteem gemeentelijke accommodaties	15	2017	71290000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15.000	0	0	15.000	15.000
9600064	Camerabewakingssysteem KCC	15	2016	71260000	20.897	7.605	13.292	20.897	0	0	0	2.090	173	2.903	20.897	11.203	23.800	2.903
9600065	Vervanging bedrijfsvoertuigen GW 2021	10	2021	71250006	126.327	5.105	121.221	126.327	33.487	0	33.487	14.440	1.577	57.673	159.814	140.269	184.000	24.186
9600066	Vervanging bedrijfsvoertuigen GW 2022	10	2022	71250007	0	0	0	0	90.094	0	90.094	3.076	0	215.000	90.094	87.019	215.000	124.906
9600070	Achtergestelde lening GI Intervence		2021	71331001	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45.885	0	0	45.885	45.885
9600072	Belfort Sluis Beamers 2021	15	2022	71260012	0	0	0	0	27.649	0	27.649	2.707	0	23.500	27.649	24.941	23.500	-4.149
					16.799.675	**2.166.627**	**14.633.048**	**16.800.309**	**9.689.034**	**337.931**	**9.351.102**	**747.013**	**198.124**	**23.320.651**	**26.150.778**	**23.237.137**	**40.120.960**	**13.970.182**